

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Oppijalähtöisyys, osaavat opettajat ja yhteisöllinen toimintakulttuuri

Uusi peruskoulu -kärkihanke 2016–2018

Loppuraportti

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tekijät: Sanna Vahtivuori-Hänninen, Pauliina Kupila ja Nina Parkkulainen,
opetus- ja kulttuuriministeriö, Kansliapäällikön esikunta

Kannen kuva: Liisa Takala

Helsinki 2.5.2019

Sisältö

1	Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1: Uusi peruskoulu.....	6
1.1	Uusi peruskoulu -ohjelma linjasi tavoitteet ja toimenpiteet.....	7
1.2	Hankeorganisaatio	9
2	Peruskoulufoorumilta visio ja tavoitteet peruskoulun uudistamiselle	11
2.1	Parlamentaarinen ryhmä valmisteli yhteistä visiota.....	12
2.2	Tutkija- ja asiantuntijaryhmä työn tukena	13
2.3	Toimintaryhmältä tavoitteet ja keinot.....	13
2.4	Seurantaryhmä tukee ja edistää tavoitteiden toimeenpanoa	15
2.5	Maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä!.....	16
2.5.1	Uusi peruskoulu -visiotyöpajakiertue	16
2.5.2	Verkkokuuleminen: Millainen on maailman paras peruskoulu?.....	17
2.5.3	#Paraskoulu-kampanja ja -työpajat	18
3	Opettajien osaamisen kehittäminen läpi uran.....	19
3.1	Opettajankoulutusfoorumi opettajankoulutusta kehittämässä	20
3.1.1	Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma laadittiin yhteisvoimin	20
3.1.2	Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpano – tavoitteista toimenpiteisiin.....	23
3.1.3	Opettajankoulutusfoorumin toiminnan arviointi.....	28
3.2	Digioppimisen verkko-opiskelukokonaisuudesta kansalliseen materiaalivarantoon.....	28
4	Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta käyntiin	30
4.1	Opetushallituksen Kokeilukeskus.....	30
4.1.1	Toiminta käyntiin.....	31
4.1.2	Työskentely ja vuorovaikutus kuntien kanssa	32

4.1.3	Kokeilukeskuksen ulkoinen väliarviointi ja katse tulevaan.....	32
4.2	Perusopetuksen kokeilu- ja kehittämishankkeet	33
5	Tutoropettaja jokaiseen peruskouluun tukemaan uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa	35
6	Kansainvälinen yhteistyö	38
6.1	Atlantic Rim Collaboratory -verkosto	38
6.2	Uusi peruskoulu näkyi ja kiinnosti kansainvälisesti	39
6.3	Vierailut ja selvitykset.....	40
7	Viestintä ja tapahtumat	42
7.1	Uusi peruskoulu -hankkeen verkkosivut.....	42
7.2	Uusi peruskoulu sosiaalisessa mediassa.....	42
7.3	Oppiminen uudistuu -blogi.....	44
7.4	Viestintämateriaalit.....	45
7.5	Tapahtumat.....	47
7.5.1	Peruskoulufoorumin tapahtumat.....	48
7.5.2	Opettajankoulutusfoorumin tapahtumat.....	50
7.5.3	Messut ja muut tapahtumat	52
8	Uusi peruskoulu -ohjelman tuloksellisuus ja pysyvät vaikutukset.....	59
8.1	Peruskoulufoorumin työ jatkuu yhteisten tavoitteiden suunnassa.....	59
8.2	Opettajankoulutusfoorumi edistää ja tukee opettajankoulutuksen uudistamista	60
8.3	Opettajankoulutuksen kehittämishankkeet uudistavat opettajankoulutusta	62
8.4	Avointen oppimateriaalien edistäminen vauhdissa – tulossa kansallinen ratkaisu.....	63
8.5	Tutoropettaja jo lähes joka koulussa	64
8.6	Perusopetuksen digitalisaatio edistyy – opettajien digitaidot parantuneet tutoropettajatoiminnan myötä.....	65
8.6.1	Digijajan peruskoulu -tutkimuksen tuloksia ja suosituksia.....	65
8.6.2	Perusopetuksen digitalisaation seuranta jatkuu	66
8.7	Pitkän aikavälin vaikuttavuuden arviointi ja ehdotukset jatkotoimiksi.....	67
	Tutustu tarkemmin – lähteitä ja linkkejä keskeisiin aineistoihin	69

Liitteet	74
Liite 1. Uudet opetussuunnitelmat käyttöön porrastetusti	75
Liite 2. Uusi peruskoulu -ohjelman määrärahan käyttö 2016–2018	77
Liite 3. Uusi peruskoulu -hankkeen projektiorganisaatio	78
Liite 4. Uusi peruskoulu -hankkeen ryhmät	80
Liite 5. #Paraskoulu erityisavustusta saaneet hankkeet	86
Liite 6. Peruskoulufoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista	90
Liite 7. Opettajankoulutusfoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista	92
Liite 8. Vuonna 2017 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet	94
Liite 9. Vuonna 2018 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet	105
Liite 10. Esimerkkejä vuonna 2017 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiorahankkeista	114
Liite 11. Muutoskokeilut vuonna 2018 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiorahankkeista	117
Liite 12. Kansainvälisiä konferensseja ja tapaamisia	120
Liite 13. Uusi peruskoulu -hankkeen tapahtumat	124
Liite 14. Kirjallisuutta	130

1 Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1: Uusi peruskoulu

Pääministeri Juha Sipilän hallitus asetti vuonna 2015 osana hallituksen strategista ohjelmaa osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeen 1 'Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin' (Uusi peruskoulu). Hallitusohjelman ja Uusi peruskoulu -kärkihankkeen tavoitteena oli tehdä Suomesta koulutuksen, osaamisen sekä modernin ja innostavan oppimisen kärkimaa mm. modernisoimalla perusopetuksen oppimisympäristöjä, hyödyntämällä oppimisessa digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia sekä vahvistamalla opettajien osaamista. Hallitusohjelmaan kirjatun vision mukaan vuonna 2025 ”*Suomi on maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta. Suomalaisten osaamis- ja koulutustaso on noussut, mikä tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa.*”

Uusi peruskoulu -kärkihankkeella uudistettiin peruskoulua, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä edistettiin opetuksen digitalisaatiota (toimenpide 1). Peruskoulun uudistamisen lisäksi Uusi peruskoulu -kärkihankkeen alle kuului myös Liikkuva koulu -ohjelman laajentaminen valtakunnalliseksi, jotta jokainen peruskouluikäinen lapsi ja nuori liikkuisi vähintään tunnin päivässä (toimenpide 2), sekä kieltenopiskelun lisääminen ja monipuolistaminen (toimenpide 3).

Tässä raportissa käsitellään kärkihankkeen toimenpidettä 1, eli peruskoulun ja opettajankoulutuksen uudistamista. Toimenpiteen 2 (Liikkuva koulu) ohjauksesta ja toteutuksesta vastasi Opetushallituksen Liikkuva koulu -ohjelma yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osaston sekä Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osaston kanssa. Toimenpiteen 3 (Kielikokeilut) ohjauksesta ja toteutuksesta vastasi opetus- ja kulttuuriministeriön Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto yhdessä Opetushallituksen kanssa.

1.1 Uusi peruskoulu -ohjelma linjasi tavoitteet ja toimenpiteet

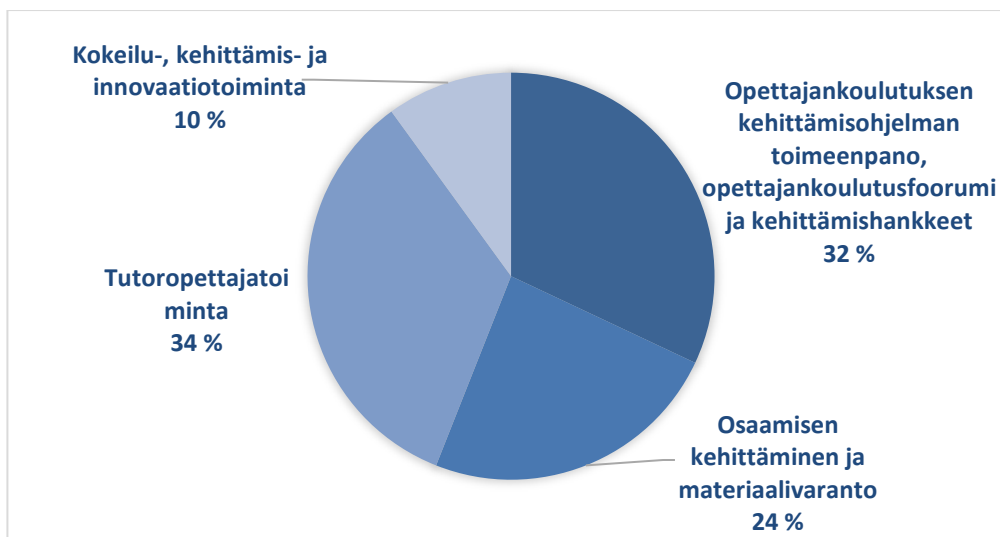
Opetus- ja kulttuuriministeriö julkisti peruskoulun uudistamiseen tähtäävän Uusi peruskoulu -ohjelman syksyllä 2016. Ohjelman tavoitteena oli Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin -kärkihankkeen toimeenpano. Uusi peruskoulu -ohjelmalla on edistetty ja tuettu syksyllä 2016 voimaan tulleiden uusien perusopetuksen opetussuunnitelmien käyttöönottoa (ks. liite 1) sekä vahvistettu ja uudistettu opettajien osaamista.

Uusi peruskoulu -ohjelman lähtökohtia olivat tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaaminen, pedagogiikan uudistaminen kokeillen ja oppimisen tekeminen innostavaksi. Ohjelman avulla on rakennettu pitkän aikavälin suuntaa suomalaiselle peruskoululle. Ohjelman tavoitteet ovat olleet oppijälähtöisyys, maailman osaavimmat opettajat sekä avoimen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen.

Uusi peruskoulu -ohjelmassa linjattiin seuraavat viisi peruskoulun uudistamisen tavoitetta sekä näitä tukevat toimenpiteet:

1. Peruskoulufoorumilta visio suomalaiselle peruskoululle
2. Opettajien osaamisen kehittäminen läpi uran
3. Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta käyntiin
4. Tutoropettaja jokaiseen kouluun
5. Koulutus kansainvälisemmäksi.

Uusi peruskoulu -ohjelman tavoitteita on toteutettu tiiviissä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Opetushallituksen toimesta on edistetty etenkin peruskoulun kehittämiseen ja kokeiluihin sekä tutoropettajatoimintaan liittyviä tavoitteita. Uusi peruskoulu -ohjelmaan on sisällytetty kaikki perusopetuksen ja opettajankoulutuksen toimijat ja sidosryhmät kattavien laajojen työryhmien – Peruskoulufoorumin ja Opettajankoulutusfoorumien – laatimat linjaukset ja tavoitteet sekä näiden toimeenpano. Ohjelman toteuttamista tuetaan vuosien 2016–2019 aikana yhteensä 90 miljoonalla eurolla (erittely hankkeen määrärahojen käytöstä ks. liite 2).

Kuva 1. Uusi peruskoulu -ohjelman painopistealueet ja määrärahojen jakautuminen prosentteina.

Peruskoulun tavoitteita ja visiota on kirkastettu Peruskoulufoorumin johdolla. Tasa-arvoisen maailman parhaan peruskoulun tavoitteet ja toimet on linjattu Peruskoulufoorumin laatimassa *Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus* -sitoumuksessa. Tavoitteiden toimeenpanoa on tuettu suuntaamalla Opetushallituksen kautta 5 miljoonan euron rahoitus opetuksen järjestäjien koordinoimille verkostoille koulujen johtamisen, tasa-arvon ja hyvinvoinnin edistämiseen. Opetushallituksen kautta on tuettu myös opetuksen järjestäjien oppimisympäristöjen kehittämistyötä ja opetussuunnitelmien toimeenpanoa 2 miljoonan euron erityisavustuksilla.

Opettajankoulutusta on uudistettu ja opettajien osaamista vahvistettu Opettajankoulutusfoorumin johdolla. Opettajankoulutusfoorumin laatiman *Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman* strategiset linjaukset määrittävät suunnan suomalaiselle opettajankoulutukselle ja opettajien uranaikaiselle osaamisen kehittämiselle. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpanoa ja tavoitteiden toteuttamista edistetään opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa. Toimeenpanossa ovat mukana kaikki opettajankoulutusta tarjoavat yliopistot ja ammattikorkeakoulut sekä noin 41 % Suomen kunnista. Erityisavustuksia opettajankoulutuksen kehittämiseen on suunnattu korkeakouluille yhteensä 27,7 miljoonaa euroa.

Peruskoulujen kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa on vauhditettu erityisesti Opetushallitukseen perustetun Kokeilukeskuksen kautta. Kokeilukeskuksen tehtävänä on tukea varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien toimintakulttuurin uudistamista ja sitä kautta innovaatioiden syntymistä. Opetushallituksen kautta on rahoitettu yhteensä 8,2 miljoonalla eurolla noin sataa perusopetuksen kokeilu- ja kehittämishanketta. Hankkeilla on vauhditettu opetuksen järjestäjien oppimisympäristöjen kehittämistä ja edistetty digipedagogiikkaa.

Opettajien digipedagogista osaamista ja koulujen yhteisöllistä toimintakulttuuria on vahvistettu tutoropettajien ja tutorverkostojen avulla. Vuonna 2016 käynnistetyllä valtakunnallisella tutoropettajatoiminnalla on tuettu pedagogiikan uudistamista ja uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa. Tutoropettajien kouluttamiseen ja toimintaan sekä tutortoiminnan kehittämiseen, koordinaation ja vakiinnuttamiseen on suunnattu Opetushallituksen kautta yhteensä 24,8 miljoonan euron avustukset. Uusi peruskoulu -kärkihankkeen myötä tutoropettajatoiminta on levinnyt ja vakiintunut osaksi koulujen perustoimintaa. Mallia on laajennettu myös lukioihin.

Kansainvälistymiseen liittyviä toimia on toteutettu kärkihankkeen toimikautena useita. Opettajankoulutusfoorumin osallistava ja aktivoiva toimintatapa on herättänyt kiinnostusta useissa maissa ja toimintatapa on esitelty laajasti erilaisissa kansainvälisissä tilaisuuksissa ja verkostoissa. Opettajankoulutuksen kehittämisverkostot ja hankkeet ovat olleet aktiivisesti mukana kansainvälistymistä vahvistavissa ohjelmissa. Perusopetuksessa luotuja kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan parhaita käytäntöjä on nostettu esille kansainvälisissä seminaareissa. Uusi peruskoulu -ohjelman myötä Suomi on myös toiminut yhteistyössä mm. tasa-arvoista koulutusta kansainvälisesti edistävässä Atlantic Rim Collaboratory -verkostossa.

1.2 Hankeorganisaatio

Uusi peruskoulu -ohjelman toteuttamista on ohjannut ja tukenut johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimi opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen ja varapuheenjohtajana valtiosihteeri, myöhemmin Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen. Kärkihankkeen käytännön valmistelusta, organisoinnista ja koordinoinnista vastasi kahdesta projektipäälliköstä sekä viestintäsuunnittelijasta/-asiantuntijasta koostunut projektitiimi. Projektitiimi on toiminut tiiviissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön eri osastojen (erityisesti Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osaston ja Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan sekä lukiokoulutuksen osaston), Opetushallituksen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Hankkeen projektiorganisaation ja johtoryhmän kokoonpanot sekä johtoryhmässä käsitellyt teemat on kuvattu liitteessä 3.

Seuraavissa luvuissa 2–7 kuvataan Uusi peruskoulu -ohjelman keskeiset toimet sekä kerrotaan hankkeen toiminnasta. Luvussa 8 kootaan yhteen hankkeen tulokset sekä kuvataan, millaisia vaikutuksia kärkihankkeella ja Uusi peruskoulu -ohjelmalla on ollut suomalaisen peruskouluun ja perusopetukseen sekä opettajankoulutuksen kehittämiseen. Raportin loppuun on koottu linkkejä kärkihankkeeseen liittyviin aineistoihin, joiden kautta hankkeeseen voi tutustua vielä tarkemmin.

Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1: Uusi peruskoulu

TOIMENPIDE 1 (yhteensä 90 milj.€)		TOIMENPIDE 2 (21 milj. €)	TOIMENPIDE 3 (10 milj. €)
Opettajankoulutusfoorumi <i>Opettajien osaamisen ja opettajankoulutuksen kehittäminen</i>	Peruskoulufoorumi <i>Tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteet ja toimet</i>	Liikkuva koulu <i>Aktiivisempi ja viihtyisämpi koulupäivä</i>	Kielikokeilut <i>Kieltenopetuksen varhentaminen ja kielivalintojen monipuolistaminen</i>
ERITYISAVUSTUKSET KÄRKIHANKKEEN TOIMEENPANOON:			
☐ Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpano ☐ Opettajien ammatillisen osaamisen kehittämissankkeet ja pilotit	☐ Tutoropettajien koulutus, toiminta ja koordinaatio ☐ Kokemu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta	☐ Liikkuva koulu - kehittämisavustukset	☐ Kielten opiskelun varhentaminen ☐ Kielten opiskelua koskevan kokeilun toimeenpanoa tukeva henkilöstökoulutus
JOHTORYHMÄ ohjaa kärkihankkeen valmistelua			

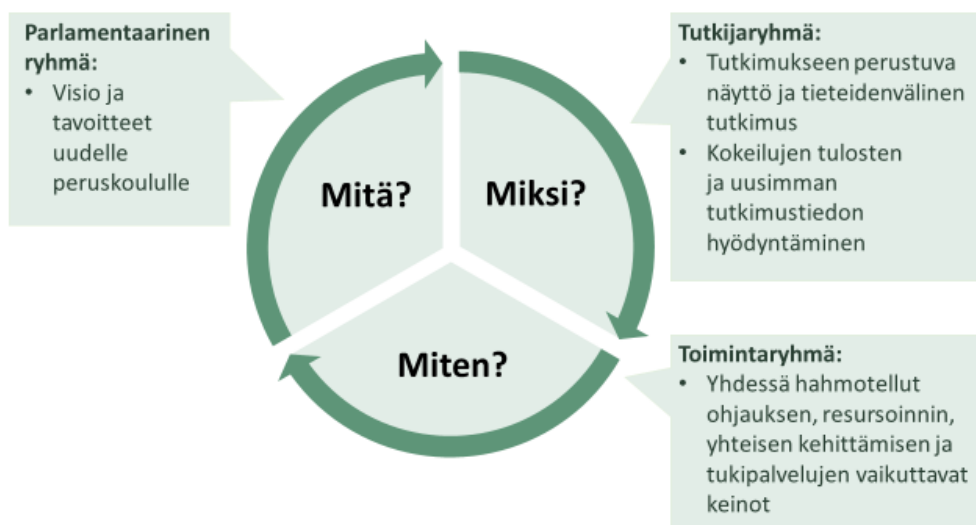
Kuva 2. Uusi peruskoulu -kärkihankkeen toimenpiteet, organisointi ja ohjaus.

2 Peruskoulufoorumilta visio ja tavoitteet peruskoulun uudistamiselle

**”Yhteistyössä luotu visio suomalaisen koulutuksen tulevaisuudesta valmistuu syksyllä 2017.”
(Uusi peruskoulu -ohjelma)**

Kärkihankkeen yhtenä keskeisenä tehtävänä oli luoda visio ja tavoitteet suomalaiselle peruskoululle. Tavoitteiden ja toimien laatimista ja kirkastamista varten opetus- ja kulttuuriministeriö asetti Peruskoulufoorumin. Peruskoulufoorumi kokosi perusopetuksen toimijat ja yhteistyötahot yhteiseen visiointiin, linjasi suomalaiselle peruskoululle tulevaisuuden tavoitteet sekä tuotti lisäksi ehdotukset ohjauksesta, resursoinnista sekä yhteisen kehittämisen ja tukipalvelujen keinoista. Peruskoulufoorumin linjaamien tavoitteiden toimeenpanon tukemiseksi Opetushallitus on jakanut 5 milj. euroa erityisavustusta #paraskoulu-hankkeille.

Peruskoulufoorumin työ organisoitiin kolmeen toisiaan tukevaan ryhmään: parlamentaariseen ryhmään, toimintaryhmään sekä tutkija- ja asiantuntijaryhmään. Peruskoulufoorumin visiotyö ajoittui Suomen 100-vuotisjuhlavuoteen, jonka jälkeen foorumin linjaamia tavoitteita on edistetty, konkretisoitu ja jalkautettu Peruskoulufoorumin toimintaryhmän pohjalta asetetun seurantaryhmän johdolla. Peruskoulufoorumin eri ryhmien kokoonpanot ja toimikaudet on kuvattu liitteessä 4.

Kuva 3. Peruskoulufoorumin toimintamalli.

2.1 Parlamentaarinen ryhmä valmisteli yhteistä visiota

Perusopetuksella on viimeisten vuosikymmenten ajan ollut keskeinen merkitys suomalaisen identiteetin ja hyvinvoinnin rakentamisessa. Laadukkaaseen peruskouluun ja sivistykseen pohjautuva tulevaisuus ei synny itsestään vaan vaatii jatkuvaa työtä, yhdessä tekemistä ja laajaa sitoutumista kaikilta toimijoilta.

Peruskoulufoorumin parlamentaarisen ryhmän nimittämisen taustalla oli ajatus, että laadukkaan ja uudistuvan peruskoulutuksen luomiseen tarvitaan koko kansakunnan tuki. Kehittäminen ei onnistu vain opetusviranomaisten, koulujen ja opettajien voimin. Perusopetuksen kehittäminen on pitkäjänteistä ja vaalikaudet ylittävää toimintaa. Uudistamistyössä koettiin tärkeäksi etsiä myös yhteistä poliittista sitoutumista siihen, mitä halutaan saavuttaa ja mihin suuntaan suomalaista peruskoulua ja -opetusta halutaan kehittää. Se, että kaikki eduskuntapuolueet olivat työn käynnistyessä mukana muodostamassa kansakunnan tulevaisuuden kannalta keskeisiä perusopetuksen linjauksia, nähtiin arvokkaana.

Peruskoulufoorumin parlamentaarisen ryhmän puheenjohtajana toimi opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen ja ryhmän jäsenet nimettiin kaikista eduskuntaryhmistä. Työssä hyödynnettiin edellisellä vaalikaudella tehtyä Tulevaisuuden peruskoulu -työtä sekä siihen liittyneitä tutkimuksia ja suosituksia. Peruskoulufoorumin parlamentaarissa ryhmässä käsitellyjä teemoja ja asiantuntijakuulemisten aiheita olivat:

- Mitä toimenpiteitä perusopetuksessa tarvitaan PISA:n tulosten perusteella?
- Uudet opetussuunnitelmat perustana uudelle peruskoululle.
- Mitä olemme oppineet aiemmista peruskoulun kehittämishankkeista?
- Onko peruskoulu jo digiajassa?
- Oppimisen tulevaisuus 2030 -barometrin havainnot ja suositukset.
- Oppijälähtöisyys ja kohti yksilöllisiä oppimispolkuja.

Parlamentaarinen ryhmä rakensi perustan ja kirjasi suuntaviivat Peruskoulufoorumin toimintaryhmän työskentelylle ja sen laatimalle Tasa-arvoisen peruskoulun sitoumukselle.

2.2 Tutkija- ja asiantuntijaryhmä työn tukena

Peruskoulufoorumin työn tueksi asetettiin alan tutkijoista ja asiantuntijoista koostunut ryhmä. Tutkija- ja asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimi professori Jouni Välijärvi Jyväskylän yliopistosta. Ryhmän tehtävänä oli tuoda mukaan Peruskoulufoorumin työhön aiempien peruskoulun kehittämishankkeiden tieto ja tulokset sekä alan uusimman tutkimuksen viestit. Tutkija- ja asiantuntijaryhmä tuotti viimeaikaiseen kasvatustieteelliseen, oppimispsykologiseen opetuksen ja koulutuksen ja lähitieteenalojen tutkimukseen perustuvan [yhteenvedon](#), jossa se linjasi seuraavat kymmenen keskeistä periaatetta ja tavoitetta peruskoulun uudistamiseen:

1. Selkeä arvoperusta peruskoulun kehittämisen lähtökohtana;
2. Yhteisöllinen toimintakulttuuri;
3. Opettajille tukea muutoksessa ja asiantuntijoiden yhteistyö vahvaksi;
4. Yksilölliset oppimispolut;
5. Vahva osaaminen perustana tulevaisuuden taidoille;
6. Turvataan hyvinvointi;
7. Hyvä johtaminen;
8. Kehittäminen perustuu tutkimus- ja arviointitietoon;
9. Oppimista tukeva arviointi vahvistaa yhdenvertaisuutta;
10. Perusopetukselle riittävä resursointi.

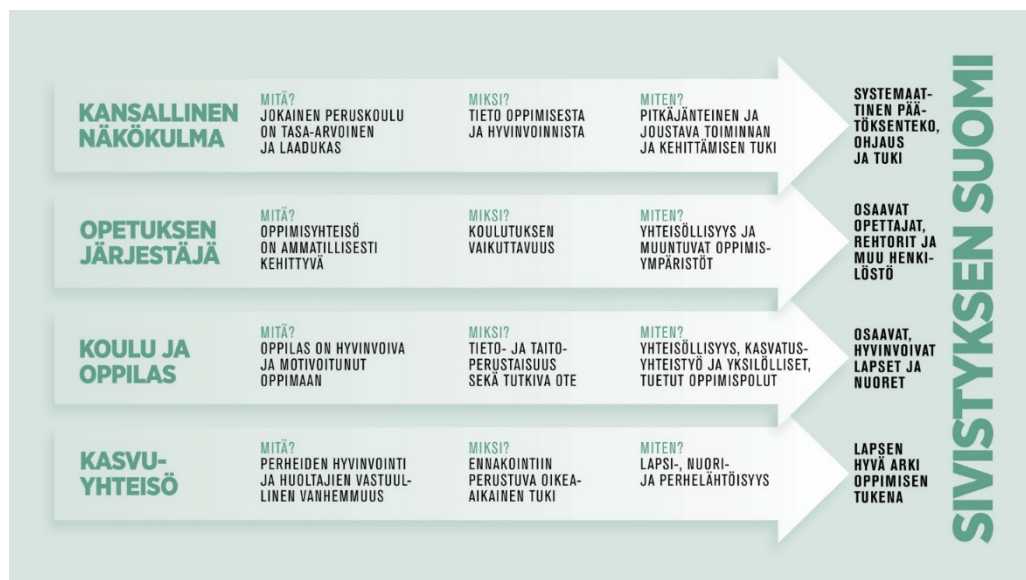
2.3 Toimintaryhmältä tavoitteet ja keinot

Opetushallituksen ja sen pääjohtaja Olli-Pekka Heinosen johdolla toimineen Peruskoulufoorumin toimintaryhmän tehtävänä oli kehittää keinoja ja toimintatapoja, joilla foorumin linjaamat tavoitteet kyetään toimeenpanemaan peruskoulun uudistamiseksi. Toimintaryhmä hyödynsi työssään parlamentaarisen ryhmän työtä sekä tutkija- ja asiantuntijaryhmän tiivistämää kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa sekä muita selvityksiä. Toimintaryhmä kokoontui toimikautensa ajan säännöllisesti noin kerran kuukaudessa kokouksiin tai yhteisiin seminaareihin, järjesti laajempia kuulemistilaisuuksia sekä osallisti peruskoulun opettajia ja oppilaita työhön kuulemalla heitä kansallisissa visio- ja ideatyöpajoissa.

Peruskoulufoorumin työn tuloksena valmistui kaikkien peruskoulun toimijatasojen – kansallisen, opetuksen järjestäjän, opettajan ja oppilaan sekä kasvuyhteisön – näkökulmat yhdistävä *Tasa-arvoisen peruskoulu tulevaisuus* -sitoumus. Työryhmä luovutti tavoitteet ja toimet linjaavan työnsä opetusministerille 16.2.2018. Sitoumuksen tavoitteena on sivistyksen Suomi, mikä edellyttää kansallisella tasolla systemaattista päätöksentekoa, riittävää ohjausta ja tukea opetuksen järjestäjille.

Peruskoulufoorumin linjaamien tavoitteiden ja toimien avulla edistetään oppimista, vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja tuetaan opetussuunnitelman toteuttamista. Sitoumukseen kirjattu päätavoite on, että jokainen suomalainen peruskoulu on tasa-arvoinen ja laadukas. Yhteisen tavoitteen mukaisessa tasa-arvoisessa maailman parhaassa peruskoulussa oppilaat voivat hyvin, ovat motivoituneita oppimaan ja kehittävät osaamistaan. Lasten hyvä arki tukee oppimista ja koulussa on osaavat opettajat, rehtorit ja muu henkilökunta, jotka yhdessä muodostavat ammatillisesti kehittyvän yhteisön ja oppimisympäristön. Peruskoulua kehitetään yhteisvoimin pitkäjänteisesti ja joustavasti. Yhteisöllistä toimintakulttuuria vahvistetaan kaikilla tasoilla.

Tavoitteiden lisäksi linjauksissa nostetaan esiin myös konkreettisia kehittämissuhteita niin peruskoulun rakenteellisiin kuin toiminnallisiin kysymyksiin.

Kuva 4. Peruskoulufoorumin linjaamat tavoitteet ja toimet Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksessa.

2.4 Seurantaryhmä tukee ja edistää tavoitteiden toimeenpanoa

Toimintaryhmän työtä jatkamaan ja konkretisoimaan asetettiin Peruskoulufoorumin seurantaryhmä. Ryhmä muodostettiin Opetushallituksen vetämän toimintaryhmän pohjalta, ja sen toimikausi jatkuu vuoden 2019 loppuun. Peruskoulufoorumin seurantaryhmän tehtävänä on seurata ja vauhdittaa Peruskoulufoorumin linjaamien tavoitteiden ja toimien toimeenpanoa kaikilla tasoilla. Seurantaryhmän tehtävänä on tehdä esityksiä siitä, miten perusopetuksen järjestäjiä tuetaan tavoitteiden edistämiseksi ja toimeenpanossa. Työ perustuu aiempaan Peruskoulufoorumin ja peruskoulun kehittämistyöhön ja tutkimukseen.

Peruskoulufoorumin seurantaryhmä valitsi Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksen pohjalta neljä keskeisintä tavoitetta ja konkreettista tekoa tasa-arvoisen peruskoulun toteutumiseksi. Nämä priorisoidut tavoitteet ovat:

1. Johtaminen ja osaamisen kehittäminen;
2. Pitkäjänteinen kehittäminen, rahoitus sekä opetussuunnitelmien toimeenpanon tuki;
3. Oppimisen tuki, yksilölliset oppimispolut ja joustavampi perusopetus;
4. Koulu hyvinvoinnin edistäjänä.

Priorisoidujen tavoitteiden valinnalla haluttiin auttaa peruskoulun kehittämisen kannalta tärkeimpien tavoitteiden konkretisoimista käytännön työhön. Tarkoitus on, että tavoitteet tukevat pitkällä aikavälillä ja kestäväällä tavalla peruskoulun tasa-arvoa. Niiden toteutumisen lähtökohtana on pitkäjänteinen ja samansuuntainen kehittämistyö kansallisesti ja paikallisesti.

Priorisoidujen tavoitteiden toimeenpanon, koulutuksen kehittämisen, oppimisen uudistamisen sekä yhteisöllisen kehittämisen tukemiseksi Opetushallitus jakoi tammikuussa 2019 5 miljoonaa euroa #paraskoulu-avustuksia. Rahoitusta sai yhteensä 11 verkostohanketta, joissa kehitetään mm. koulu yhteisön hyvinvointia ja yhteisöllistä toimintakulttuuria, hyvinvoinnin ja oppimisen tukea sekä johtamista kouluissa. Paraskouluhankkeet on esitelty liitteessä 5. Hankkeissa ja kehittämistyössä syntyneet toimintamallit tuodaan Opetushallituksen ylläpitämälle paraskoulu.fi-sivustolle avoimesti kaikkien yhteiseen käyttöön.

2.5 Maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä!

Peruskoulun uudistamiseen tarvitaan yhteistä keskustelua, yhteistyötä ja sitoutumista. Yhteiset tavoitteet vaativat toteutuakseen kaikkien toimijoiden samansuuntaisia ja pitkäjänteisiä toimia sekä yhteistä toimintakulttuuria. Peruskoulufoorumin toiminnalle ja yhteisen vision määrittelylle oli olennaista saada koko peruskoulutuksen toimijakenttä – rehtorit, opettajat, oppilaat, vanhemmat, opetuksen järjestäjät, tutkijat ja asiantuntijat, kansallisen tason toimijat ja päättäjät, yritykset, yhteisöt ja muut yhteistyötahot – mukaan yhteiseen keskusteluun, ideointiin ja kehittämiseen. Toimijoiden osallistamiseksi, sitouttamiseksi sekä yhteisen keskustelun mahdollistamiseksi Peruskoulufoorumi järjesti työpajoja ja kuulemisia niin sähköisesti kuin eri puolella Suomea kiertäen.

2.5.1 Uusi peruskoulu -visiotyöpajakiertue

Peruskoulufoorumin tehtävänä oli koota perusopetuksen toimijat ja yhteistyötahot yhteiseen visiointiin suomalaisen peruskoulun tulevaisuudesta. Eri toimijoiden ideoiden kokoamiseksi, osallistamiseksi ja sitouttamiseksi visiotyöhön järjestettiin laaja, 12 paikkakuntaa kattanut työpajojen kierros. Uusi peruskoulu -visiotyöpajoihin kutsuttiin osallistumaan laajasti kaikkia peruskoulun ja sen kehittämisen parissa toimivia tahoja: alueen sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden ja vanhempien edustajia, järjestöjä, yrityksiä, yhteisöjä ja muita koulujen kehittämisen yhteistyötahoja. (Hankkeen tapahtumia kuvataan tarkemmin myös jäljempänä luvussa 7.)

Uutta peruskoulua ja sen tavoitteita visioitiin työpajoissa kuudesta teemasta käsin: oppijälhtöisyys, uudet oppimisympäristöt, uusi opetussuunnitelma, koulun uudistuva toimintakulttuuri, opetuksen digitalisaatio ja opettajien osaamisen kehittäminen. Kustakin teemasta pyrittiin määrittelemään visio (miksi?), siihen kytkeytyvät tavoitteet (mitä?) sekä keinot, joiden avulla haluttu lopputulos saavutetaan (miten?). Kaikkien Uusi peruskoulu -visiotyöpajojen tuotoksista tehtiin koosteet, jotka julkaistiin [opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla](#).

Työpajat tarjosivat hyvän mahdollisuuden yhteiselle keskustelulle ja tilannekuvan muodostamiselle perusopetuksen kehittämisestä. Tilaisuudet otettiin hyvin vastaan eri paikkakunnilla, ja osallistujilta saatiin myönteistä palautetta eri toimijoiden dialogista, näkökulmien jakamisesta ja yhdistämisestä.

2.5.2 Verkkokuuleminen: Millainen on maailman paras peruskoulu?

Eri paikkakunnilla järjestettyjen Uusi peruskoulu -visiotyöpajojen ohella ajatuksia maailman parhaasta peruskoulusta kerättiin kaikille avoimessa verkkotyöpajassa. Sähköisen keskustelu-, ideointi- ja yhteiskehittämisen mahdollisuuden tarjoaminen nähtiin keskeisenä, jotta mahdollisimman monella oli mahdollisuus osallistua visiotyöhön. Verkkotyöpajan kautta osallistujiksi tavoiteltiin erityisesti lapsia ja nuoria, opettajia ja muita peruskoulun toimijoita sekä lasten ja nuorten vanhempia.

Verkkokuulemiseen käytettiin Ideatehdas-verkkotyökalua, jonka toteutuksesta vastasi Corefiner Oy yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Verkkotyöpaja oli auki 11.5.–30.5.2017, ja se oli saatavissa sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Verkkotyöpajaan osallistui yhteensä noin 1 300 aikuista ja yli 1 700 peruskoululaista lasta ja nuorta.

Verkkotyöpajassa kerättiin, arvioitiin ja jalostettiin ideoita kolmessa erillisessä, eri ikäryhmille räätälöidyssä Ideatehtaassa: aikuiset (opettajat, vanhemmat, muut sidosryhmät), nuoret (5.-10. luokilla olevat peruskoululaiset) ja lapset (1.-4. luokilla olevat peruskoululaiset). Verkkotyöpaja koostui taustatietokysymyksistä, muiden esittämien ideoiden arvioinnista ja kommentoinnista sekä mahdollisuudesta esittää omia ajatuksia ja ideoita. Lopuksi osallistuja pääsi katsomaan koostetta Ideatehtaassa julkaistuja ideoista ja niiden kommentteista.

Aikuisille suunnatussa Ideatehtaassa kerättiin ideoita samoista kuudesta teemasta kuin Uusi peruskoulu -visiotyöpajoissa: oppijalähtöisyys, uudet oppimisympäristöt, uusi opetussuunnitelma, uudistuva toimintakulttuuri, opetuksen digitalisaatio ja opettajien osaamisen kehittäminen. Lasten ja nuorten Ideatehtaassa ei ollut käytössä vastaavaa teemoittelua, vaan osallistujat siirtyivät taustatietokysymysten jälkeen suoraan arvioimaan jo esitettyjä ideoita (lapset ja nuoret) sekä ehdottamaan omia (nuoret).

Verkkotyöpajassa esitettiin yhteensä 2 291 ideaa. Ideatehtaassa julkaistuja ideoita arvioitiin yhteensä 26 980 kertaa ja niihin jätettiin yhteensä 6 682 kommenttia. Corefinerin tuottama tiivistelmä verkkotyöpajan päätuloksista on raportin liitteenä (liite 5).

Verkkokuuleminen ja visiotyöpajat muodostivat yhdessä toimivan kokonaisuuden ja jatkumon. Uusi peruskoulu -visiotyöpajoissa esitettyjä ajatuksia nostettiin mukaan verkkotyöpajan ideatehtaisiin ns. siemenideoina, joita päästiin yhdessä arvioimaan ja jatkojalostamaan. Niin visiotyöpajojen keskusteluissa kuin verkkotyöpajassa esiin nousseet ajatukset toimivat tärkeänä aineistona ja perustana Peruskoulufoorumien tavoitteiden ja Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksen laatimisessa.

2.5.3 #Paraskoulu-kampanja ja -työpajat

Peruskoulufoorumin Tasa-arvoisen peruskoulu tulevaisuus -sitoumuksessaan linjaamia peruskoulun kehittämisen tavoitteita ja toimia tehtiin tunnetuiksi, edistettiin ja konkretisoitiin syksyllä 2018 käynnistetyn #Paraskoulu-kampanjan avulla. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhteistyössä toteuttaman kampanjan tavoitteena oli tehdä tutuksi Peruskoulufoorumin työtä sekä kerätä ja jakaa konkreettisia tekoja ja ideoita, joilla tavoitetta tasa-arvoisesta maailman parhaasta peruskoulusta voidaan edistää. #Paraskoulu-kampanjalla haluttiin tiedottaa Peruskoulufoorumin tavoitteista sekä aktivoida ja sitouttaa kaikki perusopetuksen eri tasot ja toimijat mukaan rakentamaan yhdessä entistä parempaa peruskoulua. Toimijoiden oli mahdollista osallistua yhteiseen keskusteluun ja ideointiin verkossa Paraskoulu.fi-sivustolla sekä alueellisissa #Paraskoulu-työpajoissa.

Osana #Paraskoulu-kampanjaa avattiin [Paraskoulu.fi-verkkosivusto](http://Paraskoulu.fi). Kaikille avoimella sivustolla jokainen pystyy jakamaan oman hyvän tekonsa tai ideansa sekä katsomaan muiden jakamia tekoja ja ideoita. Tekojen ja ideoiden jakamisen lisäksi Paraskoulu-sivustolla esitettiin vaihtuvia ”kuukauden kysymyksiä”, joilla pyrittiin aktivoimaan ihmiset pohtimaan tiettyjä teemoja (tasa-arvoisuus, tuki, johtaminen). Helmikuun 2019 loppuun mennessä Paraskoulu.fi-sivustolla oli jaettu yhteensä 45 tekoa ja 21 ideaa. Sivuston toteutti Innoduel (tilaajana Opetushallitus), ja sen moderoinnista vastasivat Opetushallituksen ja Uusi peruskoulu -hankkeen asiantuntijat. Sivusto jatkaa Peruskoulufoorumin seurantaryhmän ja Opetushallituksen käytössä vuoden 2019 loppuun asti.

Verkkosivuston ohella konkreettisia keinoja Peruskoulufoorumin linjaamien toimien ja tavoitteiden edistämiseksi pohdittiin myös syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana järjestetyissä 'Tavoitteena tasa-arvoinen maailman paras peruskoulu #Paraskoulu' -työpajoissa. Työpajat järjestettiin yhteensä seitsemällä paikkakunnalla, pääosin Opetushallituksen toteuttaman Dialogeja tasa-arvosta -tapahtumakiertueen yhteydessä omana rinnakkaistapahtumana. Työpajoihin kutsuttiin mukaan kaikki perusopetuksessa ja sen kanssa yhteistä työtä tekevät toimijat: lasten ja nuorten kasvuyhteisössä olevat toimijat, oppilaat, opettajat ja rehtorit, opetuksen järjestäjät sekä kansallisen tason toimijat.

#Paraskoulu-työpajoissa peruskoulun kehittämisen keinoja työstettiin pienryhmissä kultakin toimijatasolta käsin (kansallinen, opetuksen järjestäjä, koulu ja oppilas, kasvuyhteisö). Työpajoissa esiin nousseet ideat ja ajatukset kerättiin yhteen Howspacen toteuttamalle (tilaajana Opetushallitus) Peruskoulufoorumin #paraskoulu-digialustalle, jolla osallistujien oli mahdollista myös jatkaa keskustelua.

3 Opettajien osaamisen kehittäminen läpi uran

”Suomessa on maailman osaavimmat opettajat. Opettajat kehittävät omaa osaamistaan ja oppilaitosten toimintakulttuuria yhteisöllisesti verkostoissa tutkimukseen perustuen. Peruskoulun opettajilla on maisteritasoinen yliopistokoulutus. Opettajien osaaminen on peruskoulun uudistamisen muutosvoima.” (Uusi peruskoulu -ohjelma)

Suomalainen korkeatasoinen akateeminen opettajankoulutus on koulutusjärjestelmämme keskeisiä vahvuuksia ja sen perusta. Uusi peruskoulu -ohjelman tavoitteena oli vahvistaa opettajien osaamista ja opettajankoulutusta sekä kehittää opettajien uranaikaisen osaamisen mahdollisuuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti Opettajankoulutusfoorumin linjaamaan kehittämisen suuntaviivat ja edistämään opettajankoulutuksen uudistustyötä. Opettajankoulutusfoorumin ydinryhmään kuului yli 60 opettajankouluttajaa ja sidosryhmien jäsentä. Mukana foorumin toiminnassa ovat olleet kaikki opettajankoulutusta tarjoavat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Lisäksi foorumin työskentelyyn kutsuttiin mukaan asiantuntijoita kaikista sidosryhmistä eli opiskelija-, opettaja- ja rehtorijärjestöistä, kunta- ja työnantajajärjestöistä sekä valtion opetushallinnosta.

Opettajankoulutusfoorumi laati laajassa yhteistyössä Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman, jonka tavoitteena on uudistaa opettajankoulutusta aina varhaiskasvatuksesta ammatilliseen opettajankoulutukseen (varhaiskasvatuksen opettajat, luokanopettajat, aineenopettajat, erityisopettajat, opinto-ohjaajat, ammatillisen koulutuksen, aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön opettajat sekä opettajankouluttajat). Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma luovutettiin opetusministeri Sanni Grahn-Laasoselle 16.10.2016. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman edistämiseksi ja sen linjausten toimeenpanemiseksi on korkeakouluissa käynnistetty yhteensä 45 opettajankoulutuksen kehittämishanketta.

Opettajankoulutusfoorumin työn lisäksi opettajien uranaikaisen osaamisen kehittämistä on Uusi peruskoulu -hankkeessa tuettu edistämällä avoimia oppimateriaaleja.

3.1 Opettajankoulutusfoorumi opettajankoulutusta kehittämässä

Opettajankoulutusfoorumin työskentely koostui sen ensimmäisellä toimikaudella 2016–2018 kolmesta elementistä: 1) kehittämisohjelmasta, sen tavoitteista ja linjauksista, jotka ohjaavat opettajankoulutuksen kehittämistä kansallisella ja paikallisella tasolla sekä ohjelman yhteisöllisestä laadintaprosessista; 2) valtakunnallisista ja alueellisista kaikille foorumin jäsenille sekä sidosryhmille ja hanketoimijoille suunnatuista kokoontumisista, teemaseminaareista, tapaamisista ja työpajoista; sekä 3) 45:stä Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman kuuden strategisen linjauksen mukaisesta opettajankoulutuksen kehittämishankkeesta ja -verkostosta.

Opettajankoulutusfoorumi järjesti ensimmäisen toimikautensa aikana 18 tilaisuutta, joissa oli yhteensä yli 1 100 osallistujaa. Opettajankoulutusfoorumin työvaliokunta toimi ohjausryhmänä sekä linjausten ja käytännön toiminnan organisoijana ja sihteeristönä. Lisäksi työvaliokunta yhdessä Uusi peruskoulu -hanketiimin kanssa huolehti foorumin viestinnästä ja yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa sekä hankki ja laati selvityksiä. Työvaliokunta kokoontui yhteensä 28 kertaa.

3.1.1 Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma laadittiin yhteisvoimin

Opettajankoulutusfoorumi kokosi yhteen kaikki Suomen opettajankoulutusta tarjoavat korkeakoulut, asiantuntijat, opetuksen järjestäjät ja opettajankoulutuksen sidosryhmät. Foorumi käynnisti laajassa yhteistyössä vuonna 2016 opettajien perus-, perehdyttämisen- ja täydennyskoulutuksen kehittämisohjelman laadinnan.

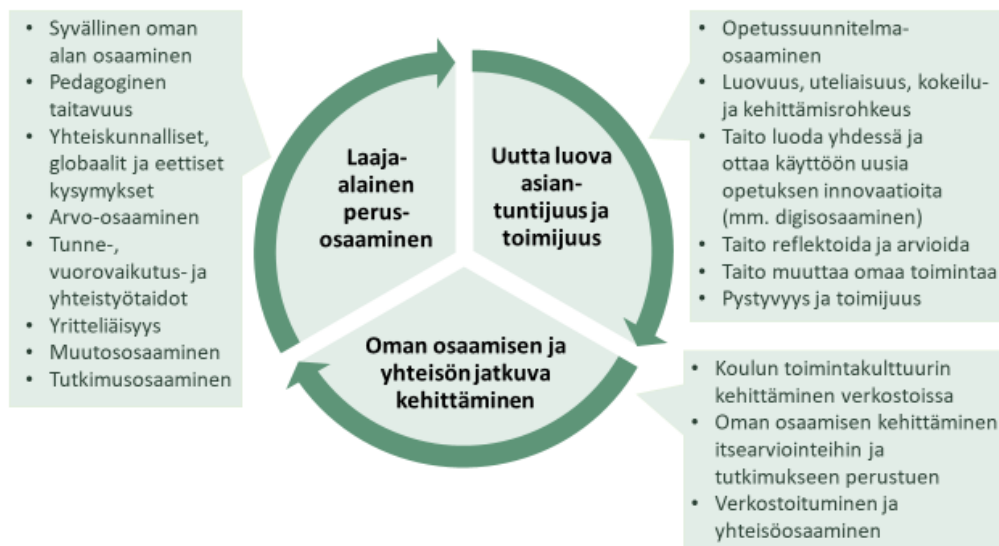
Foorumi hyödynsi työssään OECD:n (2016) suosituksia onnistuneen strategian laadinnasta ja sen toimeenpanosta. Tavoitteenasettelun ja huolellisen aikataulutuksen jälkeen kaikki sidosryhmät ja opetusalan toimijat kutsuttiin mukaan työhön. Yhteistyötä tehtiin tiiviisti foorumin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen, lukio-opetuksen ja ammatillisen koulutuksen jaostoissa sekä eri toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Tämän jälkeen kommentit ja eri ryhmien tuottamat aineistot koottiin yhteen ja tehtiin sisällönanalyysejä. Lopuksi haettiin aktiivisesti konsensusta ja yhteistä visiota. Tärkeäksi koettiin myös resurssien ja rahoituksen suuntaaminen kestäväällä tavalla toimijoiden verkostoille. Lopuksi keskityttiin huolelliseen pilotointiin.

Opettajankoulutusfoorumin työ perustui verkostomaiselle ja osallistavalle tavalle tehdä kehittämistyötä. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman laadintaan osallistui lähes sata foorumin ja sen jaostojen jäsentä sekä opettajankoulutuksen asiantuntijaa. Lisäksi Fountain Parkin toteuttaman kaikille avoimen verkkoavoriihen kautta valmisteluun osallistui lähes 2 000 koulutusalan asiantuntijaa, opettajaa ja opiskelijaa.

Foorumi aloitti kehittämistyön kartoittamalla yhteen nykyisen toimintaympäristön opettajankoulutukselle asettamia haasteita (mm. PISA-tutkimus; OECD:n Teaching and Learning International Survey - TALIS-tutkimus, Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen oppimistulosten arvioinnit ja teema-arvioinnit) sekä analysoimalla opettajankoulutuksen nykytilan. Näiden perusteella määriteltiin yhdessä opettajankoulutuksen kehittämisen tavoitteet sekä kuusi strategista linjausta. Tämän jälkeen Opettajankoulutusfoorumin jäsenet ja sen jaostot laativat kehittämisohjelman vision ja tavoitteet hyödyntäen asiantuntijakuulemisia, tutkijoiden selvityksiä ja Fountain Parkin toteuttaman kansallisen verkkoavoriihen tuloksia (tiivistelmä verkkoavoriihen tuloksista liitteenä 7).

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma valmistui syksyllä 2016. Kehittämisohjelman visioksi kiteytyi ”Luomme yhdessä parasta osaamista maailmaan”. Kehittämisohjelman lähtökohtana oli, että suomalainen korkeatasoinen akateeminen opettajankoulutus on koulutusjärjestelmämme keskeisiä vahvuuksia. Jotta opettajankoulutus säilyy tulevaisuudessakin vetovoimaisena ja korkeatasoisena, tarvitaan vahvaa uudistamiseen pyrkivää otetta ja jatkuvaa kehittämistä. Opettajan työ nähdään jatkuvana oppimisprosessina, jota tulee tukea. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaan:

- Opettajat ovat syvällisiä oman alansa pedagogisia osaajia;
- Opettajat ovat tulevaisuuteen tähtääviä, laaja-alaisia ja uutta luovia asiantuntijoita, jotka hyödyntävät monipuolisesti uusia oppimisympäristöjä;
- Opettajat kehittävät jatkuvasti omaa ja työyhteisönsä osaamista;
- Opettajilla on rohkeus kehittää ja kokeilla. He hyödyntävät tutkimusta työssään;
- Opettajat toimivat verkostoissa kansallisesti ja kansainvälisesti.

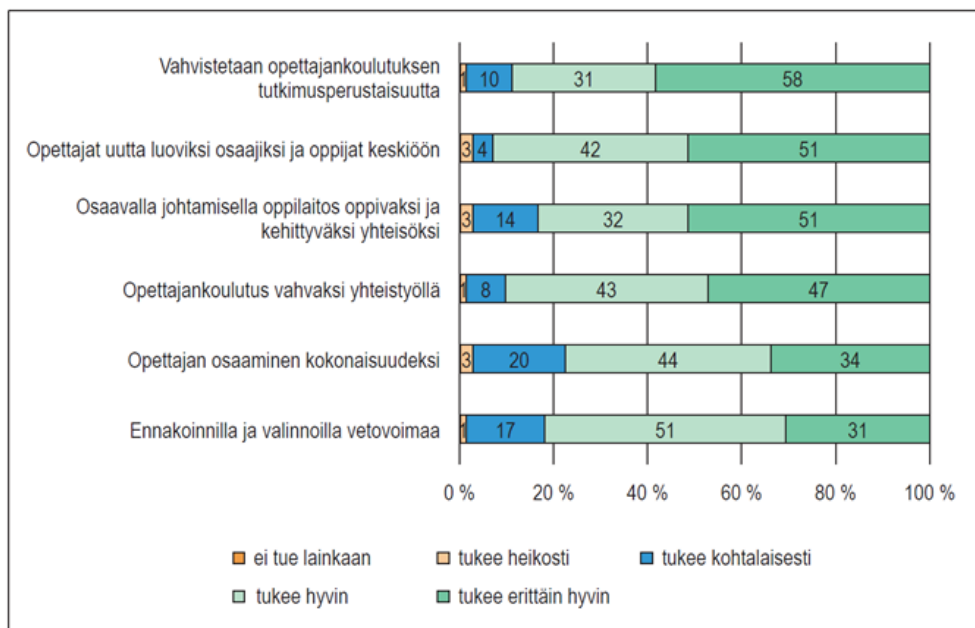
Kuva 5: Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman tavoitteet.

Kehittämisohjelmassa esitetään kuusi strategista linjausta opettajien perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutuksen kehittämisen perustaksi (ks. kuva 6).

Kuva 6. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman strategiset tavoitteet.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi pyysi Opettajankoulutusfoorumin ulkoisen arvioinnin yhteydessä toteuttamassaan arviointikyselyssä vastaajia ottamaan kantaa, miten hyvin opettajankoulutuksen kuusi strategista linjausta tukevat opettajan perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutuksen uudistamista. Karvin raportin (Niemi ym. 2018) mukaan Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjaukset olivat osuvia ja tukevat niitä hyvin sekä ovat hyvä perusta uudistamistyölle.

Kuva 7. Miten hyvin Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjaukset tukevat uudistamistyötä? (Niemi ym. 2018)

3.1.2 Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpano – tavoitteista toimenpiteisiin

Kehittämisohjelman toimeenpano käynnistyi kesällä 2017 opettajankoulutuksen kehittämissankkeiden voimin. Uusi peruskoulu -ohjelmasta opettajankoulutuksen kehittämiseen, opettajien osaamiseen ja ohjelman toimeenpanoon suunnattiin korkeakouluille kahden vuoden aikana yhteensä 27,7 miljoonaa euroa kehittämisrahoitusta. Vuoden 2017 ensimmäisellä avustuskierröksellä avustus myönnettiin yhteensä 20 korkeakoulujen kehittämissankkeelle, ja vuoden 2018 toisella kierroksella 25 sankkeelle. Käynnistyneet verkostohankkeet ovat 1–3-vuotisia ja niissä on mukana yliopistoja, ammattikorkeakouluja, kuntia ja muita sidosryhmiä. Kehittämissankkeet on esitelty liitteissä 8 ja 9.

Opettajankoulutuksen 45:ssä verkstohankkeessa uudistetaan opettajankoulutusta varhaiskasvatuksesta ammatilliseen opettajankoulutukseen. Mukana hankkeissa (joko koordinaattoreina tai verkstokumppaneina) ovat kaikki kahdeksan opettajankoulutusta tarjoavaa yliopistoa (HY, ISY, JY, LY, OY, TaY, TY ja ÅA), aineenopettajakoulutusta antavat yliopistot (Taideyliopisto, Aalto ja TTY) sekä ammatillista opettajankoulutusta tarjoavat ammattikorkeakoulut (Haaga-Helia, HAMK, JAMK, OAMK ja TAMK). Korkeakoulujen lisäksi opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa on hankesuunnitelmien mukaan mukana myös 129 kuntaa eli noin 41 % kaikista Suomen kunnista. Hankkeissa on syntynyt useita uusia kumppanuuksia opettajankouluttajien ja eri sidosryhmien kesken. Korkeakoulujen ja kuntien osallistumista kehittämishankkeisiin sekä hankkeiden verkstoitumista on kuvattu alla olevissa kuvissa.

Koordinoivat yliopistot ●

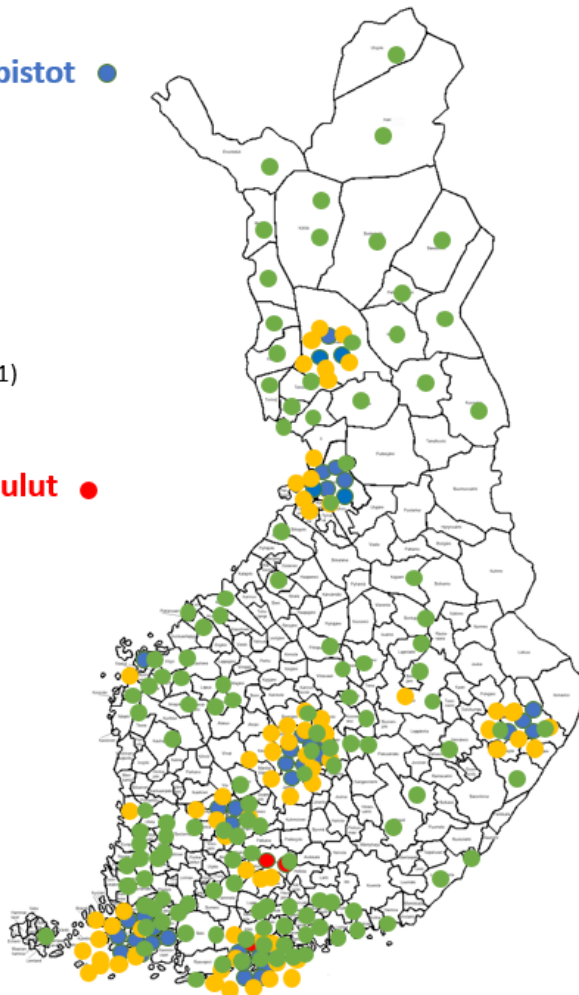
Helsingin yliopisto 5
 Itä-Suomen yliopisto 4
 Jyväskylän yliopisto 8
 Lapin yliopisto 3
 Oulun yliopisto 6
 Taideyliopisto 1
 Tampereen yliopisto 3
 Turun yliopisto 7
 Åbo Akademi 3 (Vaasa 1)

Koordinoivat ammattikorkeakoulut ●

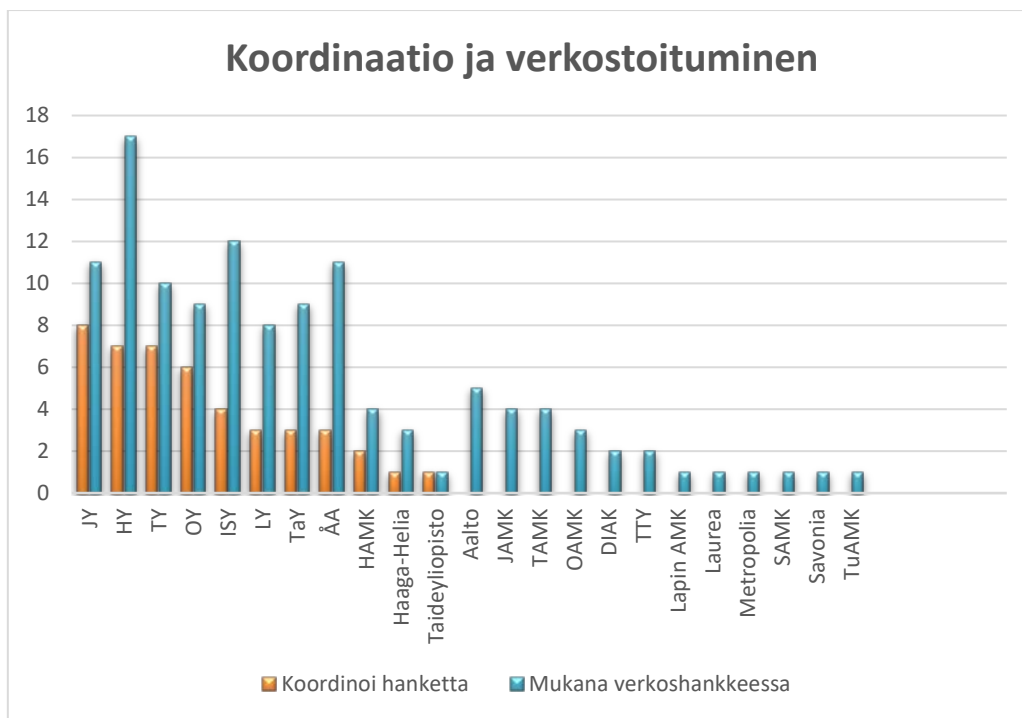
Haaga-Helia 1
 Hämeen ammattikorkeakoulu 2

Verkstoissa mukana olevat korkeakoulut ●

Verkstoissa mukana olevat kunnat ●

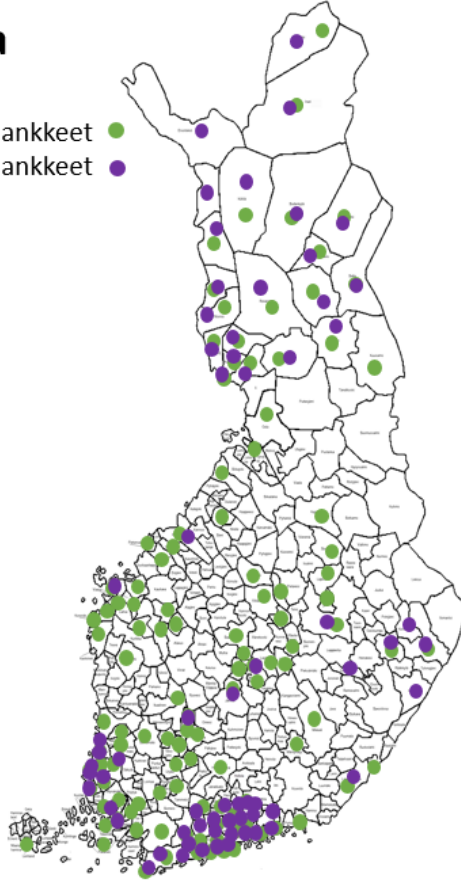
Kuva 8. Opettajankoulutuksen kehittämishankkeista mukana olevat korkeakoulut ja kunnat. (Kuva: Ximfel1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Finnish_municipalities_2017.png)

Kuva 9. Korkeakoulujen aktiivisuus opettajankoulutuksen kehittämisverkostoissa. Korkeakoulut koordinaattoreina ja verkostokumppaneina 2017 ja 2018.

Kehittämisverkostoissa mukana 129 kuntaa

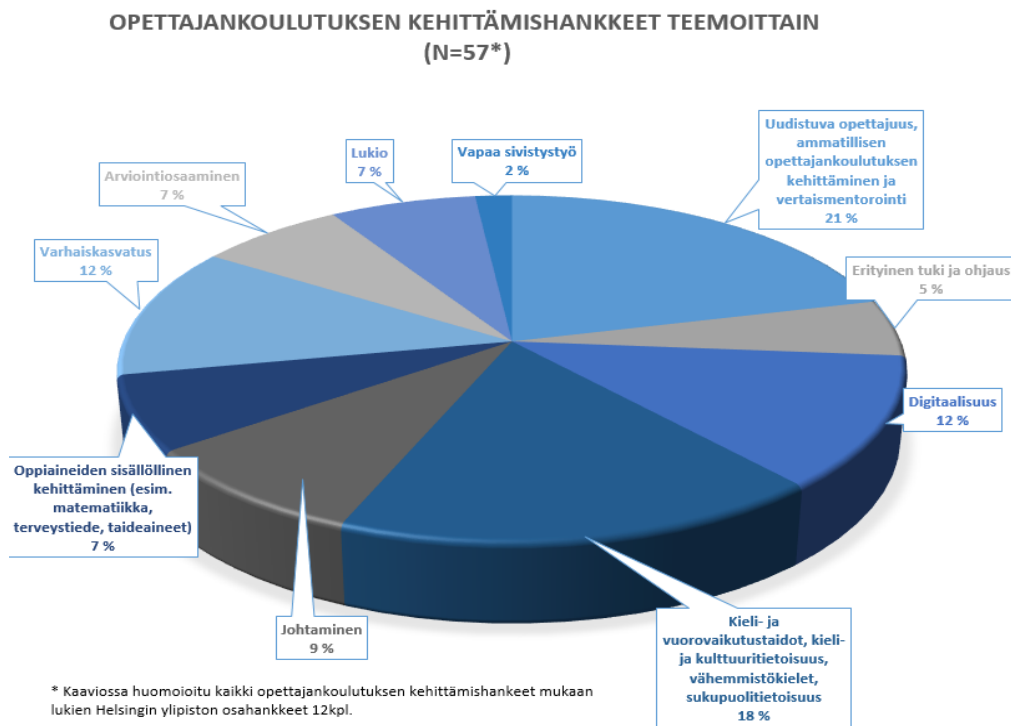
v. 2017 rahoitetut hankkeet ●
v. 2018 rahoitetut hankkeet ●

Kuva 10. Opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa mukana olevat kunnat (yhteensä 129) opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden hankesuunnitelmien perusteella aloitusvuosina 2017 ja 2018. (Kuva: Ximfel1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Finnish_municipalities_2017.png)

Hankkeet tuottavat ja rakentavat uusia toimintamalleja opettajien osaamisen kehittämiseen opiskelijavalinnoista täydennyskoulutuksen sisältöihin ja toteutustapoihin. Keskeisiä opettajankoulutusverkostojen ja hankkeiden kehittämiskohteita ja painoalueita ovat olleet opettajien perus-, perehdytys- ja täydennyskoulutuksen jatkumon vahvistaminen, opettajankoulutuksen yhteistyön vahvistaminen, opettajankoulutuksen sisällöllinen kehittämistyö, opettajien uutta luova asiantuntijuus, digitaalisuuden pedagoginen hyödyntäminen sekä uusien mallien luominen opettajien työuran aikaisen osaamisen kehittämiseen. Lisäksi hankkeissa tuetaan lukiouudistuksen toteutumista ja ammatillisen koulutuksen reformia, vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoista opettajankoulutusta, edistetään varhaiskasvatuksen opettajien osaamista ja vahvistetaan johtamisosaamista.

Eri opettajaryhmien (lastentarhanopettajat, luokanopettajat, aineenopettajat, erityisopettajat, ammatillisen koulutuksen opettajat, opettajankouluttajat) täydennyskoulutustarpeet on otettu verkostohankkeissa monipuolisesti huomioon. Tutkimusperustaisuus on ollut keskeisenä osana korkeakoulujen ja kuntien yhteistä kehittämistyötä. Opettajaksi opiskelevat ovat myös osallistuneet toimintaan.

Kuva 11. Opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden jakautuminen teemoittain

Hankkeita on tuettu järjestämällä noin neljä kertaa vuodessa Opettajankoulutusfoorumin seminaari. Seminaareissa ja työpajoissa on käsitelty ajankohtaisia opettajankoulutuksen kehittämiseen liittyviä teemoja ja esitelty hyviä käytänteitä, kommentoitu ja tuettu opettajankoulutuksen hankkeita sekä keskusteltu kehittämistyön edistymisestä, onnistumisista ja haasteista.

Kärkihankkeen mittavalla erityisavustuksella on annettu sysäys opettajankoulutuksen uudistumiselle. Tarkoituksena on, että käynnistyneillä hankkeilla tehdään pysyviä muutoksia suomalaisten opettajien osaamisen ja opettajankoulutuksen vahvistamiseksi.

3.1.3 Opettajankoulutusfoorumin toiminnan arviointi

Opettajankoulutusfoorumi on arvioinut kehittämisohjelman laadinnan ja toimeenpanon onnistumista ja prosessia koko toimikauden ajan ns. kehittävän arvioinnin keinoin. Lisäksi Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on arvioinut Opettajankoulutusfoorumin työtä. Tietoa on koottu säännöllisesti hankkeilta, hankekumppaneilta, hankkeiden toimijoilta, opettajankouluttajilta, rehtoreilta, opettajilta ja opiskelijoita sekä opetuksen järjestäjiltä.

Arvioinnin johtopäätöksenä on, että foorumin toimintatapa on laajasti hyväksytty ja siihen ovat sitoutuneet sekä hankejohtajat että hankkeissa toimivat opettajankouluttajat, opettajat ja opiskelijat. Hankkeiden itsearviointien perusteella hankkeet ovat edistyneet asetettujen tavoitteiden suuntaisesti kehittämisohjelman tavoitteiden mukaan. Hankkeet ovat verkottuneet keskenään ja hankkeiden sisällä on verkottumista koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa. Kehittämistyö on saatu hyvään vaiheeseen ja toimijoiden mukaan sitä on tarkoituksenmukaista jatkaa ja tukea. Opettajankoulutusfoorumin verkostoitunut toimintatapa ja opettajankoulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien yhteen saattaminen on arvioinnin mukaan luonut perustaa laaja-alaiselle opettajankoulutuksen yhteistyölle.

3.2 Digioppimisen verkko-opiskelukokonaisuudesta kansalliseen materiaaliivarantoon

Uusi peruskoulu -ohjelman yhtenä toimenpiteenä oli toteuttaa avoin verkko-opiskelukokonaisuus vahvistamaan erityisesti opettajan digipedagogista osaamista, ja tarjota kaikille opettajille mahdollisuuden verkkotäydennyskoulutukseen. Kesällä 2017 teetettiin esiselvitys ja konsepti tällaisen verkkotäydennyskoulutuksen toteuttamisesta. Selvityksestä vastasi opiskelijoiden ja yritysten yhteinen avoin innovaatio- ja kehittämisympäristö Demola (New Factory Ltd).

Marraskuussa 2017 järjestettiin pyöreän pöydän asiantuntijakeskustelu opettajien digiosaamiseen keskittyvästä MOOC (*massive open online course*) -kursista. Tapaaamisen keskustelujen ja johtopäätösten jälkeen toimenpiteen painopiste siirtyi materiaaliuotantoon ja yleisesti avointen oppimateriaalien edistämiseen. Uusi peruskoulu -ohjelman projektipäälliköt ovat hankkeen aikana tavanneet useiden yritysten edustajia ja heidän kanssaan on keskusteltu digitaalisesta materiaalista, osaamisen kehittämisestä sekä yhteistyön mahdollisuuksista kunnissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti lokakuussa 2018 työryhmän avointen oppimateriaalien edistämiseksi. Yhtenä työryhmän tavoitteena on kehittää kansallinen ratkaisu julkisella rahoituksella tuotetulle avoimelle materiaalille. Kehitystyötä tehdään yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön eri osastojen, Opetushallituksen sekä Tieteen tietotekniikan keskuksen (CSC) kanssa. Uusi peruskoulu -ohjelma hankki kilpailutuksella kaikille koulutusasteille sopivaa yleistajuista materiaalia digipedagogiikasta, ohjelmoinnista, robotiikasta, tekoälystä ja tekijänoikeuksista. Nämä viisi materiaalikokonaisuutta julkaistiin alkuvuodesta 2019 [Avointen oppimateriaalien edistäminen -sivustolla](#) ja tullaan myöhemmin jakamaan vuoden 2019 lopulla avautuvassa kansallisessa materiaallivarannossa.

4 Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta käyntiin

**”Oppilaiden oppimisedellytyksiä parantavat ja erilaisia oppimisen tapoja huomioon ottavat perusopetuksen kokeilut nostetaan esiin. Parhaat, tutkitut ja levitettävissä olevat innovaatiot juurrutetaan ja jalkautetaan laajasti.”
(Uusi peruskoulu -ohjelma)**

Laadukas oppiminen ja osaaminen ja oppilaiden hyvinvointi tukevat toisiaan. Hyvinvoivat lapset ja nuoret oppivat. Osaaminen puolestaan rakentaa hyvinvointia. Koulu ei enää selviydy tehtävästään ilman ympäröivän kasvuyhteisön tukea. Perinteisen projektikehittämisen rinnalle tarvitaan järjestelmällistä, yhteisölliseen oppimiseen tähtäävää kokeilevaa kehittämistä, joka mahdollistaa reagoinnin nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Alueellinen yhteiskehittäminen ja kokeilut ovat yksi keino tukea eri taustoista ja rooleista tulevien ihmisten yhteistä tekemistä, tunnistaa paikallisesti keskeisimmät ongelmat ja löytää niihin innovatiivisia, vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja kestäviä ratkaisuja.

Kokeilutoiminnan tavoitteena on etsiä uusia tapoja opetuksen ja koulutuksen kehittämiseen, oppimisen uudistumiseen sekä yhteisölliseen kehittämiseen ja sitä kautta edistää koko koulutusjärjestelmän systeemistä muutosta. Tuloksina voi syntyä sekä uudenlaista kehittämisosaamista että uusia toimintamuotoja, malleja ja rakenteita.

Uusi peruskoulu -ohjelman tavoitteena oli edistää, koordinoita ja uudistaa koulujen kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä sen vaikuttavuutta. Oppilaitosten kokeilutoimintaa tukemaan ja innovaatioita levittämään perustettiin Opetushallitukseen Kokeilukeskus. Kokeilutoimintaa on edistetty ja tuettu myös perusopetuksen kokeilu- ja kehittämishankkeisiin suunnatulla yhteensä 8,2 miljoonan euron rahoituksella.

4.1 Opetushallituksen Kokeilukeskus

Hallituskauden yhtenä tavoitteena oli kehittää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa ja vahvistaa kokeilukulttuuria. Tähän liittyen tavoitealueeksi nostettiin perusopetuksen uudistaminen 2020-luvulle, jonka yhteydessä linjattiin Kokeilukeskuksen perustamisesta Opetushallitukseen. Kokeilukeskus aloitti toimintansa toukokuussa 2017 pääjohtajan alaisuudessa ja sen toimikausi ulottuu yli hallituskauden vuoden 2020 loppuun saakka. Kokeilukeskuksessa työskentelee neljä kehittäjää ja yksikön päällikkö sekä

assistentti 30 % työpanoksella. Kokeilukeskuksen rahoitus on tullut pääasiallisesti kärkihankkeen budjetista vuosina 2017–2018.

Kokeilukeskuksen tehtävänä on tukea uudistuvaa ekosysteemiä ja edistää kokeilukulttuuria koulutuksen alalla. Ajan haasteisiin vastaavan toimintakulttuurin vahvistaminen nähtiin tärkeäksi, jotta koulutus ei eriydy muusta yhteiskunnasta irralliseksi instituutioksi. Lisäksi Kokeilukeskuksen tehtäväksi määriteltiin huolehtia parhaiden käytäntöjen leviämisestä kansallisesti.

4.1.1 Toiminta käyntiin

Toiminnan käynnistyessä Kokeilukeskuksen tiimi on toiminut sidosryhmien kanssa ja tavannut sekä koti- että ulkomaisia tutkijoita ja toimijoita liittyen oppimiseen, kokeilutoimintaan tai systeemin muutokseen. Kokeilukeskus on tehnyt oppilaitos- ja kouluvierailuja, joiden avulla tiimi on jatkuvasti syventänyt ymmärrystä kasvatuksen ja koulutuksen tilasta ja kohderyhmien tarpeista. Kokeilukeskus kartoitti benchmarkingin avulla sekä kotimaisia että ulkomaisia kokeilutoimijoita löytääkseen selkeän oman profiilin toiminnalleen. Kokeilukeskus on toiminut kansallisten kokeilutoimijoiden verkostossa.

Kokeilukeskus keskittyi aluksi nykytilan kartoittamiseen kasvatuksen ja koulutuksen alalla työskentelemällä Opetushallituksen Majakka ja Loisto -verkostojen kanssa. Samalla tiimi oli yhteydessä erilaisiin kuntiin ja niiden sivistysjohtoon. Erityisesti toiminta kohdistui pieniin kuntiin, jotka eivät ole viime vuosina olleet mukana valtionavustushankkeissa, ja heidän tilanteensa analyysiin. Työskentely kuntien kanssa jatkui keväällä 2018 kokeilutyöpajoina, joissa tarkasteltiin, miten kokeilevaa kehittämistä kunnissa voisi käynnistää. Moniammatillisten toimijoiden kanssa mm. testattiin paikallisten ongelmien määrittelyä ja kokeiluaihoiden muotoilua dialogien ja kokeilevan kehittämisen työkalujen avulla.

Nykytilan kartoituksen ja kuntatyön prosessin avulla havaittiin, että koulutuksen kehittämisverkostoissa tehtävä yhteistyö ja parhaiden käytäntöjen levittäminen eivät yksinomaan riitä muutoksen vauhdittamisessa. Havaittiin, että koulutuksen alalta puuttuu suunnitelmallinen kokeilutoiminta; perinteisen hankekehittämisen rinnalle tarvitaan uudenlaista, suunnitelmallista kokeilevaa kehittämistä ja yhteiskehittämistä. Kunnilla on merkittävä rooli muutoksen mahdollistamisessa. Lisäksi havaittiin tarve uudistaa ja vahvistaa vuorovaikutusta hallinnon ja kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien välillä.

Kokeilukeskukselle vahvistui käsitys tehtävästä tukea kasvatuksen ja koulutuksen toimintakulttuurin muutosta, jossa toimintakulttuurin muutos vauhdittaa kokonaisvaltaista systeemistä muutosta.

4.1.2 Työskentely ja vuorovaikutus kuntien kanssa

Verkostoissa ja kunnissa tapahtuneen työskentelyn jälkeen Kokeilukeskus käynnisti syksyllä 2018 Kokeiluohjelman, johon haki 12 kokeilu-, kehittäminen- ja innovaatioavustusta saanutta hanketta. Kokeilukeskus toteuttaa kokeiluohjelmaa, jonka kehittämistä tukee Demos-Helsinki. Ohjelman tarkoituksena on tukea toimintakulttuurin muutosta kokeilevan yhteiskehittämisen avulla.

Vuoden mittaiseen Kokeiluohjelmaan osallistuvia hankkeita tuetaan kokeilevassa kehittämisessä sekä he saavat vertaistukea ja palautetta toisiltaan. Kokeiluohjelmaan valitut hankkeet on esitelty liitteessä 11. Kokeiluohjelmaan sekä siihen osallistuviin hankkeisiin voi tutustua tarkemmin myös Kokeilukeskuksen verkkosivuilla. Samalla kokeillaan uusia ohjauksen menetelmiä, joita voidaan ottaa käyttöön. Kokeiluohjelma jatkuu vuoden 2019 loppuun saakka ja siihen liittyy kiinteästi myös sekä oppimisen mallin että uudenlaisen yhteistä oppimista edistävän, ihmislähtöisen ja moninäkökulmaisena arviointimallin kehittäminen kokeilujen vaikuttavuuden tukena.

Kokeilukeskus vahvisti uudenlaista tapaa rakentaa ja toteuttaa vuorovaikutusta hallinnon ja kuntien välillä tuomalla Erätauko-dialogimenetelmän Opetushallituksen alueellisiin tilaisuuksiin ja käyttämällä sitä erilaisissa kuntatyöskentelyn vaiheissa.

Ulkoiseen viestintään on käytetty Kokeilukeskuksen verkkosivuja, Twitteriä ja Opetushallituksen viestinnän kanavia.

4.1.3 Kokeilukeskuksen ulkoinen väliarviointi ja katse tulevaan

Kokeilukeskus teetti Kansallisella koulutuksen arviointikeskuksella (Karvi) ulkoisen kehittävän arvioinnin. Arvioinnissa keskeisinä vahvuuksina nousivat esiin mm. sitoutunut asiantuntijatiimi, Kokeilukeskus systeemisen muutoksen rohkaisijana ja laadukas vuorovaikutus toimijoiden kanssa.

Keskeiset kehittämiskohteita olivat tavoitteenasettelun täsmentäminen, oppimismallin kehittäminen systeemiseen muutokseen, viestinnän, vuorovaikutuksen ja dokumentoinnin kehittäminen, uusien toimintatapojen ja -mallien selkiyttäminen sekä Kokeilukeskuksen toiminnallisten kytkösten vahvistaminen erityisesti ennakointi-, innovaatio- ja kehittämistoimintaan.

Kokeilukeskus suuntaa toimintaansa eteenpäin suunnittelun, tekojen, kokeilujen ja reflektoinnin syklissä. Tavoitteena on jatkuvasti oppia omasta toiminnasta ja toimintaympäristöstä niin kasvatuksen ja koulutuksen kuin hallinnonkin alalla. Kokeilukeskus

jatkaa toimintaa systemisen muutoksen aikaansaamiseksi mahdollistaen toimintakulttuurin muutosta sekä Opetushallituksen muutosprosessissa, että koulujen ja kuntien kanssa.

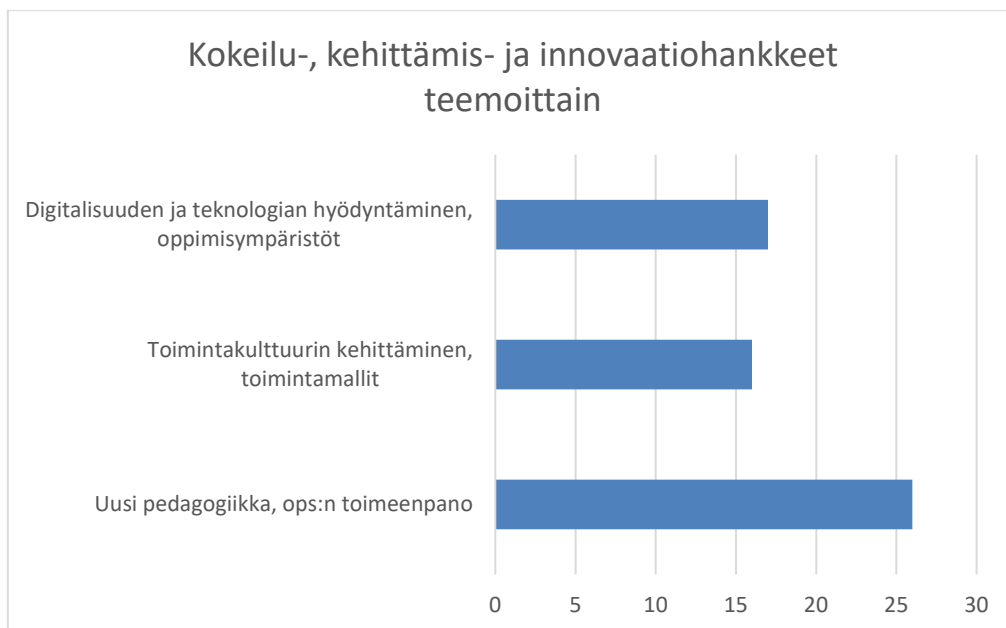
Vuoden 2019 tavoitteena on vauhdittaa Opetushallituksen toimintakulttuurin muutosta tukemalla vaikutusohjelmia ja johtamista. Tavoitteena on myös tukea kuntatasolla toimintakulttuurin muutosta etsimällä ja testaamalla uusia malleja kokeilla, kehittää ja oppia yhdessä. Uusi Peruskoulu -ohjelman kehittämisrahoitusta saaneiden kuntien kanssa aloitetaan kokeilevan yhteiskehittämisen työskentely toukokuussa 2019. Työskentely on jatkoa kokeiluohjelmassa syntyneen kokeilumallin ja vaikuttavuuden arvioinnin mallin edelleen kehittämiseksi.

Lisäksi Kokeilukeskus kartoittaa innovaatioiden leviämisen mahdollistavia ja estäviä tekijöitä yhdessä HundrEdin kanssa. Opetushallituksen tavoitteena on kartoituksen avulla saada tietoa siitä, mikä hidastaa, estää ja mahdollistaa innovaatioiden leviämistä. Erityisinä kiinnostuksen kohteina on lisätä ymmärrystä siitä, minkälaiset toimintakulttuurin liittyvät tekijät voivat lisätä innovaatioiden luomista ja hyödyntämistä koulussa ja kuntatasolla, ja tuottaa näkökulmia siihen, mikä voisi olla valtakunnallisen toimijan rooli suhteessa opetus- ja koulutusalan innovaatioihin koulutuksen kehittämisessä.

4.2 Perusopetuksen kokeilu- ja kehittämishankkeet

Opetushallituksen kautta on tuettu yhteensä 8,2 miljoonan euron kärkihankerahoituksella yhteensä noin sataa perusopetuksen kokeilu- ja kehittämishanketta. Hankkeilla on vauhditettu opetuksen järjestäjien oppimisympäristöjen kehittämistä ja edistetty digipedagogiikkaa.

Vuonna 2017 kehittämishankkeiden toteuttamiseen suunnattiin 3,1 miljoonaa euroa, jolla käynnistettiin 29 perusopetuksen innovatiivista oppimisympäristöjen kehittämishanketta. Hakemusten arvioinnissa painotettiin seuraavia asioita: 1) opetussuunnitelman mukaisen pedagogiikan ja toimintakulttuurin kehittäminen, 2) opetussuunnitelmaan pohjautuvien, innovatiivisten ja monipuolisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja 3) digitaalisuuden ja oppimista tukevien teknologioiden tarkoituksenmukainen hyödyntäminen. Vuonna 2017 rahoitetut hankkeet on luokiteltu yllä olleiden painotusten perusteella kuvassa 12. Esimerkkejä vuonna 2017 rahoitetuista hankkeista löytyy tämän raportin liitteenä (liite 10).

Kuva 12. Perusopetuksen kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiohankkeet vuodelta 2017 luokiteltuna painopisteittäin (yksi hanke voi toteuttaa 1-3 painopistettä).

Vuonna 2018 Opetushallitus rahoitti kärkihankerahoituksella 70 hanketta yhteensä 5,1 miljoonalla eurolla. Rahoitusta saaneissa hankkeissa edistetään mm. innovatiivista teknologian käyttöä ja opetuksen digitalisaatiota, lisätään erilaisin toimin oppilaiden, opettajien ja koko kouluyhteisön hyvinvointia, kehitetään työelämäpainotteisia ratkaisuja sekä kehitetään oppilaslähtöistä arviointia.

5 Tutoropettaja jokaiseen peruskouluun tukemaan uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa

”Uudistetaan koulujen toimintakulttuuria tutoropettajien ja verkostojen avulla. Tutoropettajalla tarkoitetaan opettajaa, joka ohjaa muita opettajia digitaalisuuden tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Tutoropettajat tukevat uutta pedagogiikkaa ja edistävät opetuksen digitalisaatiota.” (Uusi peruskoulu -ohjelma)

Uusi peruskoulu -ohjelman tavoitteena oli vahvistaa opettajien digipedagogista osaamista ja tukea koulujen yhteisöllistä toimintakulttuuria vertaistuen avulla. Vuonna 2016 käynnistetyllä valtakunnallisella tutoropettajatoiminnalla on tuettu pedagogiikan uudistamista ja uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa. Tutoropettajatoiminnan käynnistämistä neuvoteltiin ja sovittiin yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen, Kuntaliiton ja OAJ:n kesken. Taustalla vaikuttivat edellisellä hallituskaudella tehdyt kuntien digitutor-kokeilut sekä tutkimustieto vertaistukeen perustuvista osaamisen kehittämisen malleista. Vuonna 2017 tutoropettajat saivat oman ohjeistuksen tutoropettajan työn korvaamisesta OVTES:ssä.

Tutoropettajien tehtävänä on vahvistaa ja tukea omia kollegoita osaamisen ja oppimisympäristöjen kehittämisessä. Tutortoiminnassa on monessa kunnassa mukana myös oppilaita. Vuosien 2016–2018 aikana tutoropettajatoimintaa rahoitettiin Opetushallituksen kautta yhteensä 24,8 miljoonalla eurolla. Opetuksen järjestäjät tarjoavat tutoropettajille koulutusta ja tukea omien taitojensa kehittämiseen. Opetushallitus laati vuonna 2016 suosituksen tutoropettajille suunnatun opintokokonaisuuden teemoista opetuksen järjestäjien käyttöön.

Vuonna 2016 Opetushallituksen kautta suunnattiin 7,5 miljoonaa erityisavustusta tutoropettajatoiminnan käyntiin saattamiseen sekä tutoropettajien koulutukseen ja toimintaan. Tällöin lähes 80 % opetuksen järjestäjistä haki rahoitusta, ja sitä myönnettiin yhteensä 250 kunnalle ja 40 yksityiselle opetuksen järjestäjälle.

Tutoropettajatoiminnan kehittämistä edistettiin, laajennettiin ja vahvistettiin edelleen vuonna 2017. Tavoitteena oli lisätä toimintaan osallistuvien kuntien määrää ja haettava oli noin 8 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi rahoitusta suunnattiin alueellisten verkostojen kehittämiseen ja koordinaatioon yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Alueellisten koordinaattoreiden tehtävänä on ollut tukea alueen muita tutortoimijoita, rakentaa verkostoja ja yhteisiä koulutuksia ja kehittää tutoropettajatoimintaa. Opetushallituksen

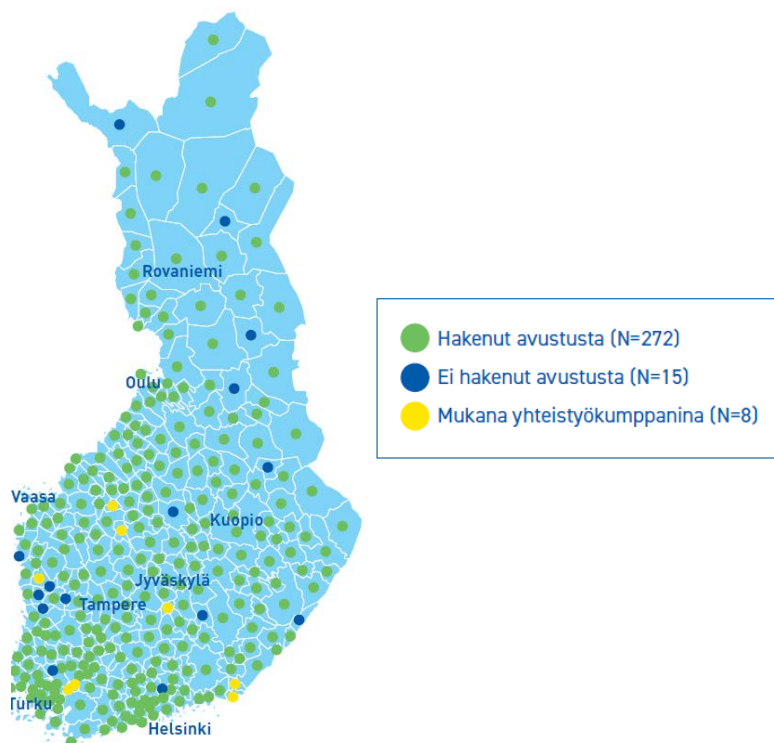
selvityksen (Faktaa Express 3A/2018) mukaan peruskouluissa toimi vuonna 2017 yhteensä 2 289 tutoropettajaa ja toimintaa oli 280 kunnassa joko kunnan itsensä tai yhteistyöverkoston kautta.

Vuonna 2018 jaossa oli 6,5 miljoonaa euroa perusopetuksen tutoropettajatoimintaan ja ensimmäistä kertaa jaettiin miljoonan euron rahoitus tutoropettajatoiminnan pilottikokeiluun lukioissa. Lukiokoulutuksen tutoropettajatoiminnan tavoitteena on edistää lukiokoulutuksen uudistamista, uuden lukiolain tavoitteiden toteuttamista sekä lukion uusien opetussuunnitelmien 2021 valmistelu- ja jalkauttamisprosessia. Tarkoituksena on tutoropettajatoiminnan avulla tukea lukioiden opettajayhteisöjä toimintakulttuurin muutoksessa, pedagogiikan uudistamisessa alueellisena yhteistyönä ja digitaalisuuden tarkoituksenmukaisessa hyödyntämisessä opetuksessa. Kansallisena tavoitteena on tutoropettajatoiminnan laajeneminen lukuvuoden 2019–2020 aikana noin puoleen Suomen lukioista.

Opetushallituksen alustavien selvitysten perusteella tutoropettajatoiminnassa oli vuonna 2018 mukana 2 137 tutoropettajaa ja osallistuvien kuntien määrä on noussut 284:ään. Näin ollen tutoropettajatoiminta kattaa nyt 96 % Manner-Suomen kunnista (295 kuntaa).

Uusi peruskoulu -ohjelman toimenpiteenä Opetushallitus on varannut vielä 10 miljoonan euron jatkorahoituksen tehokkaasti käynnistyneelle tutoropettajatoiminnalle. Rahoitus jaetaan vuoden 2019 aikana tutoropettajatoimintaan ja tutoropettajien koulutukseen sekä alueelliseen koordinaatioon.

Opetushallitus on yhdessä Hämeenlinnan kaupungin ja muiden yhteistyökumppaneidensa kanssa tukenut tutoropettajien verkostoitumista järjestämällä valtakunnallisia tapahtumia, kuten tutoropettajapäiviä. Ensimmäisen tutoropettajapäivän teema vuonna 2018 oli ”Vertaisopettajuus vailla vertaa”. Yli 400 osallistujaa eri puolilta Suomea kokoontui Hämeenlinnaan ITK-konferenssin yhteydessä pidettyyn päivään. Tutoropettajapäivän keskeisintä antia olivat lähes 20 rinnakkaistyöpajaa, joiden teemat keskittyivät tutoropettajien erilaisiin tehtäväkuviin, tutoropettajatoiminnan eri tyyppisiin paikallisiin ja alueellisiin toimintamalleihin, oppilasagenttitoimintaan sekä moniin opetuksen digitaalisiin työvälineisiin ja sovelluksiin. Vuoden 2019 tutoropettajapäivät järjestettiin ITK-päivien oheistapahtumana maaliskuussa ja mukana oli noin 600 tutoropettajaa ja opetuksen kehittäjää. Lisäksi tapahtumassa julkistettiin ja palkittiin ensimmäinen vuoden tutoropettaja.

Kuva 13. Tutoropettajatoiminnassa mukana olevat kunnat 2017 (lähde: Opetushallituksen tutoropettajakysely 2017).

TUTOROPETTAJAT PERUSKOULUISSA

Lähteet: Opetushallituksen valtionavustusjärjestelmä ja Opetushallituksen tutoropettajakysely 2017
Grafikka: Liisa Valtanen

Kuva 14. Tutoropettajatoiminta Suomessa 2017 (lähde: Opetushallituksen tutoropettajakysely 2017)

6 Kansainvälinen yhteistyö

**”Suomalaisen koulutuksen kehittäminen edellyttää oppilaiden, opettajien ja koulujen aktiivista osallistumista myös kansainväliseen yhteistyöhön. Uusia opetuksen ideoita kehitetään aktiivisesti erilaisissa verkostoissa yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa.”
(Uusi peruskoulu -ohjelma)**

Uusi peruskoulu -ohjelmalla haluttiin myös tukea opettajien osallistumista kansainvälistymistä vahvistaviin ohjelmiin ja hankkeisiin. Lisäksi haluttiin välittää kansainvälisille yhteistyökumppaneille tietoa sekä selkeää ja innostavaa kokonaiskuvaa suomalaisesta peruskoulusta, opettajankoulutuksesta ja niiden jatkuvasta kehittämisestä.

Hankkeessa on edistetty koulutuksen kansainvälistymistä mm. osallistumalla kansainvälisiin verkostoihin ja alan konferensseihin, tukemalla opettajankoulutusyksiköiden kansainvälistä yhteistyötä, teettämällä koulutuksen kansainvälistymiseen liittyviä selvityksiä ja järjestämällä kansainvälisiä opettajankoulutuksen seminaareja, joihin on kutsuttu alan huippuasiantuntijoita.

6.1 Atlantic Rim Collaboratory -verkosto

Uusi peruskoulu -ohjelma ja opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut kolmen vuoden aikana kansainvälisen koulutusjärjestelmien uudistamiseen tähtäävän *Atlantic Rim Collaboratory* -verkoston toimintaan. Ministeritasoisia summit-tapahtumia on järjestetty Reykjavikissa, Dublinissa ja Los Angelesissa. Lisäksi San Antoniossa järjestettiin yhteinen workshop AERA2017-konferenssin yhteydessä. ARC-verkosta johtaa professori Andy Hargraves Boston Collegesta ja mukana on asiantuntijoita eri maista. Sir Ken Robinson ja professori Pasi Sahlberg ovat olleet mukana ns. thought leadereina.

ARC-verkosto on globaali koulutusjärjestelmien *think tank* -verkosto, jonka yhteisenä tehtävänä on edistää tasavertaisuutta, korkeatasoista osaamista, hyvinvointia, demokratiaa ja ihmisoikeuksia kaikille lapsille ja nuorille korkealaatuisissa ja ammattimaisesti toimivissa koulutusjärjestelmissä. Tärkeitä verkoston teemoja ovat olleet mm. luovuuden, innovatiivisuuden ja osallisuuden edistäminen koulutusjärjestelmissä ja maailmassa.

Kolmannessa huippukokouksessa pohdittiin, miten koulutusjärjestelmissä käytännössä edistetään ja varmistetaan yhdenvertaisuutta, monimuotoisuutta ja kaikkien osallisuutta. Näitä asioita käsiteltiin keskittymällä erityisesti oppimisen tulevaisuuden tarpeisiin ja suuntauksiin. Ratkaistavia ongelmia oli, miten saavutamme hyvinvoinnin ja tasa-arvon kautta hyviä oppimistuloksia ja mitä toimenpiteitä tarvitaan. Verkoston tavoitteet, teemat ja toimet ovat lähellä Peruskoulufoorumin toimintaryhmän työtä. Suomen osuudessa ARC-verkoston julistuksessa on nostettu esimerkiksi Uusi peruskoulu -ohjelma ja Opettajankoulutusfoorumin tekemä kehittämistyö.

ARC-verkosto on toiminut tapauskohtaisesti kolmessa ensimmäisessä huippukokouksessa ja sen toiminta on perustunut pitkälti vapaaehtoistyöhön. ARC-verkoston neljännen toimintavuoden tavoitteena on siirtyä kohti kestävämpää ja systemaattisempaa organisaatiota. Pysyvä organisaatio voi koordinoida tehokkaammin ARC-huippukouksia ja muita toimia. Yhteisenä tavoitteena on kehittää ja tukea merkittäviä strategisia linjauksia ja toimia, jotka ovat ARC-verkoston jäsenmaiden koulutusjärjestelmien kannalta kiinnostavia ja arvokkaita. Näihin sisältyvät vertaisarvioinnit ja vertaistuki ARC:ssa mukana olevien maiden keskuudessa. Tavoitteena on myös houkutella tutkimusapurahoja ja muita tuloja resurssien lisäämiseksi esimerkiksi koulutusohjelmien arviointiin ja aineistojen keräämiseen keskeisistä käsiteltävistä teemoista ja aiheista. ARC:n toimintaa on päätetty koordinoida Ottawan yliopiston kasvatustieteellisestä tiedekunnasta käsin 1.5.2019 alkaen.

Mukana verkostossa ovat tähän mennessä olleet Suomen lisäksi mm. Ontario, Skotlanti, Islanti, Irlanti, Kalifornia, Vermont ja Ruotsi. Summitit järjestetään eri puolilla Yhdysvaltoja ja Eurooppaa. Monista maista mukana on ministeri tai kansliapäällikkö/Chef du Cabinet. Suomen delegaatioissa ovat olleet mukana Opetushallituksen Kokeilukeskuksen johtaja, Helsingin yliopiston Koulutuksen arviointikeskuksen johtaja, Opettajankoulutusfoorumin puheenjohtaja sekä opetus- ja kulttuuriministeriön edustajat.

6.2 Uusi peruskoulu näkyi ja kiinnosti kansainvälisesti

Opettajankoulutusfoorumin verkostoitunut toimintatapa ja opettajankoulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien yhteen saattaminen on luonut perustaa laaja-alaiselle opettajankoulutuksen yhteistyölle. Foorumin aktiivinen toimintatapa on herättänyt kiinnostusta monissa maissa ja sitä on esitelty laajasti myös erilaisissa kansainvälisissä tilaisuuksissa ja verkostoissa. Kansainvälisestä näkökulmasta Opettajankoulutuksen kehittämishojelman osallistava laadintaprosessi on koettu erityisen kiinnostavaksi. Opet-

tajankoulutusfoorumin työvaliokunnan jäsenet ja projektin toimijat ovat esitelleet foorumia useissa kymmenissä tilaisuuksissa eri maissa. Erityisesti Opettajankoulutusfoorumin puheenjohtajat professori Jari Lavonen ja johtaja Seija Mahlamäki-Kultanen ovat esitelleet foorumin työtä globaalisti mm. Kiinassa ja Etelä-Amerikassa. Opettajankoulutusfoorumin tavoitteita ja toimintaa on esitelty Ruotsin valtiopäivien tulevaisuusvaliokunnalle, Singaporen, Hongkongin, Vietnamin, Kölnin, Karlstadin yliopistojen edustajille sekä North-East Normal Universityssä ja Campus of Jilin Normal Universityssa Changchunissa, Kiinassa. Lisäksi foorumi on ollut esillä OECD:n eri tilaisuuksissa sekä Inter-American Development Bankin tilaisuudessa Washingtonissa, International Vocational Education Platform World Education Day Conferencessa Jinanissa sekä Azerbaidzanissa, Bhutanissa ja Bogotassa (ks. lisää tilaisuuksia ja seminaareja, liite 12.)

Suomen kokemuksia Opettajankoulutusfoorumin kehittämistyöstä on tarjottu myös kansainväliseen yhteistyöhön, mm. Finnish Education Weekin yhteydessä. Kansainvälistyvä opettajankoulutus konferenssi järjestettiin 9.2.2017 ja Opettajankoulutuksen juhlaseminaarissa 29.11.2018 oli mukana mm. Futurion Think Tankin tulevaisuuden työelämän asiantuntija Per Lagerström Ruotsista ja Stanford School of Educationin professori emerita Linda Darling-Hammond, joka tuntee hyvin suomalaisen koulutusjärjestelmän.

Uusi peruskoulu -ohjelma on huomioitu myös Euroopan komission eurooppalaisessa koulutuspoliittisessa yhteistyössä (ET2020). Osana Education and Training 2020 -työtä toiminut *Working Group (WG) Schools* on toimikautensa 2016–2018 aikana tuottanut neljä teemaraporttia sekä keväällä 2018 julkaistun pääraportin. Teemoina kuluksen kauden työskentelyssä olivat muun muassa koulutuksen laatu, jatkumot ja nivelvaiheet, henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä verkostot. Kussakin raportissa on esimerkkejä teemaan liittyvistä hyvistä malleista sekä *Guiding Principles* -osio, johon on koottu kustakin teemasta keskeisiä huomioitavia näkökulmia. Suomesta mukana esimerkkeinä ovat mm. Opettajankoulutusfoorumi ja Peruskoulufoorumin sisältöjä kuten tutoropettajat ja verkostomainen tapa toimia ja kehittää.

6.3 Vierailut ja selvitykset

Uusi peruskoulu -hanketta on esitelty aktiivisesti erilaisissa kansainvälisissä yhteyksissä. Hankkeen asiantuntijat osallistuivat useisiin kansainvälisiin konferensseihin sekä tapasivat runsaasti Suomessa vierailevia eri maiden delegaatioita. Kärkihankkeen kehittämistoimia ja asiantuntemusta hyödynnettiin myös ministeritason kansainvälisissä vierailuissa. Esimerkkejä hankkeen esittelyistä kansainvälisissä konferensseissa ja vierailuissa on koottu liitteeseen 12.

Uusi peruskoulu -hanke oli järjestämässä yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön kanssa Maailmanpankin Suomen maavierailua. Vierailun aikana Maailmanpankin asiantuntijat tutustuivat suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Eri maihin kohdistuneiden vierailujen pohjalta Maailmanpankin raportointitiimi laati ensimmäistä kertaa opetuksen, koulutuksen ja kasvatuksen vuosiraportin ([World Development Report 2018 – Realizing the Promise of Education for Development](#)). Raportti käsitteli muun muassa koulutuksen globaaleja mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja osaamisen edistämiseksi ja globaalia oppimisen kriisiä. Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen oli raportointiryhmän ohjausryhmän jäsen.

Opettajankoulutusfoorumi oli mukana valmistelemassa Suomen ensimmäisenä Pohjoismaana maaliskuussa 2019 järjestämää kansainvälistä opetusministereiden ja opettajajärjestöjen huippukokousta (International Summit on the Teaching Profession 2019)). Kokoukseen kutsuttiin PISA-testeissä parhaiten menestyneet ja omaa osaamistasoaan vahvasti nostaneet maat. Opettajankoulutusfoorumi oli huippukokouksessa vahvasti esillä.

Lisäksi kärkihankkeessa selvitettiin Suomen kansainvälistä koulutusbrändiä. Selvitysmieheksi valittiin William Doyle. Hän laati *Action Plan Report for Global Education Brand Finland* -raportin, joka julkistettiin 15.3.2017 ja esiteltiin opetusministerille. Raportissa esitetään useita suosituksia Suomen koulutusviennille ja kansainvälistymiselle.

7 Viestintä ja tapahtumat

Uusi peruskoulu -hankkeen toiminnasta viestittiin aktiivisesti eri viestintäkanavissa sekä järjestämällä ja osallistumalla erilaisiin opetus- ja koulutusalan tapahtumiin. Pääasiallisina viestintäkanavina toimivat hankkeen sivut opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla sekä hankkeen Twitter-tili @uusiperuskoulu. Hankkeen keskeisistä toimista kerrottiin myös mm. opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteilla ja verkkouutisilla. Lisäksi hankkeen toimintaa ja sen puitteissa tehtyä kehittämistyötä tehtiin näkyväksi kärkihankkeen Oppiminen uudistuu -blogissa. Hankkeen toimintaa ja tavoitteita tehtiin tunnetuksi ja tuettiin myös tuottamalla erilaisia viestintämateriaaleja, kuten esitteitä, infograafeja ja videoita.

7.1 Uusi peruskoulu -hankkeen verkkosivut

Uusi peruskoulu -hankkeelle tehtiin opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivujen Hankkeet-osioon oma sivusto. Verkkosivut olivat keskeinen hankkeeseen liittyvän tiedon ja aineiston jakamisen paikka. Uusi peruskoulu -verkkosivuilla kerrottiin hankkeen perus- ja yhteystiedot, hankkeen etenemisen vaiheet sekä tavoitteet ja toimenpiteet. Sivuille myös koottiin kaikki hankkeen julkaisut ja muut keskeiset aineistot. Myös tiedot hankkeen tapahtumista ja kampanjoista olivat sivuilla esillä. Sivut olivat saatavilla suomen- ja ruotsinkielisinä sekä suppeammassa muodossa myös englanniksi.

7.2 Uusi peruskoulu sosiaalisessa mediassa

Uusi peruskoulu -hankkeelle avattiin maaliskuussa 2017 oma Twitter-tili @uusiperuskoulu. Sosiaalisen median aihetunnisteiksi käyttöön vakiintuivat erityisesti #uusiperuskoulu, #opettajankoulutusfoorumi, #peruskoulufoorumi, #paraskoulu ja #kärkihanke.

Twitterissä kerrottiin mm. hankkeen toiminnasta ja tapahtumista, julkaistuista aineistoista ja ajankohtaisista kuulumisista. Tililtä myös seurattiin ja jaettiin muiden julkaisemia, Uusi peruskoulu -hankkeen näkökulmasta kiinnostavia ja relevantteja twiittejä (mm. opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen, Kokeilukeskuksen, opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden ja muiden keskeisten sidosryhmien).

Tilin seuraajamäärä kasvoi tasaisesti hankkeen edetessä ja Twitterin vakiintuessa yhdeksi hankkeen viestintäkanavista. Hankkeen toimikauden päättyessä @uusiperuskoulu:lla oli Twitterissä lähes 700 seuraajaa.

Tasa-arvoinen maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä!
 #paraskoulu
 paraskoulu.fi

Muokkaa profiilia

Uusi peruskoulu

@uusiperuskoulu

Uusi peruskoulu -kärkihankkeen kuulumisia. Twiittaajina @okmfi:n Uusi peruskoulu -tiimi
 #uusiperuskoulu #opettajankoulutusfoorumi #paraskoulu #kärkihanke

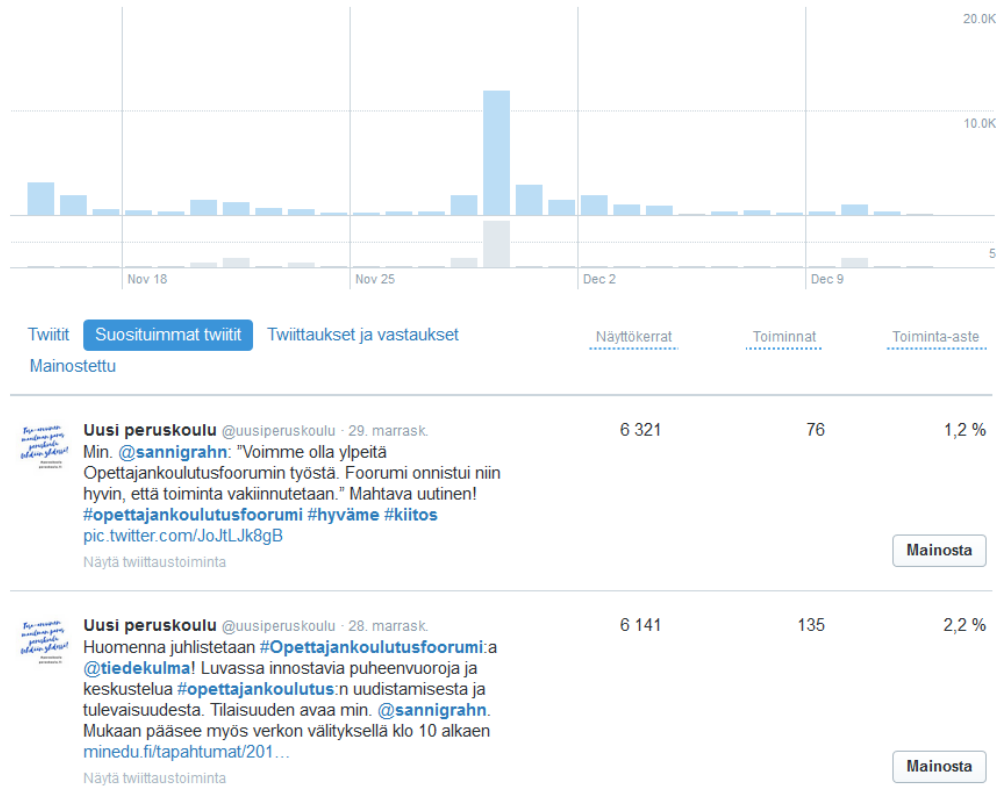
📍 Suomi 🌐 minedu.fi/uusiperuskoulu 📅 Liittyi maaliskuu 2017

78 seurattua 690 seuraajaa

Twiitit	Twiitit ja vastaukset	Media	Tykkäykset
 <p>Uusi peruskoulu @uusiperuskoulu · 21t Avointa oppimateriaalia tarjolla #tutoropettaja ja muiden kiinnostuneiden käyttöön aoe.fi-sivustolla. Tutustu ja hyödynnä jo tänään! Seuraa myös @AOE_Suomi miten #aoe-palvelun kehitys etenee! #digipedagogiikka #ohjelmointi #robotiikka #tekoäly #tekijänoikeudet</p> <p>🗨️ 2 ❤️ 11 📤 📊</p>	<p>Uudelleentwiittasit</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö @okmfi · 4. maalisk. Hyvää #jaajotain päivää!</p>		

Kuva 15. Uusi peruskoulu -hankkeen tili Twitterissä, kuvakaappaus 6.3.2019.

Twiiitisi saivat **37.9K näyttökertaa** tällä **28 päivän** jaksolla

Kuva 16. @uusiperuskoulu:n suosituimmat twiitit, kuvakappaus 12.12.2018.

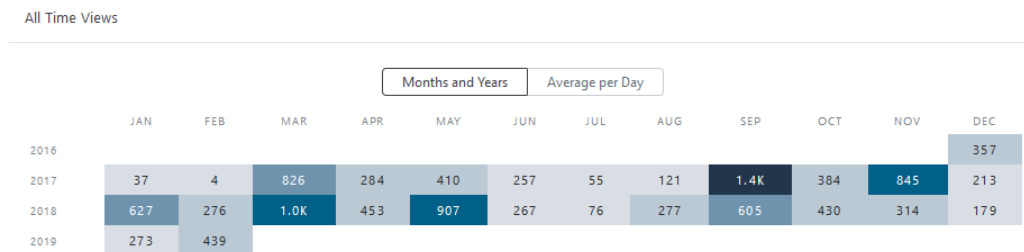
7.3 Oppiminen uudistuu -blogi

Kärkihankkeelle perustettiin oma *Oppiminen uudistuu -blogi* maaliskuussa 2017. Blogin tarkoituksena oli toimia peruskoulun uudistamisen kärkihankkeen eri osa-alueita (peruskoulun uudistaminen ja Peruskoulufoorumi, Opettajankoulutusfoorumi, Liikkuva koulu, Kielikokeilut) yhteen kokoavana kanavana hankkeen toiminnasta kertomiselle. Blogissa kerrottiin hankkeen keskeisistä tuloksista ja työn etenemisestä sekä levitettiin tietoa erilaisista kentältä nousseista hyvistä käytänteistä, muutosprosesseista ja kehittämishankkeista.

Blogiin kirjoittivat niin kärkihankkeen edustajat ministeriöstä ja Opetushallituksesta kuin kentän toimijoiden ja sidosryhmien edustajat. Blogilla haluttiin tehdä näkyväksi Uusi peruskoulu -hankkeen puitteissa tehtävää kehittämistyötä, herättää kiinnostusta, uusia ajatuksia ja innostusta, sekä aktivoida ja sitouttaa toimijoita kärkihankkeen tavoitteiden toteuttamiseen.

Hankkeen toimikauden aikana Oppiminen uudistuu -blogissa julkaistiin yhteensä 33 kirjoitusta. Erityisesti blogin teemoissa painottui opettajankoulutuksen uudistaminen; kaikkia vuonna 2017 käynnistyneitä opettajankoulutuksen kehittämishankkeita pyydettiin esittäytymään hankkeen tavoitteista, toiminnasta ja tuloksista kertovalla blogijutulla. Opettajankoulutuksen kehittämishankkeita esittelevää juttusarjaa on tarkoitus jatkaa blogissa myös Uusi peruskoulu -hankkeen päättymisen jälkeen. Opettajankoulutuksen uudistamisen ohella blogissa julkaistiin juttuja myös peruskoulun uudistamisesta ja Peruskoulufoorumin työstä, tutoropettajatoiminnasta, LAPE-ohjelmasta, Liikuvasta koulusta, Kokeilukeskuksesta sekä opettajien digioppimisen verkko-opiskelukokonaisuuden kehittämistyöstä.

Yksittäisten blogikirjoitusten lukijamäärät vaihtelivat muutamasta kymmenestä enimmillään reiluun 500 lukijaan. Hankkeen päättyessä blogissa oli vierailut yhteensä 6 805 kävijää ja blogijuttuja oli katsottu yhteensä 11 335 kertaa.

Kuva 17. Oppiminen uudistuu -blogin lukijamäärät kuukausittain.

7.4 Viestintämateriaalit

Hankkeen keskeisistä tavoitteista ja toimista kertomisen ja tunnetuksi tekemisen tuksi tuotettiin erilaisia viestintä- ja markkinointimateriaaleja, kuten esitteitä, infograafeja, videoita, kirjanmerkkejä, tarroja ja banderolleja.

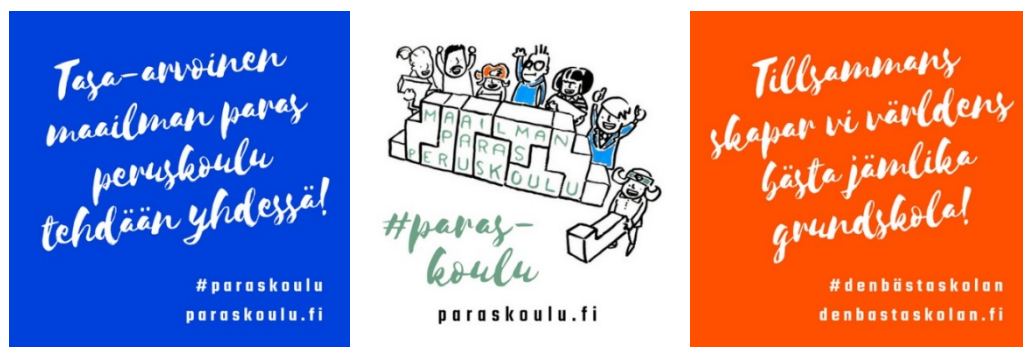
Opettajankoulutusfoorumin laatimasta Opettajankoulutuksen kehittämisohjelmasta sekä Peruskoulufoorumin Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksesta teetettiin taitetut esitteet suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Esitteille osoitautui olevan kysyntää, myös kansainvälisesti, ja niitä levitettiin runsaasti niin painettuina kappaleina kuin sähköisesti. Uusi peruskoulu -ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä, Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman keskeisiä linjauksia sekä Peruskoulufoorumin priorisoituja tavoitteita kiteytettiin myös infografiikoiksi.

Uusi peruskoulu -visiotyöpajojen ja Peruskoulufoorumin työtä visualisoitiin teettämällä Tussitaikureilla 'Millainen on maailman paras peruskoulu' -piirrosvideo. Video lanseerattiin Peruskoulufoorumin Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksen julkistuksen yhteydessä helmikuussa 2018. Video on saatavilla opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla ja YouTubessa, ja sitä on esitetty monissa Uusi peruskoulu -hankkeen tapahtumissa. Lisäksi Opetushallitus teetti #Paraskoulu-kampanjaa varten viisi videota, jotka julkaistiin Paraskoulu-sivustolla ja YouTubessa, ja jaettiin Twitterissä. Yhdellä videolla kuullaan Peruskoulufoorumin toiminta- ja seurantaryhmän puheenjohtajan Olli-Pekka Heinosen kannustus osallistua kampanjaan, ja loput neljä videota esittelevät #paraskoulu-tekoja eri toimijatasoilta.

Tussitaikureiden videoita varten tuottamaa piirroskuvitusta hyödynnettiin myös teemmällä sen pohjalta materiaalia messuja ja muita tapahtumia varten, mm. banderolli sekä kirjanmerkkejä ja tarroja. #Paraskoulu-kampanjaa ja -työpajoja varten tehtiin myös roll up sekä erilaisia tarroja ja some-kuvia "Tasa-arvoinen maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä!" -sloganilla ja #Paraskoulu tunnuksilla. Kampanjaa varten tilattiin myös alueellisten tilaisuuksien osallistujille jaettavaksi mukeja #paraskoulu-painatuksella.

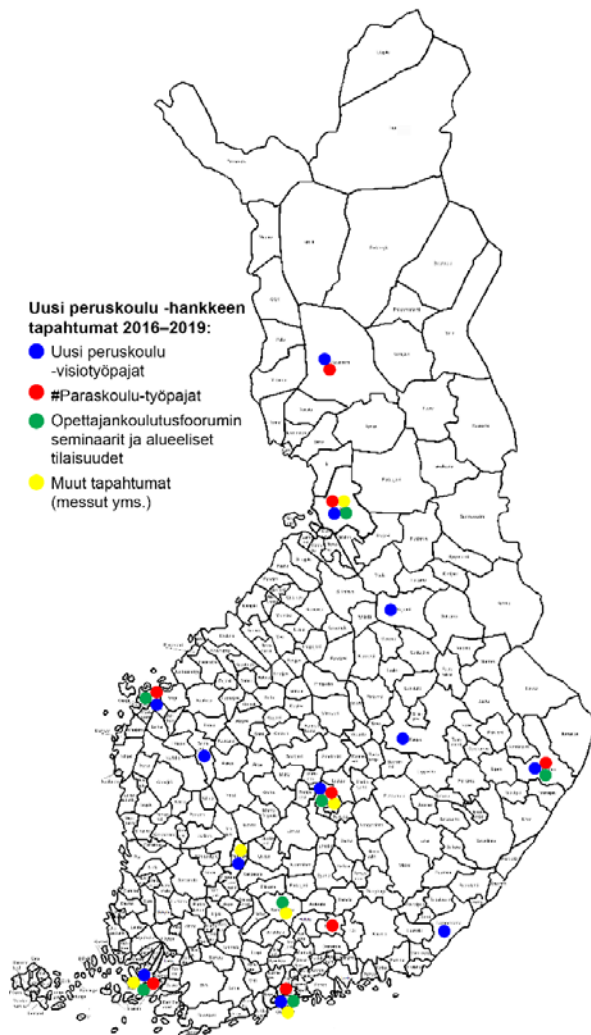
Kuva 18. Tussitaikureiden toteuttama piirrosvideo ja -kuva kiteyttää 'Maailman parhaan peruskoulun' keskeiset ominaisuudet.

Kuva 19. Esimerkkejä #Paraskoulu-kampanjan aineistoista.

7.5 Tapahtumat

Hankkeen näkyvyyttä sekä sen tavoitteiden toteutumista edistettiin järjestämällä lukuisia erilaisia tapahtumia ympäri Suomen. Peruskoulun tulevaisuuden visiota sekä konkreettisia tekoja peruskoulun uudistamisen ideoitin Peruskoulufoorumin Uusi peruskoulu -visiotyöpajakiertueella keväällä 2017 sekä #Paraskoulu-työpajoissa 2018–2019. Opettajankoulutuksen uudistamista ja opettajien perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutuksen kehittämistä edistettiin säännöllisesti järjestetyissä Opettajankoulutusfoorumin seminaareissa. Lisäksi hankkeen tavoitteita ja toimintaa tehtiin näkyväksi osallistumalla ja olemalla esillä alan messuilla ja muissa tapahtumissa. Alla on esitelty hankkeen keskeisimmät tapahtumat. Lista kaikista tapahtumista on liitteenä 13.

Kuva 20. Uusi peruskoulu -hankkeen tapahtumat kartalla.

7.5.1 Peruskoulufoorumin tapahtumat

Peruskoulufoorumi kokosi perusopetuksen toimijat ja yhteistyötahot yhteiseen visiointiin peruskoulun tulevaisuudesta sekä ideoimaan konkreettisia tekoja, joilla yhteinen tavoite tasa-arvoisesta maailman parhaasta peruskoulusta saavutetaan.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden aikana järjestetyissä Uusi peruskoulu -visiotyöpajoissa kerättiin ideoita Uusi peruskoulu -vision luomiseen. Työpajat järjestettiin yhteistyössä aluehallintovirastojen ja kuntien sivistystoimen kanssa yhteensä 12 paikkakunnalla: Helsingissä, Kuopiossa, Seinäjoella, Lappeenrannassa, Joensuussa, Rovaniemellä, Tampereella, Oulussa, Jyväskylässä, Turussa, Vaasassa ja Kajaanissa. Tilaisuudet avasi opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen. Uutta peruskoulua visioitiin jakautuen pienempiin alaryhmiin tai learning caféssa kiertäen. Paikalliset asiantuntijat – aluehallintoviraston tai sivistystoimen edustajat, rehtorit, tutoropettajat – toimivat työpajoissa aktiivisessa roolissa puheenjohtajina ja alaryhmien vetäjinä. Yhteensä visiotyöhön osallistui työpajoissa lähes 700 ihmistä.

Uusi peruskoulu -visiotyöpajoissa tehty työ toimi pohjana Peruskoulufoorumin Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksen laadinnassa. Peruskoulufoorumin sitoumuksessaan linjaamia peruskoulun kehittämisen tavoitteita ja toimia konkretisoitiin syksyllä 2018 järjestetyissä Tavoitteena tasa-arvoinen maailman paras peruskoulu #Paraskoulu -työpajoissa. #Paraskoulu-työpajat järjestettiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa yhteensä seitsemällä paikkakunnalla: Turussa, Vantaalla, Lahdessa, Joensuussa, Rovaniemellä, Jyväskylässä ja Vaasassa. Työpajoissa pohdittiin konkreettisia keinoja ja tekoja peruskoulun kehittämiseen kaikilla tasoilla: kansallisesta, opetuksen järjestäjän, koulun ja oppilaan sekä kasvuyhteisön näkökulmasta. Työpajojen ideat ja ajatukset kerättiin Peruskoulufoorumin #paraskoulu-digialustalle. Digialustalla kaikkien eri paikkakunnilla järjestettyjen työpajojen osallistujat pääsivät lukemaan jaettuja ideoita sekä osallistumaan keskusteluun.

Kuva 21. Tunnelmia Uusi peruskoulu -visiotyöpajoista. Lisää kuvia visiotyöpajakiertueen tilaisuuksista löytyy opetus- ja kulttuuriministeriön Flickr-tililtä.

Kuva 22. Tunnelmia #Paraskoulu-työpajoista.

7.5.2 Opettajankoulutusfoorumin tapahtumat

Opettajankoulutusfoorumi järjesti aktiivisesti valtakunnallisia ja alueellisia seminaareja sekä oli esillä erilaisissa alan tapahtumissa (mm. Peda-forum, Kasvatustieteen päivät, Educa). Foorumin seminaarit olivat kaikille avoimia ja pääsääntöisesti seurattavissa myös verkon välityksellä webstreamina sekä jälkikäteen tallenteena.

Yhteisiin valtakunnallisiin seminaareihin Opettajankoulutusfoorumi kokoontui toimikautensa aikana noin neljä kertaa vuodessa, yhteensä 14 kertaa. Seminaareissa valmisteltiin Opettajankoulutuksen kehittämisohjelmaa sekä kuultiin ja keskusteltiin mm. keskeisistä opettajankoulutuksen kehittämisen teemoista ja ajankohtaisista foorumin ja kärkihankkeen kuulumisista. Opettajankoulutuksen kehittämisen teemoja – mm. kansainvälisyys, vaikuttavuus, vuorovaikutus ja sitoutuminen, tutkimusperustaisuus ja digitalisaatio opettajankoulutuksessa – käsiteltiin niin yhteisten alustusten ja niiden pohjalta käydyn keskustelun kautta kuin jaostoissa ja pienryhmissä työskennellen.

Foorumin tapaamiset toimivat myös vertaistukena ja kannustuksena opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden työlle. Hanketyöskentelyn tueksi muodostettujen jaostojen työskentelylle, verkostoitumiselle ja kokemusten jakamiselle varattiin aikaa foorumin tapaamisissa. Seminaareissa kuultiin säännöllisesti hankkeiden esittäytymispuheenvuoroja. Muutaman seminaarin yhteydessä järjestettiin myös hanketori, jossa osallistujat pääsivät tutustumaan erityisesti paikallisiin hankkeisiin. Erityisen kattavasti opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden työ ja tulokset olivat esillä osana Opettajankoulutusfoorumin juhlaseminaaria järjestetyssä posterinäyttelyssä. Opettajankoulutusfoorumin seminaarien lisäksi monia hankkeita kutsuttiin mukaan esittelemään toimintaansa Uusi peruskoulu -hankkeen osallistuessa messuille tai vastaaviin tapahtumiin.

Foorumin valtakunnallisten tapaamisten lisäksi järjestettiin alueellisia tilaisuuksia, joissa ko. alueen opettajankoulutuksen kehittämishankkeet esittelivät toimintaansa muille foorumilaisille sekä paikallisille toimijoille. Alueelliset tilaisuudet järjestettiin Oulussa, Joensuussa, Turussa ja Vaasassa.

Opettajankoulutusfoorumin järjestämien seminaarien lisäksi foorumi oli esillä useissa alan tapahtumissa. Opettajankoulutusfoorumilla oli omat ohjelmaosiot tai puheenvuorot (paneelikeskustelu tai esitys) mm. Educa-messuilla Helsingissä v. 2017 ja 2019, ITK-päivillä Hämeenlinnassa v. 2017 ja 2018, KEOS 2017 -forumissa Jyväskylässä ja Peda-forumissa Turussa v. 2018. Opettajankoulutusfoorumi oli myös esillä Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE:n seminaareissa ja yhteistyökokouksissa. Tampereella 15.–16.11.2018 järjestetyillä Kasvatustieteen päivillä Opettajankoulutus-

foorumilla oli oma Opettajankoulutusfoorumi uudistamassa opettajankoulutusta -teemasessio, johon osallistui kattava joukko opettajankoulutuksen kehittämishankkeita. Lisäksi Taloudellinen tiedotustoimisto TAT järjesti yhteistyössä Opettajankoulutusfoorumin kanssa foorumin toimijoille suunnatut OK!Akademian: Opettajankoulutusfoorumi ja elinkeinoelämä kumppaneina -tilaisuudet Tampereella 6.–7.9.2017 ja Turussa 22.–23.8.2018.

Kuva 23. Tunnelmia Opettajankoulutusfoorumin tapaamisista.

Kuva 24. Opettajankoulutusfoorumin toimintaa ja vuoden 2018 loppuun päättyvää toimikautta juhlistettiin Ronja Salmen juontamassa juhlaseminaarissa Tiedekulmassa 29.11.2018. Seminaarin yhteydessä järjestettiin myös opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden posterinäyttely, jossa oli mukana 33 hanketta.

7.5.3 Messut ja muut tapahtumat

Itse järjestämiensä tilaisuuksien lisäksi Uusi peruskoulu -hanke oli esillä ja/tai yhteistyökumppanina myös useissa muiden tahojen organisoimissa tapahtumissa. Alla on poimintoja hankkeen osallistumisista ja esiintymisistä alan messuilla ja muissa tapahtumissa.

- **EDUCA 2017:** Uusi peruskoulu osallistui messuille yhteisellä osastolla Liikkuvan koulun kanssa. Uusi peruskoulu -hankkeen osalta pääteemana messuosastolla oli tutoropettajatoiminta, jota oli esittelemässä tutoropettajia Kuopiosta (Jarno Bruun, Sinikka Leivonen ja Juho Laitinen) ja Ylöjärveltä (Jari Halonen, Antti Karvonen ja Juuso Norrena). Osastolla kerättiin Viestiseinälle ideoita ja vinkkejä peruskoulun kehittämiseen, tutoropettajatoimintaan ja liikkuvaan kouluun.

Messuosaston lisäksi Opettajankoulutusfoorumilla oli tapahtumassa 'Luodaan parasta osaamista maailmaan – yhdessä opettajankoulutusta kehittämään!' -paneelikeskustelu. Paneelin puheenjohtajana toimi Opettajankoulutusfoorumin puheenjohtaja Jari Lavonen (Helsingin yliopisto) ja panelisteina pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen (Opetushallitus), rehtori Pertti Parpala (Ritaharjun koulu, Oulu), Senior Lecturer Sanna Ruhalampi (Hämeen ammattikorkeakoulu), omakielinen opettaja ja kääntäjä Samran Khezri (Turun Normaalikoulu) ja johtaja Liisa Ruotsalainen-Tenhunen (Taloudellinen tiedotustoimisto TAT).

Kuva 25. Uusi peruskoulu ja Liikkuva koulu -hankkeiden yhteisellä osastolla Educa 2017 -tapahtumassa esiteltiin mm. tutoropettajatoimintaa ja kerättiin ideoita peruskouluun ja liikkuvaan kouluun. Osastolla jaetut ämpärit vetivät ihmisiä jonoksi asti. Vasen alakulma: Juho Laitinen (vas.), Jari Halonen ja Juuso Norrena kertoivat tutoropettajatoiminnasta. Oikea alakulma: Educan Tahto-lavalla luotiin yhdessä parasta osaamista maailmaan. Opettajankoulutusfoorumin paneelia vetämässä Jari Lavonen (vas.) ja keskustelemassa Olli-Pekka Heinonen, Pertti Parpala, Sanna Ruhaalahti, Samran Khezri ja johtaja Liisa Ruotsalainen-Tenhunen.

- **Maailman suurin vanhempainilta 18.1.2017, 8.11.2017 ja 12.11.2018:** Opetus- ja kulttuuriministeriö/Uusi peruskoulu -hanke oli yhdessä Opetushallituksen, Vanhempainliiton, OAJ:n, Suomen Kuntaliiton ja HundraEd:n kanssa suunnittelemassa ja järjestämässä valtakunnallisia Maailman suurin vanhempainilta -tapahtumia. Tapahtuman tarkoituksena oli yhteistä verkkosivustoa ja -materiaalia hyödyntäen koota kaikki Suomen koulut sekä vanhemmat samalla kellonlyömällä yhteiseen vanhempainiltaan keskustelemaan suomalaisen koulun tulevaisuudesta. Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen osallistui ensimmäiseen Maailman suurimpaan vanhempainiltaan Pitäjänmäen peruskoululla Helsingissä. Seuraava Maailman suurin vanhempainilta järjestetään 12.11.2019. Tapahtuman tiedot ja aineistot löytyvät [tapahtuman verkkosivuilta](#).
- **Pohjois-Suomen Opettajainpäivät OPI, Oulu 3.–4.2.2017:** Uusi peruskoulu -hankkeella oli tapahtumassa messuständi. Ständillä esiteltiin yleisesti kärkihanketta sekä erityisesti tutoropettajatoimintaa, josta kokeuksiin ja vinkkeihin olivat jakamassa koordinaattori, TVT-mentori

Olli Vatanen Kajaanista ja luokanopettaja, tiimiwalmentaja Tuomas Marjamaa Oulun Ritaharjun koulusta.

Kajaanin "kainutlaatuista digimentorimallia" ja Oulun Ritaharjun koulun tiimitoimintaa ja vertaisoppimista esiteltiin tapahtumassa myös Uusi peruskoulu -hankkeen 'Vinkkejä tutoropettajatoimintaan' -ohjelmapuheen-vuorossa.

- **KEOS 2017 -forum, Jyväskylä 25.11.2017:** Uusi peruskoulu -hankkeen messuosastolla esiteltiin kärkihanketta sekä erityisesti Opettajankoulutusfoorumien toimintaa ja opettajankoulutuksen kehittämishankkeita. Kehittämishankkeista osastolla olivat mukana esittäytymässä Uutta luova asiantuntijuus – Opettajien perus- ja täydennyskoulutusta siltaamassa (ULA), OPEKE – Ammatillisen opettajankoulutuksen uudistaminen ja Matematiikan maailmaan.

Opettajankoulutusfoorumilla oli tapahtumassa myös 'Kohti uutta luovaa opettajuutta' -paneelikeskustelu. Paneelin puheenjohtajana oli johtaja Pekka Risku (JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu) ja panelisteina toimialajohtaja Eino Leisimo (Jyväskylän kaupunki), tutkimuspalvelupäällikkö Jaana Muttonen (HAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu, OPEKE-hanke), luokanopettaja Elina Törmä (Jyväskylän normaalkoulu), luokanopettajaopiskelija, koulutuspoliittinen vastaava Matleena Jääskeläinen (Jyväskylän yliopisto, Pedago ry).

- **EDUCA 2018:** Vuoden 2018 Educassa Uusi peruskoulu -hankkeella oli yhteinen messuosasto Uusi lukio -hankkeen kanssa. Osastolla esiteltiin hankkeen toimintaa ja ennakkomainostettiin helmikuussa 2018 julkistettuja, Peruskoulufoorumien Uusi peruskoulu -visiotyön pohjalta valmistelemaa tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumusta.

Kuva 26. Iloisia kohtaamisia Uusi peruskoulu & Uusi lukio -messuosastolla Educa 2018 -tapahtumassa. Osastolla edustamassa mm. Pauliina Kupila, (oikeanpuoleinen kuva), Tiina Silander, Nina Parkkulainen, Sanna Vahtivuori-Hänninen ja Aki Tornberg.

- **Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa ITK -konferenssi ja tutoropettajapäivä, Hämeenlinna 11.–13.4.2018:** Uusi peruskoulu -hanke oli esillä tapahtumassa tutoropettajatoiminnan sekä opettajankoulutuksen uudistamisen teemoilla.

Opettajankoulutusfoorumin ”Rohkein askelin kohti uutta luovaa asiantuntijuutta” -paneelikeskustelussa panelistit Jari Välikkyne, Juha Itkonen, Sanna Ruhalahti, Matleena Laakso ja Jorma Uotinen keskustelivat suomalaisesta opettajuudesta. Paneelissa pohdittiin puheenjohtaja Sanna Vahtivuori-Hännisen johdolla opettajien uranaikaisen osaamisen kehittämistä - mm. miten innostumme, opimme rohkeasti kokeilemaan ja ottamaan käyttöön uusia opetukseen innovaatioita.

”Uusi peruskoulu -ohjelma linjasi: Tutoropettaja jokaiseen Suomen kouluun” -paneelikeskustelussa puolestaan pohdittiin, mitä tulisi seuravaksi tehdä tutoropettajatoiminnan tukemiseksi. Olli Vesterisen juontamassa paneelissa keskustelijoina olivat Ulla Laine Opetushallituksesta, Pauliina Kupila opetus- ja kulttuuriministeriöistä, tutoropettajia kouluttanut Martti Hellström sekä Ylöjärven kunnan tutoropettaja Antti Karvonen.

Hämeenlinnan kaupunki, Hämeen kesäyliopisto ja Opetushallitus järjestivät ITK-konferenssin yhteydessä ensimmäinen valtakunnallinen tutoropettajien päivän teemalla ”Vertaisopettajuus vailla vertaa”. Päivän tavoitteena oli antaa lähtösykäys tutoropettajien ja tutoropettajatoiminnan hallinnon kehittäjien verkostoitumiselle sekä avoimelle osaamisen jakamiselle ja yhteiskehittämiselle.

Kuva 27. Tunnelmia ITK-konferenssista ja tutoropettajapäivästä. Vasen yläkulma: Opettajankoulutusfoorumin paneelikeskustelu alkamassa (kuva: Pauliina Kupila). Oikea yläkulma: Tutoropettajatoimintaa esiteltiin rinnakaistyöpajoissa; kuvassa etualalla Anna Laine Helsingin kaupungilta kertoo oman kuntansa tutoropettajatoiminnasta (kuva: Pauliina Kupila). Vasen alakulma: tutoropettajapäivän avajaistilaisuus Hotelli Aulangon Areena-salissa (kuva: Pauliina Kupila). Oikea alakulma: tutoropettajapanelistit; vasemmalta Olli Vesterinen, Pauliina Kupila, Martti Hellström, Ulla Laine ja Antti Karvonen (kuva: Sanna Vahtivuori-Hänninen).

- **Treduka 10.11.2018:** Uusi peruskoulu -hankkeella oli näyttelyosasto Tampereen seudun perusopetuksen ammattilaisille suunnatussa Treduka-tapahtumassa. Osastolla kerättiin ideoita ja tekoja #Paraskoulu-kampanjaan sekä kerrottiin hankkeen Peruskoulufoorumin työstä. Myös Hämeen ammattikorkeakoulun tutkimuspalvelupäällikkö Jaana Muttonen oli mukana osastolla kertomassa HAMK:n koordinoimista opettajankoulutuksen kehittämishankkeista.

Kuva 28. Tunnelmia Treduka-tapahtumasta Tampere-talolta. Uusi peruskoulu -hankkeen osastolla edustamassa Pauliina Kupila ja OPEKE sekä Oppijan oikeus – opettajan taito -hankkeiden Jaana Muttonen.

- EDUCA 2019:** Uusi peruskoulu oli yksi opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisellä messuosastolla esillä olleista teemoista, ja olimme ständillä tavattavissa ja kertomassa hankkeesta koko tapahtuman ajan. Ministeriön messuständin lisäksi Uusi peruskoulu -hanke oli tapahtumassa esillä kahden Opettajankoulutusfoorumille varatun ohjelmaosion voimin. Opettajankoulutusfoorumin 'Opettajankoulutusfoorumi opettajien osaamisen asialla' ja 'Opettajien ammatillinen oppiminen ja kumppanuudet' -sessioissa esiteltiin opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa tehtävää opettajankoulutuksen uudistamistyötä ja hankkeissa kehitettäviä toimintamalleja. Sessioiden ja niissä esittäytyvien hankkeiden teemoina olivat erityisesti johtaminen, arviointi, kieli- ja kulttuuritietoisuus, lukio-opetuksen kehittäminen, varhaiskasvatus sekä opettajankoulutuksen valinnat ja uutta luova asiantuntijuus.

Myös Peruskoulufoorumi ja #Paraskoulu-kampanja olivat Educassa esillä Opetushallituksen tietoisuudessa. Puheenvuorossa Olli-Pekka Heironen, Leena Nissilä ja Pia Kola-Torvinen esittelivät Peruskoulufoorummin sitoumusta tasa-arvoiseen maailman parhaaseen peruskouluun ja #Paraskoulu-kampanjaa sekä palkitsivat kolme erityisen innostavaa Paraskoulu.fi-sivustolla jaettua #Paraskoulu-tekoa. Ks. [Oppiminen uudistuu -blogin juttu Peruskoulufoorumin kunniamaininnan saaneista #paraskoulu-teoista ja #paraskoulu-kampanjasta.](#)

Kuva 29. Tunnelmia Educa 2019 -tapahtumasta opetus- ja kulttuuriministeriön messuosastolta. Uusi peruskoulu -hanke oli näkyvästi esillä yhtenä osaston pääteemoista.

8 Uusi peruskoulu -ohjelman tuloksellisuus ja pysyvät vaikutukset

Uusi peruskoulu -ohjelmalla on toteutettu hallitusohjelman Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeen tavoitetta ”oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa”. Näitä on edistetty erityisesti opettajankoulutusta uudistamalla, opettajien osaamista vahvistamalla sekä tuemalla opetuksen järjestäjien ja koulujen kehittämistyötä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet mm. vertaistukeen perustuvan tutoropettajatoiminnan käynnistäminen ja levittäminen sekä valtakunnalliset opettajankoulutuksen ja opetuksen järjestäjien yhteiset kehittämisverkostot ja niiden toiminta.

Koulutus ja kasvatus ovat pitkäkestoista toimintaa. Uudistamistyön pysyviä vaikutuksia voidaan arvioida vasta pidemmällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä kärkihankkeen vaikutuksia on mahdollista arvioida mm. sen perusteella, miten kärkihankerahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet ja -verkostot ovat käynnistyneet ja levinneet. Kärkihankkeen lyhyen aikavälin vaikutus on esimerkiksi tutoropettajatoiminnan leviäminen valtakunnalliseksi. Pitkän aikavälin vaikuttavuustavoitteita, kuten opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa kehitettyjä toimintamalleja ja oppimateriaaleja, voidaan arvioida vasta näiden hankkeiden päättymisen jälkeen.

Uusi peruskoulu -ohjelman tulosten arviointia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin on tehty ja tulee jatkossakin tehdä monipuolisesti. Alla arvioidaan ohjelman toimenpiteiden lyhyen aikavälin tuloksia ja vaikutuksia sekä esitetään ehdotuksia jatkotoimille.

8.1 Peruskoulufoorumien työ jatkuu yhteisten tavoitteiden suunnassa

Uusi peruskoulu -ohjelman yhtenä toimenpiteenä asetettu Peruskoulufoorumi ja sen tekemä työ tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteiden ja toimenpiteiden eteen jatkuu Opetushallituksen työnä vielä kärkihankkeen päättymisen jälkeenkin. Opetushallitus on nostanut omaa toimintaansa ohjaaviksi tavoitteiksi Peruskoulufoorumien määrittelemät neljä tavoitetta: 1) johtamisen ja osaamisen kehittämisen, 2) oppimisen tuen, yksilölliset oppimispolut ja joustavamman perusopetuksen, 3) pitkäjänteisen kehittämisen, rahoituksen ja opetussuunnitelmien toimeenpanon tuen sekä 4) koulun merkityksen hyvinvoinnin edistäjänä. Peruskoulufoorumien seurantaryhmän tehtävänä on tukea

tasa-arvoisen peruskoulun linjausten toimeenpanon johtamista. Vuonna 2019 seurantaryhmän tehtävänä on tukea erityisesti varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen valtionavustusten kokoamista ja vaikuttavuuden lisäämistä.

Uusi peruskoulu -ohjelman ja Peruskoulufoorumin myötävaikutuksella syntyneenä tuloksena voidaan pitää sitä, että Opetushallitus on ryhtynyt kokoamaan kehittämisrahoitustaan isommiksi kokonaisuuksiksi. Tämän on tarkoitus helpottaa jatkossa kunnissa tehtävää hakemusten valmistelua. Ensimmäinen iso hakukokonaisuus ”Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen valtionavustuskokonaisuus 2019” julkaistiin 15.2.2019 ja haussa on noin 70 miljoona euroa. Samaan aikaan tapahtuva haku mahdollistaa paikallisen pohdinnan siitä, mihin kokonaisuuksiin koulutuksen järjestäjän on tarpeen keskittyä. Lisäksi tavoitteena on säästää jatkossa hallintoresursseja ja mahdollistaa pitkäjänteinen kehittäminen.

8.2 Opettajankoulutusfoorumi edistää ja tukee opettajankoulutuksen uudistamista

Ennen peruskoulun uudistamisen kärkihanketta opettajien peruskoulutukseen ei ollut suunnattu rahoitusta lähes kymmeneen vuoteen. Uusi peruskoulu -ohjelma on vauhdittanut opettajankoulutuksen uudistamista asettamalla Opettajankoulutusfoorumin kehittämistyötä kokoavaksi kansalliseksi rakenteeksi sekä suuntaamalla korkeakouluille mittavat avustukset opettajankoulutuksen kehittämishankkeisiin.

Vuosina 2016–2018 toimineessa Opettajankoulutusfoorumissa laadittiin opettajankoulutuksen uudistustyön tueksi keskeiset linjaukset kokoava opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisohjelma. Se on kattanut sekä yliopistojen että ammattikorkeakoulujen antaman opettajien peruskoulutuksen, opettajankoulutusta koskevan tutkimuksen ja kaikkia opettajaryhmiä koskevan täydennyskoulutuksen kehittämisen. Ohjelman toimeenpano on luonut edellytyksiä opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistamiseen kokeiluilla ja kehittämishankkeilla. Lisäksi se on tarjonnut opettajankoulutustehtävissä toimiville mahdollisuuden ammatillisen osaamisensa kehittämiseen.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) suoritti Opettajankoulutusfoorumin ulkoisen arvioinnin. Karvi arvioi, miten Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma, Opettajankoulutusfoorumi ja opettajankoulutuksen kehittämishankkeet ovat kehittäneet ja uudistaneet opettajankoulutusta. Karvin arviointi keskittyi opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpanon tilanteen arviointiin vuoden 2018 loppuun mennessä.

Arviointi tuotti tietoa siitä, ovatko opettajankoulutuksen uudistamisprosessi, siihen liitynyt strateginen ohjaus, opettajankoulutuksen kehittämislinjaukset, rahoitetut hankkeet ja Opettajankoulutusfoorumin toimintamallit edistäneet opettajankoulutuksen uudistamiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi arviointi tuotti tietoa siitä, miten opettajien perus- ja täydennyskoulutus on muuttumassa opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmien ja rahoitushaun kriteereiden suunnassa. Karvin arviointi tukee erityisavustuksilla rahoitettujen kehittämishankkeiden sisäistä arviointia. Arvioinnin perusteella voidaan alustavasti arvioida panosten vaikuttavuutta ja tehdä johtopäätöksiä ja antaa suosituksia.

Karvi suosittelee arviointiraportissaan, että opettajankoulutuksen uudistamistyötä tulee edelleen jatkaa aktiivisesti. Arvioinnin mukaan Opettajankoulutusfoorumin vahvuuksia ovat olleet verkostomainen toimintatapa sekä suomalaisen opettajankoulutuksen ja sidosryhmien laaja osallistaminen. Foorumin tilaisuuksien lisäarvona nähtiin mallien, käytänteiden ja ideoiden jakaminen. Vahvuudeksi todettiin myös, että kehittämishankkeiden etenemistä seurattiin monipuolisilla menetelmillä.

Karvin arviointiryhmä esitti suosituksia, miten opettajankoulutuksen uudistamistyötä tulisi jatkaa. Arvioinnin perusteella kehittämissuunnitelman strategisten linjausten etenemistä tulee seurata, tukea ja päivittää aktiivisin toimin myös jatkossa. Karvi suositti, että vaikuttavuutta tulee arvioida hanketoiminnan aikana ja päätyttyä vuosina 2023–2024. Muutosjohtamista varten tarvitaan pysyvä kansallinen rakenne. Lisäksi opettajankoulutuksen uusien toimintamallien vaikuttavuus tulee varmistaa ja strategisten linjausten edistymistä tulee seurata.

Opettajankoulutuksen ja opetustyön vetovoiman pitäminen vähintään nykyisellä tasolla on keskeinen tulevaisuuden haaste. Tähän haasteeseen vastaaminen edellyttää jatkuvaa uudistus-, arviointi- ja kehittämistyötä. Esimerkkejä opettajankoulutuksen ajankohtaistehtävistä ovat tutkintojen kehittäminen, opetussuunnitelmien uudistaminen, opettajankouluttajien ammatillisen osaamisen kehittäminen, korkeakoulujen yhteistyö ja työnjako, tutkimuksen vahvistaminen ja vuorovaikutus ympäröivän yhteisön ja työelämän kanssa. Ajankohtaisia kysymyksiä ovat myös opetushenkilöstön ja oppilaitosjohtajien ammatillisen osaamisen kehittäminen täydennyskoulutusta uudistamalla, tutkimusperustaisuuden ulottaminen peruskoulutuksesta täydennyskoulutukseen, opettajankoulutuksen kansainvälinen yhteistyö, koulutusvienti, määrällisten opettajatarpeiden ennakointi ja opettajatarpeiden huomioonottaminen opettajankoulutuksen mitoitusratkaisussa.

Karvin suositusten mukaisesti ja edellä mainittuihin kysymyksiin ja haasteisiin vastauksiksi asetettiin maaliskuussa 2019 uusi Opettajankoulutusfoorumi vuosiksi 2019–2022. Opettajankoulutusfoorumi jatkaa Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpanoa ja tukee opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden toimintaa. Uusi Opettajankoulutusfoorumi varmistaa pitkän aikavälin vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen.

8.3 Opettajankoulutuksen kehittämishankkeet uudistavat opettajankoulutusta

Opettajankoulutuksen uudistamis- ja kehittämishankkeissa on panostettu erityisesti opettajien, opettajankouluttajien ja opettajaksi opiskelevien osaamiseen. Opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa on luotu uusia toimintamalleja sekä rakenteita mm. opettajien ja opettajaopiskelijoiden digitaitojen ja osaamisen kehittämiseen, yhteisopettajuuteen, erityiseen tukeen, johtamis- ja kehittämisosaamiseen sekä opettajien arviointiosaamiseen.

Hankkeet ovat arvioineet omaa toimintaansa kehittävän arvioinnin keinoin. Kehittävän arvioinnin tavoitteena on ollut selvittää, miten hankkeet vastaavat Opettajankoulutuksen kehittämisohjelmalle asetettuihin lyhyen aikavälin tavoitteisiin, esim. miten hankkeet ovat käynnistyneet tavoitteiden suunnassa ja aloittaneen verkostoitumisen.

Ensimmäiset opettajankoulutuksen kehittämishankkeet käynnistyivät syksyllä 2017 ja niiden etenemistä arvioitiin loppusyksystä 2017 ja keväällä 2018. Arvioinnissa tietoa koottiin hankkeilta, hankekumppaneilta, hankkeiden toimijoilta, opettajankouluttajilta, rehtoreilta, opettajilta, opiskelijoilta, opetuksen järjestäjiltä ja muilta sidosryhmiltä. Arviointia varten kerättiin lomakkeella kvantitatiivista ja kvalitatiivista tietoa hankekoordinaattoreilta ja hankkeisiin osallistuvilta toimijoilta. Vuonna 2018 aloittaneita kehittämishankkeita on tarkoitus tukea vastaavalla tavalla kehittävän arvioinnin keinoin.

Hankkeiden arvioinnissa selvitettiin, missä määrin kehittämisohjelman tavoitteet ovat toteutuneet ja missä vaiheessa toimintamallien kehittäminen on. Keskeisiä arvioinnin näkökulmia olivat toimintamallien kehittäminen, niiden käyttöönotto ja integroituminen osaksi opettajien perus-, perehdyttämisen- ja täydennyskoulutusta sekä tutkimusperusteisuus. Ammatillista kehittymistä tukevilla hankkeilla arvioidaan, missä määrin ne ovat auttaneet opettajankouluttajia ottamaan käyttöön uusia toimintamalleja. Lisäksi hankkeet arvioivat Opettajankoulutusfoorumin toimintamallin onnistumista.

Hankkeista kootun arviointitiedon avulla on jo nyt tunnistettu hyviä ja vaikuttavia hankkeita, mutta myös sellaisia toimintatapoja, jotka eivät ole tuloksellisia. Arviointitietoa ovat käyttäneet ja käyttävät hyväksi hankkeiden vastuuhenkilöt, opettajankouluttajat, koulutuspolitiikan kehittäjät ja toteuttajat sekä Opettajankoulutusfoorumin toimijat. Hankkeiden itsearviointien perusteella hankkeet ovat edistyneet kehittämisohjelman tavoitteiden mukaan. Hankkeet ovat verkottuneet keskenään ja hankkeiden sisällä on verkottumista koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa. Kehittämistyö on saatu hyvään vaiheeseen ja toimijoiden mukaan sitä on tarkoituksenmukaista jatkaa ja tukea.

Arvioinnin perusteella Opettajankoulutusfoorumin toimintatapa on koettu laajasti hyväksyttynä ja siihen ovat sitoutuneet sekä hankkeiden johtajat että hankkeissa toimivat opettajankouluttajat, opettajat ja opiskelijat.

8.4 Avointen oppimateriaalien edistäminen vauhdissa – tulossa kansallinen ratkaisu

Suomessa ei ole ollut kaikille avointa kansallista palvelua avoimien materiaalien julkaisemiseen, materiaalien löytämiseen ja hyödyntämiseen. Uusi peruskoulu -ohjelman asiantuntijat ovat olleet aloitteellisia ja myötävaikuttaneet kansallisen avointen oppimateriaalien palvelun kehitystyön alkamiseen. Kärkihankkeen aikana aloitettiin kehitystyö tulevan palvelun käyttöliittymistä (tallennus- ja hakuliittymät) ja metatietomallista. Uusi peruskoulu -ohjelman lyhyen aikavälin vaikutuksena on se, että kärkihankerahoituksella hankittiin avointa, pedagogista materiaalia opettajien osaamisen kehittämiseksi digipedagogiikasta, ohjelmoinnista, robotiikasta, tekoälystä ja tekijänoikeuksista. Nämä materiaalit ovat jaossa kaikille kiinnostuneille [Avointen oppimateriaalien edistäminen -sivustolla](#), joka avattiin 4.3.2019 kansallisena #jaajotain-päivänä. Sivustolla on avoimen oppimateriaalin lisäksi lisätietoa avoimuuden edistämisestä ja palvelun kehitystyöstä sekä aikataulusta.

Avointen oppimateriaalien edistäminen ja kansallisen palvelun rakentaminen luovat pysyviä, pitkän aikavälin vaikutuksia suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Erityisavustuksilla tai muulla julkisella rahoituksella eri hankkeissa tuotettu materiaali saadaan laajasti levitettyä kehitettävän ratkaisun kautta eikä materiaali katoa hankkeen päättyessä. Jatkuvan oppimisen näkökulmasta ratkaisulla tulee olemaan oma paikkansa digitaalisten alustojen kentällä, joiden kautta mahdollistetaan monipuolisesti oppijoiden osaamisen kehittyminen.

8.5 Tutoropettaja jo lähes joka koulussa

Tutoropettajatoiminta on lyönyt vahvasti läpi peruskouluissa koko maassa. Tutoropettajien koulutukseen, toimintaan ja toiminnan alueelliseen koordinaatioon jaettu kärkihankerahoitus on auttanut levittämään tutoropettajamallia. Pyrkimyksenä on ollut tukea kuntia vakiinnuttamaan toiminta osaksi kaikkien suomalaisten peruskoulujen arkea. Hyväksi havaittu tutoropettajamalli on haluttu laajentaa myös lukioihin sekä kielten opetuksen varhentamiseen.

Tutortoiminnan jatkuvuuden tukemiseksi Opetushallitus jakaa vuoden 2019 aikana vielä yhteensä 10 miljoona euroa avustusta tutoropettajatoimintaan, tutoropettajien koulutukseen sekä alueelliseen koordinaatioon.

Opetushallitus on arvioinut tutoropettajaopettajien toimintaa ja vaikuttavuutta verkko-kyselyllä. Kaikki tutoropettajien koulutukseen ja toimintaan erityisavustusta saaneet opetuksen järjestäjät ovat raportoineet tutoropettajien määrän ja kuvanneet toteutuneet koulutukset ja toiminnan.

Tutoropettajatoiminta käynnistyi vuonna 2017 ja keväällä 2018 mukana oli jo yli 90 % kunnista. Toimintaa ja sen alueellista koordinaatiota laajennetaan ja vahvistetaan edelleen lukuvuonna 2018–2019. Yli 95 % Opetushallituksen kyselyyn vastanneista opetuksen järjestäjistä arvioi toiminnan jatkuvan myös tulevaisuudessa rahoituksen päättymisen jälkeen. Opetushallitus on tilannut Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitokseltatutkimuksen tutoropettajatoiminnasta, tulevaisuuden kehittämisen painopisteistä ja toiminnan pitkän aikavälin vaikutuksista. Tutkimus toteutetaan vuosina 2019-2021 ja sitä hyödynnetään tutoropettajatoiminnan kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason vaikutusten arvioinnissa ja tutortoiminnan kehittämisessä.

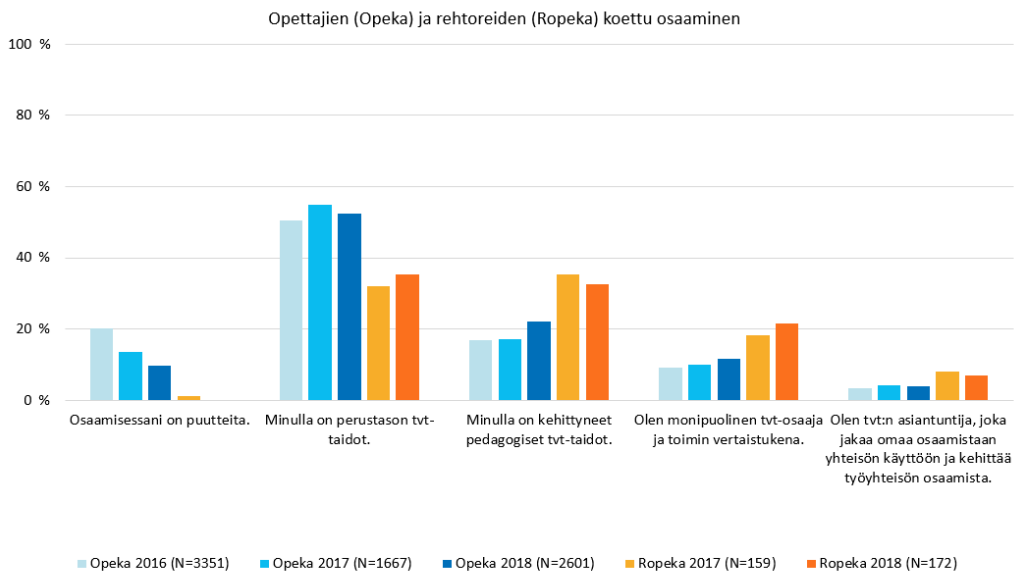
8.6 Perusopetuksen digitalisaatio edistyy – opettajien digitaidot parantuneet tutoropettajatoiminnan myötä

Opetuksen digitalisaation tilaa kouluissa sekä opettajien, oppilaiden ja rehtoreiden digiosaamisen kehittymistä on selvitetty hallituskauden aikana erityisesti Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) Digiajan peruskoulu -tutkimushankkeessa. Digiajan peruskoulu -hankkeen (2016–2018) selvityksillä hankittiin tietoa digitaalisen pedagogiikan, uusien oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen nykytilasta perusopetusta järjestävissä kouluissa. Tutkimuksen loppuraportti julkaistiin tammikuussa 2019. Tutkimusta ja aineistonkeruuta on päätetty jatkaa kärkihankkeen rahoituksella vielä vuonna 2019, jolloin saadaan hallituskauden toimenpiteiden pitkän aikavälin vaikuttavuudesta tarkempaa tietoa.

8.6.1 Digiajan peruskoulu -tutkimuksen tuloksia ja suosituksia

Digiajan peruskoulu -tutkimuksessa selvitettiin opettajien tieto- ja viestintäteknologian (tv-t) taitotasoa viisiportaisella asteikolla (merkittäviä puutteita osaamisessa, perustason tv-taidot, perustasoa paremmat taidot, monipuolinen tv-osaaja, tv-asiantuntijataso) sekä opettajien tutoropettajilta saamaa vertaistukea. Kysely toteutettiin verkkokyselynä, johon vastasi 7 000 opettajaa, 500 rehtoria ja 25 000 oppilasta eri puolella Suomea. Osana samaa valtioneuvoston selvitystä tehtiin myös 2 200 opettajalle ja 5 500 yhdeksäsluokkalaiselle oppilaalle erillinen tutkimus ICT-taitotestillä. Siinä mitattiin erilaisin tehtävin, kuinka hyvää digiosaaminen on käytännössä. (Tanhua-Piironen, Kaarakainen, Kaarakainen, Viteli, Syvänen & Kivinen 2019.)

Selvityksessä oli lähtökohtana vuoden 2016 tilanne. Tulosten mukaan koulujen strategiatyö on edennyt myönteisesti, mutta digistrategioiden jalkauttaminen koko koulu yhteisöön on osin vielä kesken. Digitalisaation mahdollisuudet on kuitenkin sisällytetty koulun yhteisiin opetus- ja kasvatustavoitteisiin. Lisäksi ne huomioidaan opettajien työn kokonaissuunnitelmissa. Opettajien osaamistaso on seurantajakson aikana kohonnut. Suurin osa opettajista arvioi osaamisensa perustasolle. Kehittyneiden osaajien määrä on noussut 17:stä 22 prosenttiin. Kärkihankkeeseen 1:n indikaattorina toimineen kysymyksen mukaan opettajien, jotka kokevat puutteita osaamisessaan määrä on laskenut 20 %:sta alle 10 %:iin. Suurin osa opettajista koki saaneensa vertaistukea tutoropettajalta. Suositusten mukaan tutoropettajatoimintaa tulee vahvistaa tukemaan opettajien teknologista ja pedagogista osaamista sekä vakiinnuttaa se osaksi koulutyön kehittämisen rakenteita. (Tanhua-Piironen ym. 2019.)

Kuva 30. Opettajien ja rehtoreiden koettu digiosaaminen 2016–2018 (Lähde: Tanhua-Piironen ym. 2019).

Oppilaiden suhtautuminen teknologian käyttöön koulussa on maltillista. Tämä tukee käsitystä digitalisaation pedagogisesti perustellusta etenemisestä. Kahdeksannen luokan oppilaiden mukaan teknologian hyödyntäminen on mielekkäintä ryhmätyöskentelyssä ja itsenäisessä työskentelyssä. Tutkimuksen mukaan sisältötaidoista hallittiin parhaiten tiedonhaku, digitaalinen viestintä ja sovellusten asentaminen ja päivittäminen. Oppilaiden taidot eivät kokonaisuudessaan ole vahvistuneet vuosien 2017–2018 välillä. Tutkimuksen mukaan jatkossa tulee kiinnittää huomiota oppilaiden välinetaitoihin ja edistää oppilaiden omaehtoista sisällöntuotantoa. (Tanhua-Piironen ym. 2019.)

Jatkossa tulee huolehtia, että opettajien parantunut digipedagoginen osaaminen näkyy myös oppilaiden digiosaamisessa ja muissa laaja-alaisen osaamisen taidoissa. Tämä tukee myös opetussuunnitelmien toteutumista koulujen arjessa.

8.6.2 Perusopetuksen digitalisaation seuranta jatkuu

Hallituksen Uusi peruskoulu -kärkihankkeen tulosten ja pitkän aikavälin vaikuttavuuden varmistamiseksi Digiajan peruskoulu -tutkimuksen aineistonkeruuta jatketaan samalla mittarilla vielä vuonna 2019. Kärkihankkeen onnistumisen yhtenä indikaattorina on käytetty opettajien digiosaamisen vahvistumista. Yli hallituskauden ulottuva aineistonkeruu ja selvitystyö auttavat näkemään, millaisia vaikutuksia kärkihankkeen toimenpiteillä on ollut opettajien osaamistasoon. Päätöksenteon tueksi ja digitalisaation edistymisen arviointiin tarvitaan erilaisia mittareita ja tutkimusta.

Vuoden 2019 tutkimusasetelma pohjautuu vuosina 2016–2018 tehtyihin kyselyihin. Vuonna 2019 opettaja-, opiskelija- ja rehtorikyselyä sekä käytännön osaamista mittaavia taitotestejä syvennetään haastatteluilla, joilla päästään syvällisemmin kiinni eri ulottuvuuksiin ja syy-seurauksiin. Jatkotutkimuksen loppuraportti valmistuu joulukuuhun 2019 mennessä.

8.7 Pitkän aikavälin vaikuttavuuden arviointi ja ehdotukset jatkotoimiksi

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on edellyttänyt (Valiokunnan mietintö TrVM 11/2018 vp), että kärkihankkeiden päätyttyä seurataan niille asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä raportoidaan tuloksista ja kärkihankemallin toimivuudesta, heikkouksista ja vahvuuksista. Lisäksi hallituksen kärkihankkeita ohjannut strategiasihteeristö on koonnut tietoa hankkeiden vaikuttavuudesta.

On tärkeää, että ulkoisilla arvioinneilla selvitetään myös jatkossa, miten kärkihankerahoituksen avulla aikaansaadut toimintamallit ovat tulleet osaksi koulujen ja opettajankoulutuksen toimintakäytäntöjä. Hankkeet ja verkostot eivät saa jäädä kertaluontoisiksi ja hankkeilla tulee olla pitkäkestoisia vaikutuksia rakenteisiin ja toimintatapoihin myös hankkeiden päättymisen jälkeen. Toiminnan rakenteelliset muutokset edellyttävät usein pysyväisluonteista rahoitusta.

Uusi peruskoulu -hankkeen projektitiimi suosittaa seuraavia jatkotoimia:

- Toteutetaan ulkoinen arviointi Opettajankoulutusfoorumien toiminnasta toimikaudella 2019–2022.
- Toteutetaan opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden vaikutusten arviointi.
- Huolehditaan, että Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumuksen toimeenpano jatkuu systemaattisesti kaikilla tasoilla.
- Varmistetaan vertaistukeen perustuvien osaamisen kehittämisen mallien vakiinnuttaminen suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.
- Jatketaan opettajien, oppilaiden ja rehtoreiden osaamistason ja opetuksen digitalisaation edistymisen seuranta.
- Huolehditaan, että opettajankoulutuksen kehittämishankkeissa, tutorverkostoissa ja perusopetuksen innovaatio- ja kokeiluhankkeissa tuotettu materiaali tuodaan avoimesti kaikkien saataville kansallisessa oppimateriaalipalvelussa.

- Selkiytetään digitalisaation systemaattiseksi edistämiseksi kansallista ohjausrakennetta ja linjataan yhteiset tavoitteet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tutustu tarkemmin – lähteitä ja linkkejä keskeisiin aineistoihin

Hallitusohjelma ja Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1

Hallitusohjelman toteutus ja kärkihankkeet, Osaaminen ja koulutus

Hallituksen kärkihanke 1: Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin, hankkeen tiedot

Uusi peruskoulu -hankkeen verkkosivustot

Uusi peruskoulu -hankkeen verkkosivut

Oppiminen uudistuu -blogi

Peruskoulufoorumin Paraskoulu-sivusto

Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työtila (Howspace, sivusto vaatii kirjautumisen)

Uusi peruskoulu -hankkeen videot (opetus- ja kulttuuriministeriön YouTube-tilillä)

Uusi peruskoulu (@uusiperuskoulu) Twitterissä

Uusi peruskoulu -hankkeen julkaisut

Uusi peruskoulu -ohjelma (9.9.2016)

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma (13.10.2016)

Opettajankoulutuksen kehittämisen suuntaviivoja - Opettajankoulutusfoorumin ideoita ja ehdotuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:34

Opettajat ja opettajankoulutus - suuntia tulevaan. Selvitys ajankohtaisesta opettaja- ja opettajankoulutustutkimuksesta opettajankoulutuksen kehittämisohjelman laatimisen tueksi. Husu, Jukka & Toom, Auli. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:33

Peruskoulufoorumi: Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus -sitoumus (16.2.2018)

Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntijaryhmän esittämiä linjauksia -muistio (16.2.2018)

Opettajankoulutusfoorumin sitoumus seksuaalisen häirinnän ja muun epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisemiseen (10.10.2018)

Ammatillinen opettajankoulutus Suomessa: reunaehdot, rakenteet ja profiilit. Lyytinen, Anu; Liljeroos, Johanna; Pekkola, Elias; Kosonen, Jonna; Mykkänen, Mikko; Kivistö, Jussi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:10

Selvitys opettajankoulutuksen rakenteesta yliopistoissa. Jouni Pursiainen, Jarmo Rusanen, Eva Maria Raudasoja, Riitta Nurkkala, Terttu Kortelainen, Sauli Partanen ja Ilkka Peuna. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:11

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteita ja verkkouutisia

Opettajankoulutus Suomessa - Selvitykset opettajankoulutuksen rakenteista ja profiileista yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa, OKM verkkouutinen 16.4.2019

7,5 miljoonaa lukiokoulutuksen ja perusopetuksen tutortoimintaan - puolet Suomen lukioista aloittaa tutoropettajatoiminnan, OKM tiedote 24.1.2019

7 miljoonaa valtionavustusta peruskoulun yhteisölliseen kehittämiseen, OKM tiedote 8.11.2018

Tutoropettajamalli laajenee lukioihin – haettavana 7,5 miljoonaa avustusta peruskoulujen ja lukioiden tutoropettajatoimintaan, OKM tiedote 5.11.2018

Avoimet oppimateriaalit tukemaan jatkuvaa oppimista, OKM verkkouutinen 11.10.2018

Opettajankoulutuksessa ei hyväksytä häirintää!, OKM verkkouutinen 11.10.2018

Maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä – #paraskoulu-kampanja kerää parhaat ideat ja teot, OKM tiedote 6.9.2018

Opettajankoulutuksen kehittämiseen 12,7 miljoonaa – hankkeilla tuetaan mm. lukiouudistusta ja varhaiskasvatuksen kehittämistä, OKM tiedote 15.6.2018

Perusopetuksen innovaatio- ja kokeiluhaku on avattu – kannustaa yhteisölliseen kehittämiseen, OKM tiedote 20.3.2018

Opettajien osaamisen kehittämiseen haettavana 12 miljoonaa euroa, OKM tiedote 17.3.2018

Peruskoulufoorumi luovutti esityksensä peruskoulun kehittämislinjauksiksi, OKM tiedote 16.2.2018

Tutoropettaja jokaiseen Suomen kouluun - vuoden 2017 valtionavustukset haettavana, OKM tiedote 12.9.2017

Opettajankoulutus uudistuu - korkeakoulujen kehittämishankkeille lähes 14 miljoonaa avustusta, OKM tiedote 15.6.2017

Verkkotyöpajassa visiointi tulevaisuuden peruskoulusta, OKM tiedote 11.5.2017

Oppiminen uudistuu -blogi kertoo kärkihankkeen tuoreet kuulumiset, OKM Uutinen 14.3.2017

Peruskoulun uudistaminen etenee - tutoropettajamalli levitetään valtakunnalliseksi, OKM tiedote 15.12.2016

Parlamentaarinen ryhmä kehittämään peruskoulua - teesit itsenäisyyden juhlavuodeksi, OKM tiedote 16.11.2016

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma julkistettiin: Opettajien osaamista kehitettävä suunnitelmallisesti läpi työuran, OKM tiedote 13.10.2016

Ministeri Grahn-Laasonen: Uusi Peruskoulu -ohjelma julki - jokaiseen peruskouluun tutoropettaja tukemaan uudistumista, OKM tiedote 9.9.2016

Opettajankoulutusfoorumi uudistamaan opettajien perus- ja täydennyskoulutusta, OKM tiedote 27.1.2016

Opetushallituksen julkaisuja, uutisia ja aineistoja

Edu.fi, Perusopetuksen tukimateriaalit oppiaineittain

Edu.fi, Perusopetuksen oppilaan arviointi, OPS2016 arvioinnin tukimateriaalit

Faktaa Express 3A/2018: Perusopetuksen tutoropettajatoiminta Suomessa

Kokeilukeskuksen verkkosivut

Kokeilukeskus Opetushallituksen verkkosivuilla

Opetussuunnitelman ydinasiat

Peruskoulufoorumilta priorisoidut tavoitteet tasa-arvoisen peruskoulun vahvistamiselle, Opetushallituksen verkkouutinen 12.11.2018

Valtionavustukset kärkihankkeen Uusi peruskoulu -ohjelman kehittämis- ja koulutus-toimintaan vuonna 2016, hakutiedote ja myönnetyt avustukset

Valtion erityisavustukset perusopetuksen innovatiivisiin kokeiluihin ja kehittämiseen 2018, hakutiedote ja myönnetyt avustukset

Valtion erityisavustus tutoropettajien toimintaan ja osaamisen kehittämiseen 2018, hakutiedote ja myönnetyt avustukset

Valtion erityisavustus: #paraskoulu, hakutiedote ja myönnetyt avustukset

Muita julkaisuja ja aineistoja

Avointen oppimateriaalien edistäminen -verkkosivusto

Doyle, William (2017). Action Plan Report for Global Education Brand Finland

European Commission, ET2020 Working Group Schools thematic reports

European Commission (2018). European ideas for better learning: the governance of school education systems. ET2020 Working Group Schools report

Niemi, Hannele; Erma, Tapio; Lipponen, Lasse; Pietilä, Martti; Rintala, Riikka; Ruokamo, Heli; Saarivirta, Toni; Moitus, Sirpa; Frisk, Tarja; Stylman, Veera & Huhtanen, Mari (2018). Maailman parhaiksi opettajiksi – Vuosina 2016–2018 toimineen Opettajankoulutusfoorumin arviointi. Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin arviointiraportti.

Tanhua-Piironen, Erika; Kaarakainen, Suvi-Sadetta; Kaarakainen, Meri-Tuulia; Viteli, Jarmo; Syvänen, Antti; Kivinen, Antero (2019). Digiajan peruskoulu. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 6/2019.

World Bank Group (2018). The World Development Report 2018 – LEARNING to Realize Education’s Promise

Liitteet

- Liite 1. Uudet opetussuunnitelmat käyttöön porrastetusti
- Liite 2. Uusi peruskoulu -ohjelman määrärahan käyttö 2016–2018
- Liite 3. Uusi peruskoulu -hankkeen projektiorganisaatio
- Liite 4. Uusi peruskoulu -hankkeen ryhmät
- Liite 5. #Paraskoulu erityisavustusta saaneet hankkeet
- Liite 6. Peruskoulufoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista
- Liite 7. Opettajankoulutusfoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista
- Liite 8. Vuonna 2017 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet
- Liite 9. Vuonna 2018 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet
- Liite 10. Nostoja vuonna 2017 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiohankkeista
- Liite 11. Valitut muutuskokeilut vuonna 2018 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiohankkeista
- Liite 12. Kansainvälisiä konferensseja ja tapaamisia
- Liite 13. Uusi peruskoulu -hankkeen tapahtumat
- Liite 14. Kirjallisuutta

Liite 1. Uudet opetussuunnitelmat käyttöön porrastetusti

Opetushallitus antoi kansalliset opetussuunnitelman perusteet vuonna 2014 ja opetuksen järjestäjät ovat laatineet paikalliset opetussuunnitelmansa niiden pohjalta. Opetussuunnitelmien uudistuksella pyritään varmistamaan, että suomalaisten lasten ja nuorten osaaminen ja taidot pysyvät tulevaisuudessakin hyvällä tasolla sekä kansallisesti että kansainvälisesti tarkasteltuna.

Uudet perusopetuksen opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen kaikissa kouluissa vuosiluokilla 1–6. Perusopetuksen ylemmät vuosiluokat ottavat opetussuunnitelmat käyttöön porrastetusti: 7. vuosiluokat ottavat uudet opetussuunnitelmat käyttöön 1.8.2017, 8. vuosiluokat 2018 ja 9. vuosiluokat 2019.

Perusopetuksen opetussuunnitelma perustuu perusopetuslaissa määriteltyihin oppiaineisiin kaikkien vuosiluokkien osalta. Perusopetuksessa opiskeltavat oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, biologia, maantieto, fysiikka, kemia, terveystieto, uskonto, elämäntutkimus, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous ja oppilaanohjaus.

Uudistuksen keskeisinä tavoitteina on lisätä opiskelun merkityksellisyyttä, vahvistaa oppilaan aktiivisuutta ja mahdollistaa onnistumisen kokemukset jokaiselle oppilaalle. Lapsia ja nuoria ohjataan ottamaan vastuuta ja jokaista oppilasta tuetaan opinnoissaan. Opettajan tehtävänä on opettaa ja ohjata oppilaita elinikäisiksi oppijoiksi ottamalla huomioon oppilaiden yksilölliset tavat oppia. Tavoitteena taata tarpeelliset tiedot ja taidot sekä innostaa oppimaan, perusteluina mm. toimintaympäristön ja tiedon luonteen muutos, oppilaiden koulukokemukset ja hyvinvointi, oppimistulosten kehitys, aiempien opetussuunnitelman perusteiden toimivuus. Oppilaiden mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian taitojen kehittämiseen on parannettu osana kaikkia oppiaineita ja valinnaisuutta. Hyvinvointi, arjenhallinta ja teknologia näkyvät opetuksessa ja opiskelussa entistä enemmän.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin kuuluvat ajattelun ja oppimisen taidot, vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot sekä monilukutaito, jolla tarkoitetaan taitoa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluvat myös itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. Lisäksi laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin sisältyvät kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Jokaisessa koulussa on lukuvuosittain ainakin yksi selkeä teema, projekti tai jakso, jossa yhdistellään eri oppiaineiden sisältöjä ja käsitellään valittua aihetta useiden oppiaineiden näkökulmista. Näitä jaksoja kutsutaan monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi. Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan kunnan ja koulun päättämällä tavalla. Niiden aiheet, ajallinen kesto ja toteuttamismuodot voivat vaihdella paikallisten tarpeiden ja kiinnostusten kohteiden mukaan. Oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun koulussaan.

Uusi opetussuunnitelma korostaa arviointimenetelmien monipuolisuuden lisäksi myös arviointia, joka ohjaa ja edistää oppimista. Oppilaan opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa oppilaalle ja huoltajille. Palautetta annetaan muullakin tavoin kuin todistusten avulla.

Arvioinnin yhdenvertaisuuden varmistamiseksi kansallisiin opetussuunnitelman perusteisiin on laadittu jokaiseen oppiaineeseen 6. vuosiluokan ja 9. vuosiluokan päätteeksi kansalliset arvioinnin kriteerit arvosanalle 8. Lisäksi Opetushallitus on laatimassa vastaavia kriteerejä arvosanoille 5, 7 ja 9. Tavoitteena on arvioinnin tasa-arvon ja vertailtavuuden lisääminen.

Lähde: Opetushallitus

Liite 2. Uusi peruskoulu -ohjelman määrärahan käyttö 2016–2018

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpano ja kehittämishankkeet (valtionavustukset)	27 700 000
Peruskoulufoorumin linjausten toimeenpano *	10 000 000
Opettajankoulutusfoorumien tapahtumat, viestintä ja materiaalit, kansainvälistyminen, uusi Opettajankoulutusfoorumi 2019-2022 (varaus)**	1 100 000
Osaamisen kehittäminen ja materiaalivaranto ***	11 200 000
Mom. 29.40.20 YHT.	50 000 000
Tutoropettajatoiminta perusopetuksessa ja lukioissa (valtionavustukset)	24 800 000
Valtionavustus tutoropettajatoimintaan 2019 (varaus)	6 024 878
Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (valtionavustukset)	8 235 122
Kokeilukeskus	940 000
Mom. 29.10.20 YHT.	40 000 000
Momentit yhteensä	90 000 000
Projektin yleiskulut ****	1 252 000

* Määrärahasiirto Opetushallitukselle 1. LTAE:ssa 2018

** Sisältää varauksen Opettajankoulutusfoorumille 2019-2022 (300 000 €)

*** Sisältää varauksen opettajien digipedagogisen osaamisen vahvistamiseksi (10 500 000 €) sekä varauksen avointen oppimateriaalien ja materiaalivarannon edistämiseksi

**** Sisältää momentilla 29.10.20.1 projektin yleiskulut, varauksen 300 000 € pienkokeiluihin v.2019 sekä projektihenkilöstön palkkamenot 562 000 € (arvio)

Liite 3. Uusi peruskoulu -hankkeen projektiorganisaatio

Projektiin palkatut työntekijät

projektipäällikkö Olli Vesterinen (ajalla 10.2.2016–31.12.2016)

projektipäällikkö Sanna Vahtivuori-Hänninen (ajalla 17.5.2016–2.6.2019)

projektipäällikkö Tiina Silander (ajalla 8.3.2017–30.6.2017)

projektipäällikkö Pauliina Kupila (ajalla 1.9.2017–2.6.2019)

Viestintäsuunnittelija /-asiantuntija Nina Parkkulainen (ajalla 15.8.2016–31.5.2019)

Hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1: Peruskoulun uudistaminen -johtoryhmä 11.12.2015–28.2.2019 (OKM/58/040/2015, 11.12.2015)

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen, pj
Valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen, varapuheenjohtaja
Rehtori Anu Urpalainen, Imatran kaupunki
Pääjohtaja Aulis Pitkälä, Opetushallitus
Sivistystoimenjohtaja Elina Lehto-Häggroth, Vantaan kaupunki
Puheenjohtaja Olli Luukkainen, OAJ ry
Professori Jari Lavonen, Helsingin yliopisto
Luova johtaja Saku Tuominen, HundrEd
Johtaja Terhi Päivärinta, Kuntaliitto
Kansanedustaja Tuomo Puumala
Professori Pasi Sahlberg
Laitoksen johtaja, Tiina Silander, Jyväskylän yliopisto
Opetusneuvos Armi Mikkola, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ylijohtaja Tapio Kosunen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Johtoryhmän varsinaisten jäsenten lisäksi kokouksiin osallistuivat opetusministerin erityisavustajat, joita hankkeen aikana olivat Matias Marttinen, Henrik Vuornos ja Daniel Sazonov. Sihteereinä kokouksissa toimivat hankkeen projektipäälliköt Olli Vesterinen, Sanna Vahtivuori-Hänninen, Tiina Silander sekä Pauliina Kupila. Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osaston ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen sekä korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston ylijohtaja Tapio Kosunen toimivat omien osastojensa vastuualueiden osalta hankkeen johtajina.

Peruskoulun uudistaminen -johtoryhmä kokoontui kärkihankekauden aikana 18 kertaa.

Johtoryhmässä käsiteltiin kauden aikana eri hankkeen osa-alueiden etenemistä ja niiden seuranta sekä seuraavia teemoja:

- Opettajankoulutusfoorumi ja opettajankoulutuksen kehittämisohjelma, opettajankoulutuksen kehittämishankkeet, opettajankoulutuksen kehittäminen tulevaisuudessa
- Peruskoulufoorumi, visiotyön merkitys, teesit, seurantaryhmän toimenpide-ehdotukset tasa-arvoisen peruskoulun edistämiseksi. Tasa-arvoisen peruskoulun priorisoidut tavoitteet: 1) johtaminen ja osaamisen kehittäminen, 2) pitkäjänteinen kehittäminen, rahoitus sekä opetussuunnitelman toimeenpanon tuki, 3) oppimisen tuki, yksilölliset oppimispolut ja joustavampi perusopetus, 4) koulu hyvinvoinnin edistäjänä
- Kokeilukeskuksen perustaminen Opetushallitukseen ja toiminnan käynnistymisen seuranta
- Tutoropettajatoiminnan käynnistyminen ja sen seuranta
- Kansainvälisyysteema
- Digiajan peruskoulu TEAS-tutkimus ja opettajien osaamisen kehityssuunnat
- Keskustelua viestinnästä ja mediassa tapahtuvasta koulukeskustelusta
- Nuorisobarometri 2017
- Kansallisen materiaalivarannon kehitystyön käynnistyminen
- Opettajaennakointi 2025
- Valtionavustusten kokoaminen yhteen isommiksi kokonaisuuksiksi

Liite 4. Uusi peruskoulu -hankkeen ryhmät

Peruskoulufoorumin parlamentaarinen ryhmä

Peruskoulufoorumin parlamentaarinen ryhmä asetettiin 16.11.2016 (OKM/61/040/2016) ja sen toimikausi oli 21.11.2016–31.8.2017. Ryhmä kokoontui seitsemän kertaa.

Peruskoulufoorumin parlamentaarisen ryhmän puheenjohtajana toimi opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen ja sihteerinä projektipäällikkö Sanna Vahtivuori-Hänninen opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Ryhmän jäsenet:

kansanedustaja Ulla Parviainen, Keskustan eduskuntaryhmä
kansanedustaja Laura Huhtasaari, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
kansanedustaja Krista Kiuru, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä
kansanedustaja Jani Toivola, myöhemmin Outi Alanko-Kahiluoto, Vihreä eduskuntaryhmä
kansanedustaja Li Andersson, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
kansanedustaja Mikaela Nylander, Ruotsalainen eduskuntaryhmä
kansanedustaja Sari Tanus, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
kansanedustaja Tiina Elovaara, Uusi vaihtoehto -eduskuntaryhmä (3.7.2017–31.8.2017)

Peruskoulufoorumin toimintaryhmä sekä seurantaryhmä

Peruskoulufoorumin toimintaryhmä asetettiin 27.1.2017 (OKM/61/040/2016) ja sen toimikausi oli 30.1.–29.12.2017. Peruskoulufoorumin toimintaryhmä luovutti työnsä tuloksen opetusministerille 16.2.2018. Peruskoulufoorumin toimintaryhmän kautta jatkettiin 9.3.2018 (OKM/17/040/2018) seurantaryhmänä, jonka toimikausi oli 13.3.–31.12.2018. Seurantaryhmän toimikautta jatkettiin 18.1.2019 (OKM/17/040/2018) vuoden 2019 loppuun. Ryhmä kokoontui kärkihankekauden aikana 14 kertaa.

Peruskoulufoorumin toiminta- ja seurantaryhmän puheenjohtajana toimi/toimii Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen ja ryhmän sihteerinä opetusneuvos Leena Nissilä ja Pia Kola-Torvinen Opetushallituksesta.

Ryhmän jäsenet:

pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen, Opetushallitus, puheenjohtaja johtaja Jorma Kauppinen, Opetushallitus, varapuheenjohtaja opetusneuvos, Leena Nissilä, Opetushallitus, ryhmän sihteeri

opetusneuvos, Pia Kola-Torvinen, Opetushallitus, ryhmän sihteeri
vararehtori Tarja Aurell, Yksityiskoulujen Liitto
neuvottelupäällikkö Hannu Freund, KT Kuntatyönantajat
johtava konsultti Hermann Hyytiälä, Jyväskylä
puheenjohtaja, rehtori Antti Ikonen, Suomen Rehtorit
luokanopettaja Maarit Korhonen, Turku
lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
kasvatus- ja sivistystoimenjohtaja Virpi Lehmusvaara, Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat OPSIA
johtaja Gun Oker-Blom, Opetushallitus
opetusneuvos Anne Onnela, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisasiantuntija Leena Pöntynen (15.8.2018 asti), Mari Sjöström (16.8.2018 alkaen), Suomen Kuntaliitto
opetusneuvos Aija Rinkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
lehtori Katriina Rapatti, Vantaa
projektipäällikkö Mari Routti, Imatra
erityisasiantuntija Jaakko Salo, Opetusalan Ammattijärjestö, OAJ
toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Suomen Vanhempainliitto
rehtori Jukka Tanska (26.9.2018 asti), Jukka Niiranen (27.9.2018 alkaen), Sivistystyönantajat
vs. perusopetusjohtaja Taina Tervonen, Helsinki
sivistysjohtaja Pekka Varheensalo, Nakkila
professori Pirkko Vartiainen, Vaasa
rehtori Vesa Äyräs, Espoo

Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntijaryhmä

Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntijaryhmä asetettiin 21.4.2017 (OKM/61/040/2016) ja sen toimikausi oli 24.4.–29.12.2017. Ryhmä kokoontui neljä kertaa, joista osa oli yhteisiä tapaamisia toimintaryhmän kanssa.

Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimi professori Jouni Välijärvi, Jyväskylän yliopisto.

Ryhmän jäsenet:

professori Piia Björn, Itä-Suomen yliopisto
professori Markku Hannula, Helsingin yliopisto
professori Ria Heilä-Ylikallio, Åbo Akademi
dosentti Pekka Hirvonen, Itä-Suomen yliopisto
apulaisprofessori Risto Hotulainen, Helsingin yliopisto
professori Antti Juvonen, Itä-Suomen yliopisto
professori Sanna Järvelä, Oulun yliopisto

professori Ritva Kantelinen, Itä-Suomen yliopisto
professori Kirsti Karila, Tampereen yliopisto
johtava tuloksellisuustarkastaja Tanja Kirjavainen, Valtiontalouden tarkastusvirasto
professori Joel Kivirauma, Turun yliopisto
professori Kirsi Pyhältö, Oulun yliopisto
professori Katariina Salmela-Aro, Jyväskylän yliopisto
professori Piia Seppänen, Turun yliopisto
professori Tuija Turunen, Lapin yliopisto
professori Roope Uusitalo Jyväskylän yliopisto
professori Hannu Simola, Helsingin yliopisto (4.5.–29.12.2017)
Ryhmän sihteeri:
projektipäällikkö Tiina Silander, opetus- ja kulttuuriministeriö,
projektipäällikkö Sanna Vahtivuori-Hänninen, opetus- ja kulttuuriministeriö ja
opetusneuvos Leena Nissilä, Opetushallitus

Opettajankoulutusfoorumi

Opettajankoulutusfoorumi asetettiin 26.1.2016 (OKM/53/040/2015) ja sen toimikausi oli 26.1.2016–31.12.2018. Foorumi kokoontui 18 kertaa.

Foorumin puheenjohtajana toimi professori Jari Lavonen, Helsingin yliopisto, ja varapuheenjohtajana johtaja Seija Mahlamäki-Kultanen, Hämeen ammattikorkeakoulu. Opettajankoulutusfoorumin pääsihteerinä toimi kehittämisohjelman laadintaprosessissa projektipäällikkö Sanna Vahtivuori-Hänninen.

Foorumin alkuperäiset nimetyt jäsenet:

Professori Maija Aksela, Helsingin yliopisto
Asiantuntija Piia Alvesalo, Sivistystyönantajat
Erityisasiantuntija Lieselotte Eskelinen, Suomen Kuntaliitto
Johtava rehtori Heikki Happonen, Itä-Suomen yliopisto
Lehtori Kristiina Heikkilä, Turun yliopisto
Professori Ria Heilä-Ylikallio, Abo Akademi
Yliopettaja Jaakko Helander, Hämeen ammattikorkeakoulu
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Hanna Ilola, Tampereen ammattikorkeakoulu
Yliopistonlehtori Tapani Innanen, Helsingin yliopisto
Tutkimuspäällikkö Annica Isacsson, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Koulutuspäällikkö Pirjo Jaakkola, Tampereen ammattikorkeakoulu
Kehittämispäällikkö Esa Juvonen, Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat ry
Yliopistonlehtori Riitta Jyrhämä, Helsingin yliopisto
Professori Kirsti Karila, Tampereen yliopisto
Johtaja Asko Karjalainen, Oulun ammattikorkeakoulu
Vararehtori Päivi Karttunen, Tampereen ammattikorkeakoulu

Johtaja Jorma Kauppinen, Opetushallitus
Rehtori Marjut Kleemola, Turun yliopisto
Ma. professori Jarmo Kinos, Turun yliopisto
Pääsihteeri Maiju Korhonen, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Sosiaalipoliittinen asiantuntija Laura Kyntölä, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Professori Eija Kärnä, Itä-Suomen yliopisto
Osastodekaani Elina Laakso, Taideyliopisto
Johtaja Jari Laukia, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Yksikön johtaja Jaana Lepistö, Turun yliopisto
Yliopistonlehtori Jyri Linden, Tampereen yliopisto
Puheenjohtaja, rehtori Riikka Lindroos, Suomen Rehtorit ry
Professori Kirsti Lonka, Helsingin yliopisto
Erityisasiantuntija Päivi Lyhykäinen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Opetusneuvos Raija Meriläinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Johtava työmarkkinalakimies Teija Metsäranta, Kuntatyönantajat
Opetusneuvos Armi Mikkola, opetus- ja kulttuuriministeriö
Professori Marita Mäkinen, Tampereen yliopisto
Vararehtori Kaarina Määttä, Lapin yliopisto
Koulutuspäällikkö Aila Paaso, Oulun ammattikorkeakoulu
Projektipäällikkö Sirke Pekkilä, Taideyliopisto
Opetusneuvos Sanna Penttinen, Opetushallitus
Pääsihteeri Julia Petäjä, Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL
Professori Michaela Pörn, Åbo Akademi
Koulutuspäällikkö Anu Raudasoja, Hämeen ammattikorkeakoulu
Yksikön päällikkö Anneli Rautiainen, Opetushallitus
Johtaja Pekka Risku, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Lehtori Riku Saastamoinen, Taideyliopisto
Dekaani Petri Salo, Åbo Akademi
Koulutuspäällikkö Mika Saranpää, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Professori Hannu Savolainen, Jyväskylän yliopisto
Johtaja Tiina Silander, Jyväskylän yliopisto
Suunnittelija Satu Soila, Oulun yliopisto
Yliopistonlehtori Minna Säaskilahti, Oulun yliopisto
Professori Mirja Tarnanen, Jyväskylän yliopisto
Yliopistonlehtori Aila Tiilikka, Oulun yliopisto
Koulutuspoliittinen asiantuntija Annakaisa Tikkinen, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Johtaja Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
Professori Tuija Turunen, Lapin yliopisto
Professori Pertti Väisänen, Itä-Suomen yliopisto

Opettajankoulutusfoorumin työvaliokunta

Opettajankoulutusfoorumin työvaliokunta toimi 26.1.2016–31.12.2018. Työvaliokunta kokoontui hankekauden aikana 28 kertaa.

Työvaliokunnan jäsenet:

professori Jari Lavonen, Helsingin yliopisto, puheenjohtaja
johtaja Seija Mahlamäki-Kultanen, Hämeen ammattikorkeakoulu, varapuheenjohtaja
erityisasiantuntija Lieselotte Eskelinen
(myöhemmin Leena Pöntynen, Kyösti Värri), Kuntaliitto
rehtori Riikka Lindroos (myöhemmin Antti Ikonen), Suomen Rehtorit ry
erityisasiantuntija Päivi Lyhykäinen, OAJ ry
johtaja Tiina Silander, Jyväskylän yliopisto
opetusneuvos Armi Mikkola, opetus- ja kulttuuriministeriö, työvaliokunnan sihteeri

Lisäksi työvaliokunnan kokouksiin osallistuivat Uusi peruskoulu -hankkeen projekti-työntekijät Olli Vesterinen, Sanna Vahtivuori-Hänninen, (Tiina Silander), Nina Parkkula-lainen ja Pauliina Kupila.

Hyvät oppimisen ympäristöt -työryhmä

Hyvät oppimisen ympäristöt -työryhmä asetettiin 9.5.2016 (OKM/31/040/2016) ja sen toimikausi oli 9.5.2016–29.12.2017.

Työryhmän tehtävänä on tukea koulun toimintakulttuurin kehittämistä fyysisen oppimisympäristön näkökulmasta, ohjata kehittämistoimintaa ja levittää hyviä käytänteitä. Tarkoituksena on löytää malleja tiloista, jotka mahdollistavat uusien opetussuunnitelmien ja peruskoulun uudistamisen kärkihankkeen suuntaisen pedagogiikan toteuttamista suomalaisissa kouluissa. Tehtävänä on myös etsiä toimintatapoja, joilla opettajat saadaan mukaan tilojen suunnitteluun. Työryhmän tehtävänä on:

- kartoittaa uuden pedagogiikan tiloille asettamia edellytyksiä
- antaa malliehdotuksia uusiksi oppimisympäristöiksi ja vanhojen koulutilojen uudistamiseksi
- kehittää koulun toimintaympäristön käyttäjälähtöistä suunnittelua
- levittää hyviä malleja ja käytänteitä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi pääjohtaja Aulis Pitkälä Opetushallituksesta.

Työryhmän jäsenet:

Insinööri Heli Anttalainen, Opetushallitus
Opetustoimen ylitarkastaja Mikko Helasvuo, Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Erityisasiantuntija Tero Huttunen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Neuvotteleva virkamies Annika Klimenko, valtiovarainministeriö
Elinkeinopoliittinen johtaja Anu Kärkkäinen, Rakennusteollisuus RT ry
Lehtori Markku Lang, Oulun yliopiston normaalikoulu
Professori Kirsti Lonka, Helsingin yliopisto
Projektijohtaja Arja Lukin, Vantaan kaupunki
Puheenjohtaja Elli Luukkainen, Suomen lukiolaisten liitto
Koulutusjohtaja Heljä Misukka, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Dosentti Olli Niemi, Suomen Yliopistokiinteistöt Oy
Johtaja Terhi Päivärinta, Suomen Kuntaliitto ry
Yliarkkitehti Reino Tapaninen, Opetushallitus
Projektipäällikkö Olli Vesterinen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Työryhmän sihteerinä toimi projektipäällikkö Olli Vesterinen.

Ryhmä aloitti toimintansa vuonna 2016. Henkilöstövaihdosten jälkeen (pääjohtajan vaihtuminen Opetushallituksessa) päädyttiin siihen, että ryhmän tehtävät on luontevaa hoitaa osana Opetushallituksen muuta työtä.

Liite 5. #Paraskoulu erityisavustusta saaneet hankkeet

1. Kohti hyvinvoivaa ja oppivaa kouluyhteisöä, Itä-Suomen yliopisto

Hankkeessa on tavoitteena hyvinvoinnin kokonaisuuteen kuuluvien tekijöiden vahvistaminen koulussa. Opettajien vahvistuva osaaminen hyvinvoinnin pedagogiikassa tuottaa hyvinvointia oppilaille ja työhyvinvointia opettajille. Toinen päätavoite on oppilaan autonomian vahvistaminen oman toimintansa tekijänä ja toimijana. Kolmantena tavoitteena on kokeilla koulun rakenteiden kehittämistä sen suuntaisesti, että se tukee kohtaamisten, tuen ja ohjausten järjestämistä ennakoivasti ja tarvelähtöisesti oppilaan, ryhmän ja yhteisöntasolla.

Mukana: Joensuun, Mikkelin, Pieksämäen, Varkauden, Kiteen, Outokummun ja Lieksan kaupunki, Kontiolahden, Puumalan ja Kangasniemen kunta. Itä-Suomen yliopisto, Tampereen yliopisto ja Lapin yliopisto.

2. VATU - Vaativan tuen käytänteet Etelä-Pohjanmaalla

Hankkeen avulla selvitetään 17 kunnan käytännöt ja luodaan yhteisiä toimintamalleja, joissa vaativan erityisen tuen piirissä/tarpeessa olevien oppilaiden perusopetuksen toteutuminen turvataan. Kehittämismallilla edistetään ennaltaehkäisyä tukevia toimintamalleja, joissa edistetään monialaista yhteistyötä ja lapsi- ja perhepalveluiden operatiivista toteutumista. Hankkeessa myös jalkautetaan kunnista jo aikaisemmin kartoitettuja oppimisen tuen hyviä käytäntöjä. Alueellisen verkoston toimintamalleja jalkautetaan ja luodaan yhtenäisiä toimintamalleja oppimisen tuen käytäntöihin. Hankkeen toiminta tukeutuu vahvasti VIP-verkoston kehittämistoimintoihin ja niiden alueelliseen jalkauttamiseen. Lisäksi toteutetaan tavoitteita tukevaa täydennyskoulutusta.

Hanke toteutetaan 17 kunnan verkostohankkeena. Päähakijana on Kauhajoen kaupunki. Toiminnassa on mukana: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri.

3. Hållbarhetsomledaord #denbästaskolan Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi

Projektet har två delgenomförare:

Nykarleby (Jakobstad, Larsmo, Kronoby och Pedersöre) > FOKUS: välmående och delaktighet

Korsholm (Vörå, Vasa stad, Vasa övningskola, Malax, Korsnäs, Närpes och Kristinestad) > FOKUS: ledarskap och delaktighet.

4. Lapin #paraskoulu

Kunnallinen, alueellinen ja maakunnallinen toimintasuunnitelma siitä, miten peruskoulufoorumien ja tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteet saadaan toteutettua. Sen jälkeen suunnitelman edellyttämien koulutusten ja yhteistoimintojen käynnistäminen vuorovai-
kutteisesti ja uudella johtamisen tavalla sekä opettajia, vanhempia että oppilaita osal-
listaen. Hankkeessa tuotetaan uusia käytänteitä ja toimintakulttuuria ja opetellaan nii-
den toimeenpanoa yhteistoiminnallisesti ja vertaisoppien.” Tarkoituksen on vastata
kaikkien tasa-arvoisen peruskoulun tavoitteisiin.

Päätoimijana Lapin yliopiston harjoittelukoulu ja yhteistyöverkostossa mukana on
kaikki Lapin 21 kuntaa, Lapin yliopiston kasvatusta ja yhteiskuntatieteiden tiedekunnat,
Rovaniemen steinerkoulu ja Lapin aluehallintovirasto.

5. Ratkaisukeskeinen ja tasa-arvoinen koulu (RATA-hanke), Satakunta

Hanke jakautuu kolmeen kokonaisuuteen. 1) Johtamisen kokonaisuudessa tavoitel-
laan strategisen johtamisen ja dialogisen johtamisotteen vahvistamista. Johtamiskou-
lutuksessa painotetaan jaetun johtamisen rakenteita ja käytäntöjä, (vastuun jakamista,
muuntuvia joustavia tiimirakenteita ja tehtäväkuvia). 2) Koulukeskusmalli ja oppilas-
huollon tuen yhtenäisillä käytänteillä tavoitellaan toimintakulttuuria, joka mahdollistaa
erilaisten oppilaiden oppimisen yhteisessä kouluyksikössä. 3) Oppimisen tukeen liitty-
vien käytänteiden kehittämisellä ja vahvuusperusteisen pedagogiikan vahvistamisen
kautta tavoitteena on opettajien osaamisen lisääminen.

Mukana olevat kunnat: Huittinen, Kankaanpää, Rauma, Nakkila, Ulvila ja Pori. Lisäksi
hankekumppaneita ovat Eurajoki ja Kokemäki sekä Rauman Avokas Ry./Freinet-koulu
ja Porin Kristillinen koulu.

6. Parasta ennen – osallistamalla ja valmentavalla otteella kohti vahvuuksia hyödyntävää peruskoulua, Kuopio

Hankkeella käynnistetään ennaltaehkäisevää systeemistä muutosta ja uusia konkreet-
tisia toimintamalleja yli hallintokuntien. Tavoitteena on vahvuuksia hyödyntäen ja tiimi-
valmentamisen menetelmiä käyttäen yhteisöllisen toimintakulttuurin ja pedagogiikan
kehittäminen, koulu yhteisön ja eri sidosryhmien osallistaminen sekä toimintaa tukevan
verkoston luominen.

Yhteistyökumppanit: Pohjois-Savon 13 kuntaa (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Leppävirta,
Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Ve-
santo ja Vieremä), Tiimiakatemia, Itä-Suomen yliopisto, Itä-Suomen aluehallintovi-
rasto, Luonnonvarakeskus ja Humak.

7. #Uuttakoulua-hanke, Tuusula

Hankkeen tavoitteena on toimintakulttuurin systeeminen muutos: pilottikoulut sekä prosessikoulutuksia johto- ja oppilashuoltoryhmille. Toimilla edistetään johtamista ja hyvinvointia ulottuen toimintakulttuuriin ja -rakenteisiin, osaamisen kehittämiseen, oppimisympäristöihin ja opetus- ja opiskelukäytäntöihin. Hanke tähtää lasten ja nuorten toimijuuden vahvistamiseen, kasvuyhteisön lujittamiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Mukana olevat kunnat: Tuusula, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Hyvinkää, Sipoo, Pornainen, Vihti, Nurmijärvi, Kirkkonummi, Lohja, Karkkila, Raasepori, Inkoo, Hanko ja Siuntio.

8. Meidän koulu on #paraskoulu!

Laadukas oppiminen ja oppilaiden hyvinvointi ovat toistensa edellytyksiä eli teemme oppilaalla olevan osaamisen ja vahvuuden näkyväksi koulun arjessa ja rakenteissa. Koulu ei selviydy tehtävästään ilman ympäröivän yhteisön tukea eli teemme suunnitelmallista yhteistyötä koulua ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Verkostossa mukana olevat kunnat: Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä.

9. ”Hyvinvoiva koulu –tasa-arvoinen tulevaisuus”, Vantaa

Hankkeen tarkoituksena on löytää eri toimijoiden väliset yhdyspinnat ja vahvistaa sekä tehostaa toimintoja, jotka tukevat lasten hyvinvointia. Hankkeessa luodaan, kehitellään ja vakiinnutetaan koulun hyvinvointijohtamiseen liittyviä toimintamalleja.

Tavoitteena on, että kokonaisvaltainen hyvinvointiosaaminen nähdään oppivan yhteisön ydinosaamisena. Lapsen hyvinvointia ja oppimista tukevat toiminnot tulevat lähemmäksi lapsen kouluarkea ja vapaa-aikaa. Koulut oppivat käyttämään monipuolisesti oppilaan hyvinvointia ja oppimista tukevia toimintamalleja ja ne vakiintuvat kiinteäksi osaksi koulun toimintaa ja oppimisen tukea. Oppilaiden osallisuus, erityisesti kieli- ja kulttuuriryhmien, osallisuus ja osallistuminen kouluyhteisössä vahvistuu. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta kehittyy osaksi koulupäivän kokonaisuutta ja oppilaiden hyvinvointia tukevaksi. Erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden tuki monipuolistuu ja erityisesti taito- ja taideaineita hyödynnetään oppimisen ja hyvinvoinnin lisääntymisen tukena.

Yhteistyöverkostossa ovat mukana Espoo, Hämeenlinna ja Riihimäki.

10. Paraskoulu Varsinais-Suomi, Raisio

Paras koulu Varsinais-Suomi on alueen kuntien lasten- ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kehittämishanke. Hanke tähtää pysyvään alueelliseen verkostoon, jonka avulla tehdään kehittämis- ja koulutusyhteistyötä. Kuntien ja Turun Yliopiston yhteistyöllä kehitetään opetuksen tuen toimintamalleja, jotka edistävät lasten- ja nuorten yleistä hyvinvointia, koulumotivaatiota ja syrjäytymisen ehkäistä.

Hankkeessa mukana olevat kaupungit: Raisio Naantali, Kaarina, Lieto, Mynämäki, Paimio, Sauvo, Parainen ja Uusikaupunki.

11. Hyvinvoiva koululainen, Lempäälä

Hanke edistää lasten ja perheiden hyvinvointia ja oppimista kokonaisvaltaisesti, tutkimusperustaisesti ja tasa-arvoisesti. Hankkeessa mallinnetaan paikalliset olosuhteet huomioiden lapsen kasvua ja kehitystä tukeva koulupäivä, joka muodostuu tavoitteellisesta, kehittävästä ja lapsen hyvinvointia tukevasta aamupäivätoiminnasta, koulupäivästä ja iltapäivätoiminnasta.

Yhteistyökumppanit: kunnat/kaupungit Kangasala, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi, Kihniö, Ruovesi, Valkeakoski, Parkano, Pälkäne, Sastamala, Urjala, Ikaalinen, Akaa sekä Tampereen kristillinen koulu, Tampereen yliopiston Lapsuuden, nuoruuden ja perheen tutkimuskeskus PERLA, aamu- ja iltapäivätoimintaa toteuttavat järjestöt sekä Etelä-Pohjanmaan Osaaja-verkosto

Liite 6. Peruskoulufoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista

Peruskoulufoorumin verkkotyöpaja: Minkälainen on tulevaisuuden peruskoulu

TIIVISTELMÄ VISIOINNIN PÄÄTULOKSISTA 8.6.2017 (lähde: Corefiner Oy)

Opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämässä verkkotyöpajassa kerättiin visioita, näkemyksiä ja ehdotuksia siitä, **minkälainen on tulevaisuuden peruskoulu**.

Verkkotyöpajan tulosten mukaan tulevaisuuden peruskoulu rakentuu alla olevien tekijöiden varaan.

- Tulevaisuuden peruskoulussa kaikilla oppilailta on **yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset** mahdollisuudet saada laadukasta opetusta, tarvittaessa oman osaamis- ja taitotasonsa mukaisesti. Tasa-arvo toteutuu kaikista näkökulmista tarkasteltuna.
- Tulevaisuuden peruskoulussa on hyvä, kaikkia koulu yhteisön jäseniä arvostava ja kunnioittava **ilmapiiri**. Kaikki koulu yhteisön jäsenet viihtyvät koulussa ja puhaltavat yhteen hiileen.
- Yhdenvertaisuuden ja hyvän ilmapiirin varaan rakentuu muu koulujen työskentelykulttuuri: ilman hyvää ja rakentavaa ilmapiiriä on vaikea toteuttaa tavoitteellista ja tehokasta opetusta.
- Tulevaisuuden peruskoulussa tuetaan oppilaiden mahdollisuutta yksilöllisyyteen ja **omatahtiseen oppimiseen** yhteisöllisyyttä unohtamatta. Yksilölliset etenemispolut edellyttävät, että oppilaan vahvuudet, taitotaso ja kiinnostuksen kohteet pystytään tunnistamaan ja oppilasta ohjataan näiden mukaisesti. Opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta kehitetään enemmän yhteistyön suuntaan ja oppilaan kohtaamiseen on oltava riittävästi aikaa.
- Tulevaisuuden peruskoulussa **opitaan joustavasti** ja mukautuvasti ”koko maailma on koulu” -periaatteella. Kouluista ja luokkahuoneista jalkaudutaan ympäröivään maailmaan (esim. luontoon, kirjastoihin, yrityksiin, museoihin, jne.) ja opitaan enemmän käytännön kautta, esimerkiksi ilmiöitä tutkimalla.
- Tarkoituksenmukaiset, **viihtyisät ja monitoimiset tilat** edesauttavat niin oppimista kuin positiivisen työilmapiirin ylläpitämistä. Tilojen suunnittelu ja joustavien oppimisympäristöjen käyttäminen opetuksessa on kaikilta osin oppimista ja oivaltamista tukevaa.
- Oppiaineiden väliset **rajat hämärtyvät** ja perinteisiä aine-, luokka- ja ikäryhmärajoja rikotaan ennakkoluulottomasti ja tarpeen mukaan. Tämä vaatii opettajien välisen yhteistyön kehittämistä ja perinteisten roolien

rikkomista esimerkiksi yhteisten oppituntien kautta. Opettajien työ kehittyi enemmän ohjaajan ja opastajan suuntaan.

- **Yhdessä tekeminen ja osallistaminen** yleistyvät: tulevaisuudessa puhutaan yhä enemmän yhteisöllisestä koulusta ja oppivasta yhteisöstä. Parhaimmillaan kaikki ponnistelevat yhteistä maalia kohti yhdessä asetettujen tavoitteiden pohjalta.
- Opetuksessa hyödynnetään tarkoituksenmukaisia välineitä. Opetuksen digitalisaatiossa edetään pedagogiikka ja oppiminen edellä: tietotekniikka täydentää ja monipuolistaa oppimista ja opetusta ja avaa uusia mahdollisuuksia. Laitteiden ja alustojen on oltava tasapuolisesti kaikkien ulottuvilla ja niiden on toimittava moitteettomasti.
- Opettajien osaamista ja ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään täydennuskoulutuksella. Tulevaisuudessa huomio kiinnittyy yhä enemmän vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaitojen kehittämiseen.
- Koululaisten näkökulmasta tärkeintä on yhdenvertaisuus ja tasapuolisuus: kaikkia oppilaita kohdellaan oikeudenmukaisesti. Koulussa on kiva käydä ja koulussa viihtyy: erityisesti kiusaamisen on loputtava ja siihen pitäisi puuttua koululaisten mielestä tiukemmin.

Peruskoulun tulevaisuuden visiointiin osallistui noin 1300 aikuista ja yli 1700 peruskoululaista. Visiointi toteutettiin toukokuussa 2017 Ideatehdas-verkkotyökalulla ja visioinnin toteutuksesta vastasi Corefiner Oy yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa.

Liite 7. Opettajankoulutusfoorumin verkkokuuleminen – tiivistelmä tuloksista

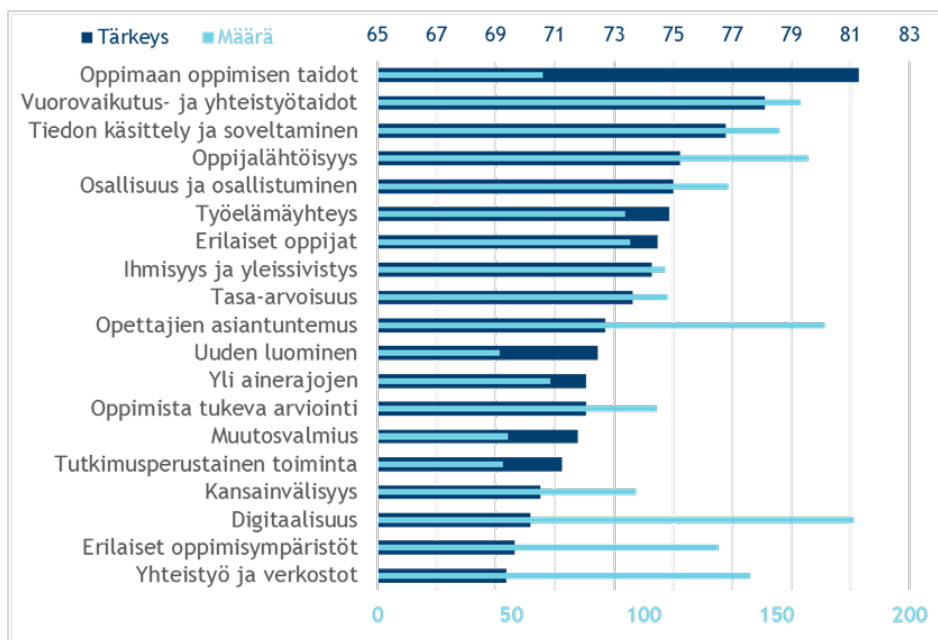
Opettajankoulutusfoorumin työvaliokunta totesi keväällä 2016, että Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman laadinta ja toimeenpano edellyttävät ajantasaista tietoperustaa opettajuuden tulevaisuuden kotimaisista ja kansainvälisistä kehityssuunnista. Tämän vuoksi haluttiin aktivoida opettajankoulutuksen sidosryhmiä visioimaan opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämistä, arvioimaan esitettyjä visioita ja esittämään konkreettisia toimia opettajankoulutuksen kehittämiseen.

Opettajankoulutuksen kehittämisen sidosryhmät kutsuttiin osallistumaan yhteiseen verkkoavoriiveihin. Opettajilta ja opettajankoulutuksen sidosryhmiltä kerättiin ajatuksia opettajankoulutuksen kehittämisohjelman laadinnan tueksi. Kutsut lähetettiin toukuussa 2016 sähköpostitse ja sosiaalisen median kautta. Vastaajia oli yhteensä lähes parituhatta (N=1809). Avoriiveihin käytännön toteutuksesta vastasi Fountain Park. Vastaajat käyttivät aikaa tulevaisuuden opettajuuden pohdintaan yhteensä noin 500 tuntia. Keskimäärin vastaamiseen meni noin 15 minuuttia.

Kysely oli jaettu neljään vaiheeseen. Ideointivaiheessa kysyttiin, mikä on sinusta tärkeää tulevaisuuden koulutuksessa. Seuraavaksi edessä oli arviointivaihe, jossa piti päättää, mikä on omasta mielestä tärkeintä opettajankoulutuksen kehittämässä. Sitten toivottiin konkretisointeja: Mikä muuttuu omasta näkökulmastasi? Mitä pitää tehdä uudella tavalla? Miten voit tukea onnistumista? Lopuksi pohdittiin, mitä jäi puuttumaan ja millaisiin asioihin tulisi tarttua opettajankoulutusta kehitettäessä.

Opettaja oli vastaajista selvä enemmistö (46 %). Opettajankouluttajia oli 16 % osallistujista. Uudenmaan (41 %) jälkeen osallistujia saatiin seuraavaksi eniten Pirkanmaalta (9 %), Varsinais-Suomesta (9 %) ja Keski-Suomesta (8 %). Edustetuimmat koulutustasot olivat perusopetus (44 %), yliopisto (15 %) ja lukio (11 %). Tärkeinä tulevaisuuden koulutuksessa nähtiin 1) digitaalisuus, 2) opettajien osaaminen ja asiantuntemus, 3) oppijälähtöisyys, 4) vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 5) tiedon käsittely ja soveltaminen, 6) yhteistyö ja verkostot, 7) osallisuus ja osallistuminen ja 8) erilaiset oppimisympäristöt.

Opettajankoulutuksen kehittämässä puolestaan korostuivat tärkeimpänä oppimaan oppimisen taidot, vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, tiedon käsittely ja soveltaminen, oppijälähtöisyys, osallisuus ja osallistuminen, työelämäyhteys, erilaiset oppijat, ihmisyyden ja yleissivistys ja tasa-arvoisuus. Molemmissa tärkeiksi koettiin oppijälähtöisyys, vuorovaikutus ja yhteistyö ja osallisuus sekä tiedonkäsittely. Verkkokuulemisessa saatua aineistoa hyödynnettiin opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisohjelman valmistelussa ja toteutuksessa.

Taulukko: Oppimaan oppiminen koettiin tärkeäksi opettajankoulutuksessa (lähde: Fountain Park)

Liite 8. Vuonna 2017 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet

Hankkeiden kuvaukset perustuvat hankkeiden toimittamiin, opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla julkaistuihin tietoihin (viitattu 25.3.2019).

Arktinen uudistava ja tutkiva opettajuus - ArkTOP

ArkTOP-hankkeen avulla tuetaan opettajien ammatillisen osaamisen uranpituista kehittymistä ja luodaan opettajien kehityssuunnitelmiin pohjautuva toimintamalli systemaattisen, pitkäkestoisen ja kenttälähtöisen täydennyskoulutuksen toteuttamiseksi. Lisäksi tuotetaan erilaisia virtuaaliopetuksen pedagogisia ratkaisuja laadukkaana opetuksen järjestämiseksi maantieteellisistä etäisyyksistä huolimatta.

Lisätiedot: Projektipäällikkö Marja-Riitta Kotilainen, Lapin yliopisto, marja-riitta.kotilainen (at) ulapland.fi

Bothnia Learning Hub

Bothnia Learning Hub utnyttjar digitaliseringens möjligheter. Projektet vidareutvecklar och sprider god praxis av digitala lärandemiljöer och experimenterar med nya teknologier och arbetssätt. I fokus är lärarutbildningen vid Åbo Akademi och lärare på fältet. Detta sker genom ett utvecklingsarbete i form av en medskapande process på tre nivåer som leder till ett kunskapslyft hos alla aktörer.

Websida: www.bothnialearninghub.fi

Ytterligare information: Projektledare Yvonne Backholm, Åbo Akademi i Vasa, yvonne.backholm (at) abo.fi

INNOKOMP - Innovaatiokompetensseja: yhteiskehittely, digitaalinen mallintaminen ja monimateriaalisuus käsityönopetuksen uudistajana

INNOKOMP-hankkeessa - Innovaatiokompetensseja: yhteiskehittely, digitaalinen mallintaminen ja monimateriaalisuus käsityön opetuksen uudistamisessa - kehitellään erilaiset oppijat huomioivia, tasa-arvoa edistäviä käsityön opetusta ja oppimista uudistavia pedagogisia toimintamalleja sekä perusopetukseen että opettajankoulutukseen. Samalla syntyy uudenlainen täydennyskoulutusmalli, joka tukee perusopetuksen opettajaa opetuksen uudistamisessa koulun tasolla käytännössä.

Lisätiedot: Projektipäällikkö Marja-Leena Rönkkö, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö, malepe (at) utu.fi

Kestävää tutkimusperustaista opettajankoulutusta ja uutta luovaa opettajien osaamista rakentamassa

Hankkeen verkkosivut: <https://www.helsinki.fi/fi/projektit/uudistuva-opettajankoulutus>

Osahankkeet:

Aineenopettajan ammatillisen kasvun ja ainedidaktisen osaamisen kehittäminen luonnontieteiden alalla

Osahankkeessa kehitetään aineenopettajien kandidaattivaiheen opintoja Helsingin yliopiston biologian ja maantieteen aloilla vahvistamalla ainedidaktiikan opetusta ja kehittämällä mentoriopettajatoimintaa aineenopettajaopiskelijoille. Lisäksi hankkeessa rakennetaan MOOC-pohjainen täydennyskoulutuspaketti aineenopettajille, sekä tehdään projektista ja sen vaikutuksista korkealaatuista tutkimusta.

Osahankkeen verkkosivut: <https://blogs.helsinki.fi/aake-hanke>

Lisätiedot: Professori Kurt Fagerstedt, Helsingin yliopisto, kurt.fagerstedt (at) helsinki.fi

Digitala verktyg för pedagogisk utveckling inom de svenska lärarutbildningarna vid Helsingfors universitet

Digital kompetens och multiliteraticiet utgör nyckelkompetenser som såväl lärare som studenter förväntas inneha och besitta. I detta projekt är avsikten att utveckla och stärka såväl lärarutbildares som studenters digitala kompetenser. Digitala verktyg och lärmiljöer integreras i forskning, undervisning, studier och praktik.

Ytterligare information: Professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet, gunilla.holm (at) helsinki.fi

HowUteach – Opettajankouluttajien opettajana kehittymistä tukevan digitaalisen itsearviointityökalun kehittäminen

Hankkeessa kehitetään opettajankouluttajien opetuksen ja ammatillisen osaamisen kehittymistä tukeva HowUteach itsearviointityökalu. Opettaja vastaa yliopistopedagogiseen tutkimukseen perustuviin väittämiin koskien mm. opetuskäytäntöjä, pystyvyysuskomuksia sekä työssä jaksamista. Vastaustensa perusteella opettaja saa vastapalautteen oman opetuksen kehittämisen tueksi.

Lisätiedot: Yliopistonlehtori Anna Parpala, Helsingin yliopisto, anna.parpala (at) helsinki.fi

Informaali oppiminen ja opettajankoulutus

Opettajakoulutukseen toteutetaan informaalia oppimista ja formaalia opetusta yhdistävä verkosto. Näyttelyt, museot, tiedekeskukset, kansallispuistot ja kulttuurilaitokset ovat oivallisia avoimia oppimisympäristöjä myös opettajakoulutuksessa. Ne antavat opettajille mahdollisuuksia omien opetusmallien luomiseen. Näin hyödynnetään jo olemassa olevaa verkko-opetusta ja tietotekniikkaa sekä sovelletaan informaalin oppimisen jo testattuja menetelmiä.

Lisätiedot: Professori Hannu Salmi, Helsingin yliopisto, hannu.salmi (at) helsinki.fi

Kulttuuri- ja katsomussensitiivistä opetusta ja ohjausta kehittämässä – KuKaS

Hanke vahvistaa tutkimusperustaisella perus- ja täydennyskoulutuksella kulttuuri- ja katsomussensitiivisyyttä oppilaitoksissa. Sensitiivisyydellä tarkoitetaan kykyä tarkastella reflektiivisesti omaa maailmankatsomustaan ja ihmiskäsitystään, ja sitä kautta lähestyä myös oppilaan ajattelussa vaikuttavia kulttuurisia ja katsomuksellisia tekijöitä joustavasti. Erityisenä kohderyhmänä ovat katsomusaineiden opettajat ja oppilaanohjaajat.

Osahankkeen verkkosivut: <http://blogs.helsinki.fi/kulttuuri-ja-katsomussensitiivisyys/>

Lisätiedot: Tohtoritutkija Anuleena Kimanen, Helsingin yliopisto, anuleena.kimanen (at) helsinki.fi

Opettajana virtuaaliluokassa - opettajien pedagogisen osaamisen ja Digiluokan mallin kehittäminen

Hankkeessa kehitetään virtuaalisen luokkaopetuksen käytäntöjä ja opettajien sekä opettajaksi opiskelevien pedagogisen osaamista virtuaaliseen työskentelyyn. Digiluokka tarjoaa kursseja, joita ei järjestetä omassa lukiossa; lukiolaiset opiskelevat etänä digiteknologian avulla opettajan ohjauksella. Aluksi kehitetään vieraiden kielten opetuksen kursseja, myöhemmin mukaan otetaan myös muita oppiaineita.

Osahankkeen blogi: <http://blogs.helsinki.fi/digiluokkatutkimus/>

Lisätiedot: Yliopistotutkija Liisa Ilomäki, Helsingin yliopisto, liisa.ilomaki (at) helsinki.fi

Opettajan kokonaisvaltaisten vuorovaikutustaitojen kehittämisohjelma KEHU

Pilottihankkeen tavoitteena on kehittää ja tutkia opettajien peruskoulutukseen, perehdyttämävaiheeseen ja täydennyskoulutukseen soveltuvaa koulutuskokonaisuutta, jonka tavoitteena on tukea opettajien ammatillisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Koulutus sisältää ammatillisten vuorovaikutustaitojen harjoittelua teatterilähtöisiä toiminnallisia ja kokemuksellisia menetelmiä käyttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään seuraaviin opettajan työn keskeisiin vuorovaikutustilanteisiin: 1) Luokkahuonevuorovaikutus 2) Moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen, 3) Kodin ja koulun yhteistyö, 4) Digitaalinen vuorovaikutus ja 5) Kulttuurisesti ja kielellisesti erilaisten lasten ja heidän perheiden kohtaaminen. Pilotointi ja sen tulosten analysointi sekä koulutuskokonaisuuden jatkokehittely toteutetaan vuosina 2017 - 2019. Hankkeen tueksi luodaan digitaalinen toimintaympäristö. Yhteistyötahoiksi ovat alustavasti lupautuneet Espoon ja Kuopion koulutoimet, Tampereen tekninen yliopisto sekä Tukholman yliopisto, Ruotsi.

Osahankkeen verkkosivut: www.kehuprogram.fi

Lisätiedot: Dosentti Tapio Toivanen, Helsingin yliopisto, [tapio.toivanen \(at\) helsinki.fi](mailto:tapio.toivanen@helsinki.fi)

Opettajan pedagogisten opintojen kehittäminen (Ope osaa -hanke)

Tavoitteena on opettajan osaamisperustaisuuden kehittäminen erityisesti osana aineenopettajan opintoja ja Helsingin yliopiston maisterikoulutusohjelmien uudistusta yhteistyössä Kasvatustieteiden osaston, ainetiedekuntien ja harjoittelu- ja kenttäkoulujen sekä yhteistyöyliopistojen kanssa. Tuloksena syntyy toimivia opettajan pedagogisten opintojen yhteistyömalleja, jotka jaetaan digitaalisen sivuston kautta eri yliopistojen käyttöön. Yhteistyökumppanit: Helsingin yliopiston opettajankoulutusta järjestävät tiedekunnat, Aalto-yliopisto, Taideyliopisto, Normaalikoulut ja kenttäkoulut (Helsinki, Vantaa).

Osahankkeen verkkosivut: <https://www.opeosaa.fi/>

Lisätiedot: Dosentti Inkeri Ruokonen, Helsingin yliopisto, [inkeri.ruokonen \(at\) helsinki.fi](mailto:inkeri.ruokonen@helsinki.fi)

Osallistava pedagoginen johtajuus oppilaitoksessa

Hankkeen tavoitteena on antaa opettajaopiskelijoille ja opettajille valmiuksia ottaa vastuuta ja osallistua oppilaitoksen johtamisprosesseihin. Hankkeen avulla luodaan

toimintavalmiuksia opettajille ja opettajaksi opiskeleville toimia jaetun johtajuuden periaatteiden mukaisesti: opettajat ovat aktiivisia toimijoita oppilaitoksen kehittämisessä. Hankkeessa luodaan täydennyskoulutuksen avulla osallistujille visioita ja mahdollisuuksia rakentaa uudenlaista johtajuutta.

Lisätiedot: Professori Arto Kallioniemi, Helsingin yliopisto, arto.j.kallioniemi (at) helsinki.fi

Opettajankouluttajien ammatillinen kehittyminen osana tutkimuspainotteista opettajankoulutusta

Hankkeessa luodaan toimintatutkimuksen kautta strukturoitu malli 'Noviisista mestariksi' opettajankouluttajien ammatilliseen kehittymiseen. Tavoitteena on luoda dialogi kokeneempien ja opettajankoulutusuraa aloittelevien välille koskien erityisesti teorian ja käytännön yhdistämistä. Pyritään myös lisäämään opettajankoulutuksen tietämystä opiskelijoiden ja oppilaiden mediamaailmasta. Hyödynnetään kenttäkouluverkoston sekä harjoittelukoulujen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Lisätiedot: Dosentti Heikki Kynäslahti, Helsingin yliopisto, heikki.kynaslahti (at) helsinki.fi

Suullisen kielitaidon opetuksen kehittämishanke (VÄISKI)

Eri kieliä laajasti kattava hanke kehittää tutkimusperustaisia koulutuksen toimintamalleja kotimaisille ja kansainvälisille koulutuskentille. Fokuksessa ovat vuorovaikutus ja ääntäminen suullisen kielitaidon keskeisinä elementteinä. Koulutuksen kohderyhmänä ovat opettajaksi opiskelevat, valmistuneet ja kentällä jo toimivat opettajat kaikilta koulutuksen tasoilta. Hankkeen tuloksena syntyy koulutuskokonaisuus, joka on käytettävissä sellaisenaan tai soveltuvien osien avulla tahansa koulutus kontekstissa suullisen kielitaidon työstämiseen.

Osahankkeen verkkosivut: <https://blogs.helsinki.fi/vaiski-projekti>

Lisätiedot: Professori Sanna-Kaisa Tanskanen, Helsingin yliopisto, sanna-kaisa.tanskanen (at) helsinki.fi

Uutta luova opettajankoulutus – Sulautuvat oppimisympäristöt

Tulevaisuuden oppimisympäristöissä yhdistyvät fyysiset tilat, digitaaliset ja mobiilit ratkaisut sekä modernit pedagogiset teoriat. Tässä hankkeessa kehitämme opintokoko-

naisuuksia, joiden avulla tulevat ja nykyiset opettajat oppivat paitsi hyödyntämään uusia oppimisympäristöjä myös rakentamaan niitä itse. Tavoitteena on luoda oivaltavan oppimisen mallin mukainen hybridi oppimisympäristö, jossa hyödynnetään uusinta teknologiaa ja tutkimusta. Aluksi kehitämme prototyypin kurssista (5 op), jonka aikana opitaan ohjaamaan ilmiölähtöisiä projekteja ja laaja-alaista osaamista.

Lisätiedot: Professori Kirsti Lonka, Helsingin yliopisto, [kirsti.lonka \(at\) helsinki.fi](mailto:kirsti.lonka@helsinki.fi)

Kieli- ja kulttuuritietoinen koulutus (DivEd)

Hanke edistää kieli- ja kulttuuritietoista opettajuutta ja toimintakulttuuria opettajankoulutuksessa ja oppilaitoksissa. Hankkeessa jalkautetaan koulutusta työyhteisöihin ja kerätään jo olemassa olevia pedagogisia käytänteitä ja kehitetään uusia malleja tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön vuoropuheluna. Hankkeen verkkosivuilla jaetaan vapaasti saatavilla olevia digitaalisia koulutusmateriaaleja kieli- ja kulttuuritietoisuuden opetuksen kehittämiseksi. Hankkeen toimijat ovat Turun yliopisto, Lapin yliopisto, Oulun yliopisto, Åbo Akademi/Vasa, Tampereen yliopisto, Hämeen ammattikorkeakoulu ja DIAK.

Hankkeen verkkosivut: www.dived.fi

Lisätiedot: Hankkeen koordinaattori, KT Tarja-Riitta Hurme, Turun yliopisto, [tarja-riitta.hurme \(at\) utu.fi](mailto:tarja-riitta.hurme@utu.fi)

Matematiikan maailmaan

Matematiikan maailmaan -hankkeen tavoitteena on luoda lastentarha-, luokanopettaja ja erityisopettajakoulutukseen ja täydennyskoulutukseen opetussisältöjä ja -malleja, joka antaa tutkimusperustaiset valmiudet lasten matemaattisten taitojen kehityksen tukemiseen varhaiskasvatuksessa ja peruskoulun alaluokilla. Hankkeessa ovat mukana Turun, Helsingin, Jyväskylän yliopistot, Åbo Akademi ja Niilo Mäki Instituutti.

Lisätiedot: Associate Professor Minna Hannula-Sormunen, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, [Minna.Hannula-Sormunen \(at\) utu.fi](mailto:Minna.Hannula-Sormunen@utu.fi)

Mentorointia ja oppimiskumppanuutta varhaiskasvatuksessa

Hankkeessa kehitetään koulutuksen ja työelämän yhteistyönä ammatillisen kehittymisen eri vaiheita tukeva mentorointimalli. Mentorien koulutus kohdentuu varhaiskasvatuksen opiskelijoiden työssäoppimiseen sekä lastentarhanopettajien ja varhaiskasvatusjohtajien induktiovaiheeseen. Yhteistyö perustuu seudun yli 60 päiväkodin kumppanuusverkostoon.

Hankkeen verkkosivut: <https://sites.uta.fi/mentorointiavakassa/>

Lisätiedot: Yliopistonlehtori Päivi Kupila, Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, paivi.kupila (at) uta.fi

OPEKE - Ammatillisen opettajankoulutuksen uudistaminen

OPEKE -hanke uudistaa ammatillisen opettajankoulutuksen koko jatkumoa: valintaprosessia, oppimista ja ohjausta, työelämäyhteyksiä sekä varmistaa opettajankouluttajien osaamisen ajantasaisuuden. Kehittämispilottien avulla rakennetaan ammatillisten ja aikuisopettajien uranaikaisen osaamisen kehittämisen malleja sekä tuetaan opettajia ammatillisen koulutuksen reformin toteutuksessa.

Hankkeen verkkosivut: www.hamk.fi/opeke

Lisätiedot: Projektipäällikkö Anu Raudasoja, Hämeen ammattikorkeakoulu, anu.raudasoja (at) hamk.fi

OpenDigi - Opettajat oppimistaitojen ja digipedagogiikan kehittäjäyhteisöissä

OpenDigi-hankkeessa saatetaan yhteen viiden opettajankoulutuslaitoksen tutkimusperustainen asiantuntijuus ja kehittäjäyhteisöt, joissa opettajankouluttajat, opettajaopiskelijat ja perusasteen opettajat toimivat yhteistyössä. Tavoitteena on opettajien digipedagogisen osaamisen vahvistaminen ja oppilaiden oppimistaitojen tukeminen. Työskentelyä tuetaan digitaalisella toimintaympäristöllä ja PREP21-hankkeen strategisen oppimisen malleilla.

Hankkeen verkkosivut: <https://opendigi.fi/>

Lisätiedot: Projektipäällikkö Heikki Kontturi, Oulun yliopisto, heikki.kontturi (at) oulu.fi

Opettajankoulutuksen valinnat – ennakoivaa tulevaisuustyötä (OVET)

OVET-hankkeen tavoitteena on opettajankoulutuksen valintojen tutkimusperustainen kehittäminen laajassa yhteistyöverkostossa. Hankkeeseen osallistuvat mm. kaikki Suomen opettajankoulutusyksiköt ja VAKAVA-verkosto. Hanke keskittyy opettajankoulutuksen valinnoissa erityisesti hakijan soveltuvuuden arvioinnin kehittämiseen tutkimusperustaiseksi ja yhtenäisemmäksi. Lisäksi hankkeessa määritetään keskeiset opettajuuden kompetenssit ja kehitetään opettajankoulutuksen vaikuttavuuden seuranta systemaattiseksi. Hankkeessa on kolme osahanketta.

Hankkeen verkkosivut: www.utu.fi/ovet

Lisätiedot: Projektipäällikkö Mirva Heikkilä, Turun yliopisto, [mirva.heikkila \(at\) utu.fi](mailto:mirva.heikkila@utu.fi)

Osaamisen yhteisloikka – pedagogista ammattitaitoa lastentarhanopettajien koulutuksen ja työelämän uudistuvalla yhteistyöllä

Hankkeen tavoitteena on kehittää kustannustehokkaasti tulevien ja työuralla olevien lastentarhanopettajien ammatillista osaamista. Opettajat tulevat hallitsemaan laadukkaita lapsen kehitystä tukevia vuorovaikutus- ja toimintamalleja sekä perustamaan toimintansa entistä monipuolisempiin työyhteisötaitoihin mm. osallistavaan tiimijohtamiseen, yhteisölliseen oppimiseen ja toimintoja uudistavaan, tutkimusperustaiseen asiantuntijuuteen.

Lisätiedot: Varhaiskasvatuksen professori Maarit Silvén, Turun yliopisto, opettajankoulutuslaitos, [maarit.silven \(at\) utu.fi](mailto:maarit.silven@utu.fi)

Osaavat opettajat yhdessä! – valtakunnallinen terveystieteiden opettajankoulutuksen ja soteku-opettajien täydennyskoulutuksen uudistaminen (TerOpe)

Hankkeessa uudistetaan valtakunnallisesti terveystieteiden opettajankoulutusta ja kehitetään alan opettajille täydennyskoulutusmalli tulevaisuuden osaamisvaatimuksiin perustuen. Hanke pilotoi digiosaamisen opintokokonaisuuden opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen. Hanke toteutetaan 6 terveystieteiden opettajankoulutusyksikön ja TAMK:n ammatillisen opettajakoulutuksen kanssa v. 2017–2019.

Hankkeen verkkosivut: <https://teropehanke.wordpress.com/>

Lisätiedot: Post-doctoral researcher, University teacher Kristina Mikkonen, Oulun yliopisto, [kristina.mikkonen \(at\) oulu.fi](mailto:kristina.mikkonen@oulu.fi)

Sukupuolen ja muut erot huomioivan tasa-arvosuunnittelun ja -työn sisältöjen kehittäminen Suomen opettajankoulutukseen (SetSTOP)

Tässä valtakunnallisessa hankkeessa tuotetaan ja testataan oppimateriaaleja ja työvälineitä, joiden avulla sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistamisen ja segregaaation lieventämisen teemat voidaan sisällyttää Suomen opettajankoulutusten (luokan-, aineen- ja ammatillinen sekä varhais- ja erityiskasvatuksen opettajankoulutus) ja OPO-koulutuksen opetussuunnitelmiin.

Hankkeen verkkosivut: <https://setstop.wordpress.com/>

Lisätiedot: Yliopistonlehtori Vappu Sunnari, Oulun yliopisto, Vappu.Sunnari (at) oulu.fi

Taiteet tulevaisuuden oppimista rakentamassa – Opettajan ammatillisen osaamisen kehittämishanke TaiTu

Hankkeessa kehitetään erityisesti taidealojen aineenopettajakoulutusta, sekä yhteistyötä taiteiden ja eri oppiaineiden ja alojen välillä. Hankkeen piloteissa rakennetaan lähestymistapoja ja työskentelyn malleja erityisesti uutta luovan osaamisen ja oppimisen kehittämiseen.

Hankkeen verkkosivut: <http://sites.uniarts.fi/fi/web/avoinkampus/hankkeet>

Hankkeen blogi: <https://taitura.com>

Lisätiedot: Projektipäällikkö Sirke Pekkilä, Taideyliopisto, sirke.pekkila (at) uniarts.fi

Toimintaa ja kohtaamisia – osallisuuden ja ihmisoikeusperustaisuuden vahvistaminen ammatillisessa opettajankoulutuksessa

Paras tapa ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä on koulutuksellisen tasa-arvon vaaliminen ja osallisuuden kokemuksen tarjoaminen kaikille. Opettajat ovat tässä työssä avainasemassa myös ammatillisessa koulutuksessa. Hankkeessa kehitetään tulevien ammatillisten opettajien valmiuksia tunnistaa koulutuksen syrjäyttäviä tekijöitä ja vahvistaa opiskelijoiden toimijuutta, aktivoita heitä osallistumaan ja kehittämään taitojaan toimia muuttuvassa työelämässä ja yhteiskunnassa. Hankkeen toteutuksesta vastaavat Haaga-Helian (hankkeen johto ja koordinointi), Hämeen, Jyväskylän, Oulun ja Tampereen ammattikorkeakoulun ammatilliset opettajakorkeakoulut.

Lisätiedot: Yliopettaja Liisa Vanhanen-Nuutinen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, liisa.vanhanen-nuutinen (at) haaga-helia.fi

Tuetaan yhdessä! Monialainen ja digitaalinen yhteistyö oppimisen tukena

Hankkeessa kehitetään erityisesti erityisopettajankoulutuksen sisältöjä 6 yliopiston sekä asiantuntijaverkostojen ja koulujen yhteistyönä. Hanke kohdistuu yhteisopettajuuden, erityisopettajan pedagogisen konsultaation sekä vahvuusperustaisen pedagogiikan ja vuorovaikutuksen kehittämiseen koulutusjatkumoissa. Lisäksi hankkeessa kehitetään, tuotetaan ja pilotoidaan vuorovaikutteisia verkkomateriaaleja.

Hankkeen verkkosivut: <https://tuetaan.wordpress.com/>

Hanke Facebookissa: <https://www.facebook.com/tuetaanyhdessa/>

Lisätiedot: Erityispedagogiikan professori Marjatta Takala, Oulun yliopisto, marjatta.takala (at) oulu.fi

Uutta luova asiantuntijuus – opettajien perus- ja täydennyskoulutusta siltaamassa (ULA)

Hankkeessa kehitetään systeemiseen ajatteluun ja tutkimusperustaiseen tietoon pohjautuvia toimintamalleja opettajankoulutukseen. Yliopistojen ja koulujen yhteistyönä tuetaan ilmiölähtöistä ja elinikäistä oppimista sekä hyödynnetään hybridejä oppimisympäristöjä ja eri tieteenalojen asiantuntemusta. Keskiössä on oppimista ja opetus-työtä läpileikkaavia teemoja, kuten monilukutaito ja kielitietoisuus, tasa-arvoinen koulu, tutkiva työote, oppilaiden motivaatio sekä oppiainerajat ylittävä yhteistyö.

Hankkeen verkkosivut: <https://www.uuttaluova.fi/>

Lisätiedot: Tutkimusjohtaja, professori Mirja Tarnanen, Jyväskylän yliopisto, mirja.tarnanen (at) jyu.fi

Valtakunnallinen DigiErko-verkosto

Hankkeessa kehitetään digitaalisen oppimisen ja opettamisen verkosto, joka tukee opettajien digitaalisen asiantuntijuuden kehittymistä ja osaamisen jakamista. Toiminta pohjautuu Turun, Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa käynnissä oleviin DigiErko-koulutuksiin ja näissä toimivien asiantuntijaopettajien verkostoitumiseen, josta toiminta kasvaa vaiheittain valtakunnalliseksi opettajien ja opettajankouluttajien verkostoksi.

Hankkeen verkkosivut: <https://digierko.fi/>

Lisätiedot: Sini Kontkanen, Itä-Suomen yliopisto, sini.kontkanen (at) uef.fi

Verme2 – Vertaisryhmämentorointi osaamisen ja yhteisöllisyyden tukena

Verme2 -hankkeen nimi juontuu sanasta vertaisryhmämentorointi, josta käytetään lyhyesti käsitettä verme. Hankkeen tavoitteena on kouluttaa mentoreita ja tukea aikaisemmin koulutettuja mentoreita, jotka vetävät verme-ryhmiä. Samalla pilotoidaan uusia vertaisoppimiseen perustuvia työtapoja varhaiskasvatuksessa, maahanmuuttajien opetuksessa, vapaassa sivistystyössä, moniammatillisessa yhteistyössä, korkeakoulupedagogiikassa ja koulutusjohtamisessa. Yhteisiä ryhmiä järjestetään myös opettajaksi opiskeleville ja opettajille.

Hankkeen verkkosivut: www.verme.fi

Lisätiedot: Professori Hannu L. T. Heikkinen, Jyväskylän yliopisto, hannu.l.t.heikkinen (at) jyu.fi

Yhteisölliset tutkimusperustaiset oppimisympäristöt opettajankoulutuksessa LUMA-ekosysteemissä

Hankkeessa koulutetaan tulevia ja nykyisiä opettajia varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle kehittämään ja toteuttamaan monialaista projektimaista opiskelua ja hyödyntämään moderneja LUMA-oppimisympäristöjä. Hankkeella edistetään yliopistojen ainelaitosten, opettajankoulutuslaitosten ja harjoittelukoulujen opettajankouluttajien ammatillista kehittymistä, yhteisöllisyyttä ja toisiltaan oppimista.

Lisätiedot: Professori Maija Aksela, Helsingin yliopisto, maija.aksela (at) helsinki.fi

Liite 9. Vuonna 2018 rahoitusta saaneet opettajankoulutuksen kehittämishankkeet

Hankkeiden kuvaukset perustuvat hankkeiden toimittamiin, [opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla](#) julkaistuihin tietoihin (viitattu 25.3.2019).

21. vuosisadan taidot, monilukutaito ja katsomusaineiden opettajankoulutuksen kehittäminen

Hankkeessa kehitetään aineenopettajankoulutusta arvioimalla ainelaitoksen opintojen relevanssia uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän monilukutaidon opettamisessa. Hankkeessa kerätään aineistoa rehtoreilta, opettajilta ja opiskelijoilta sekä arvioidaan ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten opetussuunnitelmia 21. vuosisadan taitojen, uskontolukutaidon ja dialogitaitojen näkökulmista. Lisäksi järjestetään virikeseminaari opettajankouluttajille. Lopuksi tuotetaan malli, jonka avulla ainelaitosten opintoja voidaan kehittää vastaamaan paremmin aineenopettajien työelämätarpeita.

Lisätiedot: Hankkeen koordinaattori, uskonnonpedagogiikan professori Martin Ubani, Itä-Suomen yliopisto, [martin.ubani\(at\)uef.fi](mailto:martin.ubani@uef.fi) ja projektiavustaja Jasmin Riekkinen [jasmin.riekkinen\(at\)uef.fi](mailto:jasmin.riekkinen@uef.fi)

ARKTORI - Arktinen kehittyvä rehtori

ArkTORI-hankkeessa tuetaan rehtoreita koulujen kehittämisessä ja strategisessa osaamisen johtamisessa sekä kehitetään rehtoreiden täydennyskoulutusta. Lisäksi pilotoidaan digitaalisia työkaluja rehtoreiden omaan ammatilliseen kehittymiseen. Hankkeessa luodaan malleja rehtoreiden verkostoitumiseen ja vertaismentoroinnin tueksi. Kehittämistyön lähtökohtana ovat maakuntauudistus ja SOTE-palveluiden reformi, jotka edellyttävät myös rehtoreilta valmiutta toimia sivistys- ja SOTE-palveluiden rajapinnassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lisätiedot: projektipäällikkö Saana Korva, Lapin yliopisto, [saana.korva\(at\)ulapland.fi](mailto:saana.korva@ulapland.fi)

ASKEL – Asiantuntijuuden kehittyminen varhaiskasvatuksessa

ASKEL-hankkeen tavoitteena on pedagogisen harjoittelun ja sen ohjauksen kehittäminen Oulun ja Tampereen yliopistojen varhaiskasvatuksen koulutuksessa. Hankkeessa kartoitetaan opiskelijoiden ja ohjaavien opettajien kokemuksia harjoittelusta ja ohjauksesta, tuotetaan ohjaavien opettajien koulutuskokonaisuus monimuoto-opetuksena sekä kehitetään ja pilotoidaan varhaiskasvatuksen asiantuntijuutta vahvistava pedagogisen harjoittelun ohjauksen malli. Kansainvälistä yhteistyötä hankkeessa tehdään Islannin yliopiston kanssa.

Lisätiedot: projektikoordinaattori Hannakaarina Sarvela, Oulun yliopisto, Hannakaarina.Sarvela(at)oulu.fi

EduLeaders – Kehittämisen- ja tutkimushanke kasvatus- ja opetusalan johtamisen perus- ja aineopintoihin

Hankkeessa kehitetään ja arvioidaan kasvatus- ja opetusalan johtamisen perus- ja aineopintoja.

1. vaihe (2018–2019): arvioidaan OPH-rahoitteista HY:n kasvatus- ja opetusalan johtamisen täydennyskoulutusta. Osallistujia haastatellaan ja heille tehdään kysely. Lisäksi haastatellaan alan asiantuntijoita.

2. vaihe (2020–2021): luodaan aineopintojen (60 op) opetussuunnitelma, joka toteutetaan täydennyskoulutuksena. Opintokokonaisuuksista kehitetään variaatiot kansainväliseen maisterikoulutukseen sekä koulutusvientituote HY+ kanssa.

Lisätiedot: Yliopistonlehtori Elina Fonsén, Helsingin yliopisto, elina.fonsen(at)helsinki.fi

IKI – Innovatiivisen kielikasvatuksen kartta ja kompassi

Hankkeessa rakennetaan ajankohtaiseen tutkimustietoon nojaava innovatiivinen kielikasvatuksen malli, joka muodostaa yhtenäisen jatkumon varhaiskasvatuksesta yläkouluun ja edistää kielitietoista ja kielenoppimista tukevaa toimintakulttuuria. Mallin pohjana on kartoitus kielenopetuksen pedagogisista innovaatiosta. Hankkeessa pilotoitetaan toimintatapoja, joissa opettajaopiskelijat, kentällä toimivat opettajat ja opettajankouluttajat tekevät yhteistyötä yli kieli-, oppiaine- ja koulutusrajojen. Hankkeen toimijat ovat Jyväskylän yliopisto, Turun yliopisto, Rauma yksikkö, Åbo Akademi/Vasa,

Lisätiedot: Hankkeen koordinaattori, yliopistonlehtori, KT Josephine Moate, Jyväskylän yliopisto, josephine.m.moate(at)jyu.fi

INNOPLAY – käsityö ja teknologiaoppiminen varhaiskasvatuksessa

Kolmivuotisessa elokuussa 2018 alkaneessa hankkeessa kehitetään varhaiskasvatukseen pedagogisia menetelmiä, joissa integroidaan käsityön, ympäristö- ja teknologiakasvatuksen sekä matemaattisten taitojen oppimisalueita leikin, tutkimisen ja ilmaisun avulla. Turun, Helsingin ja Tampereen yliopistojen yhteishankkeessa on mukana edellä mainittujen alojen opettajankouluttajia sekä opiskelijoita, jotka toteuttavat esi- ja alkuopetuksessa lapsilähtöistä yhteiskehittelyä. Hankkeessa luodaan varhaiskasvatukseen täydennyskoulutusmalli.

Lisätiedot: Projektipäällikkö, yliopisto-opettaja Saija Tanhuanpää, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, [saitan\(at\)utu.fi](mailto:saitan(at)utu.fi)

KAJO – Kasvatus- ja koulutusalan opetushenkilöstön vahvistuva johtajuusosaaminen

EduFutura-hanke toteuttaa opettajankoulutuksen kehittämisohjelmaa uudistamalla opetushenkilöstön johtajuusosaamisen perus-, perehdytys- ja täydennyskoulutusta tarvekartoituksen, mallinnuksen ja kokeilun avulla. Tavoitteena on valtakunnallinen koko kasvatus- ja koulutusalaan palveleva monimuotoinen ja eheä koulutusratkaisu. Mukana JYU, JAMK, Gradia, Chydenius, Centria, KPEDU, Jyväskylä, Kokkola ja työelämäjärjestöt.

Lisätiedot: Koordinaattori Mika Risku, Koulutusjohtamisen instituutti, Jyväskylän yliopisto, [mika.risku\(at\)jyu.fi](mailto:mika.risku(at)jyu.fi)

Kansallinen arviointiosaamisen kehittämisverkosto – KAARO

KAARO-verkosto kokoaa yhteen eri yliopistoissa kansallisesti ja kansainvälisesti hankittua tutkimustietoa arviointiosaamisesta ja sen kehittämisestä sekä selkeyttää arviointiosaamisen tavoitteita ja sisältöjä opettajien perus- ja täydennyskoulutuksessa. MOOC-kurssien ja verkkomateriaalien, koulutusten ja -seminaarien järjestäminen opettajaopiskelijoille pedagogisissa opinnoissa (esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus), opettajankouluttajille, opettajille ja tutkijoille. Hankkeessa on mukana Helsingin yliopisto (hankkeen johto ja koordinointi), Aalto yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Lapin yliopisto, Oulun yliopisto ja Åbo Akademi. Lisäksi tehdään yhteistyötä muiden hankkeiden, verkostoiden ja yliopistojen kanssa.

Hankkeen verkkosivut: www.kaaro.fi

Twitter: @KAAROverkosto

Lisätiedot: apulaisprofessori Risto Hotulainen, [risto.hotulainen\(at\)helsinki.fi](mailto:risto.hotulainen(at)helsinki.fi), yliopistonlehtori Inkeri Ruokonen, [inkeri.ruokonen\(at\)helsinki.fi](mailto:inkeri.ruokonen(at)helsinki.fi) ja projektipäällikkö Marja Tamm, [marja.tamm\(at\)helsinki.fi](mailto:marja.tamm(at)helsinki.fi), Helsingin yliopisto

KETTERÄ KORKEAKOULU – Uusia ja vaikuttavampia malleja saamen kielen ja saamenkielisten opettajien koulutukseen

Saamenkielisistä aineen- ja luokanopettajista on jatkuva pula. Hankkeessa kehitetään toimintamalli, jolla päteviä opettajia saadaan nopeasti työelämään. Tavoitteena on kouluttaa 20 pohjoissaamenkielistä opettajaa ja 10 koltan- ja inarinsaamenkielistä

opettajaa. Koulutuksen toteuttavat Oulun yliopiston Giellagas-instituutti ja Kasvatustieteiden tiedekunta.

Lisätiedot: Hankkeen johtaja Anni-Siiri Länsman, anni-siiri.lansman(at)oulu.fi ja projektipäällikkö Marja-Liisa Olthuis, marja-liisa.olthuis(at)oulu.fi, Oulun yliopisto

Koulun pedagogisen toimintakulttuurin kolmitasoinen johtaminen – KOPETI JO

Hanke tuottaa tutkimusperustaisesti oppilaitosjohtamisen 25 op opintokokonaisuuden, jotta jo opettajiksi opiskelevat voisivat suuntautua koulun toimintakulttuuria kehittävään yhteistoiminnalliseen johtamiseen. Perusopintokokonaisuus antaa rehtorin pätevyyden. Hanke perustuu ei-affirmativiseen kasvatuksen teoriaan, jossa didaktiikka sekä koulutuksen johtaminen ja hallinto nähdään kokonaisuutena. Hanke soveltaa ja kehittää toimintatutkimuksen ja kehittävän työntutkimuksen sekä jaetun johtamisen periaatteita.

Lisätiedot: Prof. Michael Uljens, Åbo Akademi, michael.uljen(at)abo.fi

Laaja-alaisen osaamisen arviointi formaaleissa ja informaaleissa oppimistilanteissa

Kolmen yliopiston yhteistyönä kehitetään digitaalisia välineitä ja malli laaja-alaisen osaamisen arviointiin. Niitä pilotoidaan a) tekoälyä ja lisäketodellisuutta hyödyntävissä formaaleissa oppimistilanteissa sekä b) Informaaleissa 4D-matematiikkatyöpajoissa, joissa matematiikan opetus yhdistyy taito- ja taideaineisiin. Opettajia koulutetaan arviointimallin käyttöön Tampereella, Jyväskylässä ja pääkaupunkiseudulla. Toimivista malleista kehitetään moduuli Tampere3-yliopiston opettajankoulutukseen.

Lisätiedot: Apulaisprofessori Mari-Pauliina Vainikainen, Tampereen yliopisto, mari-pauliina.vainikainen(at)uta.fi

Liikuntaa ja terveystietoa opettavien opettajien arviointiosaamisen kehittäminen

Hankkeen tarkoituksena on (i) kartoittaa opettajankoulutuksen ja koulujen arviointikulttuuria liikunnassa ja terveystiedossa, (ii) tunnistaa arviointiin liittyviä ajattelu- ja toimintamalleja, haasteita ja tarpeita sekä opettajien että oppilaiden kokemana, ja (iii) kehittää opettajien arviointitietoisuutta ja -tapoja uudistavia vuorovaikutteisia oppimis- ja koulutusprosesseja. Kolmessa osahankkeessa tutkitaan liikunnan ja terveystiedon arviointia, ja mallinnetaan ja toteutetaan tutkimustiedon perusteella oppimiskokonaisuuksia ja täydennyskoulutusta.

Lisätiedot: Tutkijatohtori Henna Haapala, Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, henna.l.haapala(at)jyu.fi

Monikatsomukselliset oppimisen tilat varhaiskasvatuksessa (Creating Spaces for Diversity of Worldviews in Early Childhood Education)

Hankkeessa kehitetään varhaiskasvattajien osaamista päiväkodin katsomukselliseen moninaisuuteen ja katsomuskasvatukseen liittyen. Toimintatutkimukselliseen otteeseen perustuva hanke vahvistaa varhaiskasvatuksen opiskelijan ja kentällä toimivan opettajan ammatillisen osaamisen kehittymistä. Hanke selvittää tekijöitä, jotka edesauttavat laadukkaan katsomuskasvatuksen toteutumista ja tähän liittyvää varhaiskasvatuksen opettajan osaamista. Hankkeessa luodaan ja testataan pedagogisia sovelluksia katsomuskasvatuksen sisältöjen toteuttamisessa päiväkodeissa. Fyysisen tilan ja tilallisuuden pedagogiikan lisäksi hanke valottaa tilaa metaforisena asioiden tilaa kuvaavana merkityksenä: katsomuskasvatuksen tilaa tarkastellaan kriittisenä kysymyksenä siitä, miten rakentaa sellaista myönteisyyden tilaa tai ilmapiiriä, joka luo päiväkotiin mahdollisuuksia moninäkökulmaisuuksille. Ajattelullisia ja käytännöllisiä malleja tullaan hyödyntämään opettajankoulutuksessa ja osana moninaisuuden huomioivaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa.

Hankkeen blogisivusto: <https://blogs.helsinki.fi/monikatsomukselliset-tilat-varhaiskasvatuksessa/>

Lisätiedot: Dos. Saira Poulter, Helsingin yliopisto, saila.poulter(at)helsinki.fi

OIVA – Lasten oikeudet ja osallisuus varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja alkuopetuksessa

Hankkeen tavoitteena on nivoa lasten osallisuus varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen toimintaympäristöihin sekä vahvistaa ammattilaisten ja opiskelijoiden osaamista osallisuuden ja tasa-arvon kysymyksissä. Hankkeessa pilotoidaan Jyväskylän kaupungin ja eri sidosryhmien kanssa uusia toimintamalleja lasten oikeuksien ja osallisuuden edistämiseksi. Hanke antaa välineitä käsitellä oikeuksien ja osallisuuden teemoja yhdessä lasten ja perheiden kanssa. Hankkeen toteuttajana on Jyväskylän yliopiston monitieteinen lapsi- ja perhetutkimuksen keskus.

Lisätiedot: Yliopistotutkija, koordinaattori, Eija Sevón, Kasvatustieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto, eija.sevon(at)jyu.fi

OPA – Opettajien arviointiosaaminen oppimisen osallisuuden ja tuen toteutumisen edistäjänä

Hankkeella tuetaan päiväkotien ja koulujen arviointi- ja vuorovaikutuskulttuuria. Opiskelijoiden ja kentän opettajien yhteistyönä kehitetään osallistavia arviointiprosesseja ja arviointiosaamista. Inklusiivisuutta edistetään kehittämällä osaamista monialaiseen yhteistyöhön oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarjoamisessa ja tuen arviointiin perustuvassa kehittämisessä. Kehitetään tutkimusperustaisen tuen ja arvioinnin keinoja sekä sisällytetään tuen vaikuttavuuden arviointi opetuksen kehittämiseen.

Lisätiedot: Projektipäällikkö Sami Lehesvuori, sami.lehesvuori(at)jyu.fi ja hankkeen johtaja Marja-Kristiina Lerkkanen, marja-kristiina.lerkkanen(at)jyu.fi, Jyväskylän yliopisto, opettajankoulutuslaitos

Oppiainerajat ylittävä oppiminen lukiossa – innovaatio, oivallus, muutos

Hankkeessa kehitetään oppiainerajat ylittävää oppimista ja opetusta sekä uusia malleja lukioden ja korkeakoulujen opettajien sekä opettajaopiskelijoiden yhteistyölle. Siinä kartoitetaan olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja, levitetään tietoa niistä ja kehitetään uusia ideoita pilottien avulla (pelillistäminen, digitaaliset ratkaisut, yritys yhteistyö). Ideointi ja toteutus tapahtuvat lukioden ehdoilla sekä opettaja- ja opiskelijälähtöisesti. Se kannustaa kokeilujen tekijöitä ja toimijoita kestävien yhteistyömuotojen kehittämiseen.

Lisätiedot: Yliopistonlehtori Jussi Hanska, Tampereen yliopisto, jussi.hanska(at)uta.fi

Oppijan oikeus – opettajan taito. Erityinen tuki ja monialainen ohjaus toisella asteella opettajankoulutuksen kehittämiskohteena

Oppijan oikeus – opettajan taito on Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajakorkeakoulun koordinoima vuosina 2018–2021 toteutettava opettajankoulutuksen kehittämishanke. Hankkeessa toteuttajina ovat kaikki viisi ammatillista opettajakorkeakoulua, Helsingin, Tampereen ja Oulun yliopistot sekä Åbo Akademi. Hankkeella vastataan osaamistarpeen muutokseen, joka kumpuaa lukiouudistuksesta ja ammatillisen koulutuksen reformista. Hankkeessa kehitetään opettajan-, aineenopettajan- sekä erityisopettajankoulutusta erityisen tuen ja monialaisen ohjauksen kysymyksissä.

Lisätiedot: Projektipäällikkö Simo Uusinoka, Hämeen ammattikorkeakoulu, simo.uusinoka(at)hamk.fi

Oppilaiden sitoutuminen opiskeluun ja oppimisen arviointi digitaalisesti intensiivisessä lukion luonnontieteiden projektioppimisessa

Hankkeessa sitoudutaan opettajien ammatillisen oppimisen co-design -lähestymistapaan. Co-design lähestymistavassa oppimisen tutkijat, opettajankouluttajat, lukion opettajat ja opetusharjoittelijat kehittävät, kokeilevat ja arvioivat yhdessä opiskeluun motivoivaa digitaalisesti intensiivistä lukion luonnontieteiden projektioppimista. Hankkeen toimijat kehittävät pedagogisia malleja ja instrumentteja digitaalisia välineitä hyödyntävään ja oppimista tukevaan oppimisen arviointiin. Koordinoiva korkeakoulu: Helsingin yliopisto

Lisätiedot: Associate Professor (Digital learning at schools) Kalle Juuti, Helsingin yliopisto, kalle.juuti(at)helsinki.fi

Osaamisen yhteisloikka lasten itsesäätelyn tueksi – pedagogisen sensitiivisyyden vahvistaminen varhaiskasvatusalan yliopistoverkoston yhteistyönä

Hanke vastaa varhaiskasvatusalan kasvaviin laatuvaatimuksiin ja työelämän tarpeisiin uudistamalla yhteisön pedagogista ja arviointiosaamista tutkimusperustaisesti laajan verkoston yhteistyönä. Se yhdistää perus- ja täydennyskoulutusten osaamisresurssit tukemaan lasten itsesäätelyä elinikäistä oppimista edistävällä tavalla. Tarkasti kohdennettu laadukas sensitiivinen vuorovaikutus ehkäisee ongelmien syntyä ja vahvistaa erilaisista taustoista tulevien lasten identiteettien suotuisaa kehitystä.

Lisätiedot: Professori Maarit Silvén, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, maarit.silven(at)utu.fi

Suomalaisen viittomakielen opetuksen kehittämishanke

Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa viittomakielen opettajien täydennyskoulutus sekä opettajankoulutuksen saaneille että kentällä toimiville viittomakielisille opettajille, joilta puuttuu viittomakielen lingvistinen ja/tai pedagoginen koulutus. Samalla kehitetään digitaalista opetusmateriaalia valtakunnalliseen käyttöön viittomakielen opetuksessa hyväksikäyttäen viittomakielen keskuksessa kerättyä ja annotoitua suomalaisen viittomakielen korpusaineistoa. Myös arviointi on osana koulutusta.

Lisätiedot: Professori Tommi Jantunen, Jyväskylän yliopisto, tommi.jantunen(at)jyu.fi

Suuntaa LukiOpolulle!

Hankkeen tavoitteena on kehittää lukioiden, yliopiston ja sidosryhmien välinen uraohjausta, yksilöllistä tukea ja työelämäyhteyksiä edistävä yhteistyömalli, joka on jalautettavissa kaikkien lukioiden käyttöön valtakunnalliseksi verkkotäydennyskoulutukseksi. Hankkeessa lisätään opettajiksi ja opinto-ohjaajiksi opiskelevien sekä ope-tushenkilöstön erityispedagogista ja ohjauksellista osaamista. Hankkeessa pilotoimme yksilöllisten tarpeiden mukaisia oppimista ja urasuunnittelua tukevia sekä yhteisöllisyyttä vahvistavia ryhmänohjausmalleja.

Lisätiedot: Koordinaattori, yliopisto-opettaja Hanna Nuutinen, Itä-Suomen yliopisto, hanna.nuutinen(at)uef.fi

Tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa (TUVET)

Tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa (TUVET) -hanke lisää opettajankoulutusten ja työssä olevien opettajien vaativan erityisen tuen osaamista mallintamalla tutkimukseen perustuvia tukiratkaisuja sekä kokoamalla hyviä pedagogisia ja moniammatillisia yhteistyökäytäntöjä. Hanke tukee kansallisen vaativan erityisen tuen ohjaus- ja palveluverkoston eli VIP-verkoston toimintaa. Hanketta toteuttavat Itä-Suomen, Helsingin ja Jyväskylän yliopistot yhteistyössä oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa.

Lisätiedot: Professori Eija Kärnä, Itä-Suomen yliopisto, eija.karna(at)uef.fi

Vapaan sivistystyön ja aikuisopetukseen suuntautuvien opettajien koulutuksen kehittäminen – kohteena ikäihmisten mediakasvatus (IkäihMe)

Nykyisissä erillisissä tai aineenopettajan pedagogisissa opinnoissa on niukasti ikäihmisten oppimiseen, mediakasvatukseen ja digitaalisiin taitoihin liittyviä sisältöjä. Hankkeessa kehitetään vapaan sivistystyön ja aikuisopetukseen suuntautuvien aineenopettajien koulutuksen opetusharjoittelua, sisältöjä ja menetelmiä. Hankkeessa tuotetaan ja testataan tutkimusperustaisesti ikäihmisten oppimiseen ja mediakasvatukseen kohdistuva opintokokonaisuus, jota voivat hyödyntää yliopistot, vapaan sivistystyön oppilaitokset ja aikuiskoulutusorganisaatiot. Hankkeen toteutuksesta vastaavat Lapin yliopisto (hankkeen johto ja koordinointi) sekä Helsingin yliopisto.

Lisätiedot: Apulaisprofessori Päivi Rasi, Lapin yliopisto, paivi.rasi(at)ulapland.fi

Varhennettu kielenopetus – Kielten opetuksen ja opettajankoulutuksen kehittäminen

Hankkeessa kehitetään pedagogisia malleja varhennettuun kielenopetukseen yhteistyössä aineenopettajankoulutuksen, harjoittelukoulujen, täydennyskoulutuksen, perusopetusta antavien koulujen ja kuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Hankkeen tavoitteena on kehittää kielenopettajien osaamisen kokonaissuunnitelma ja mahdollistaa kielenopettajia ja -opiskelijoita luomaan uusia toimintamalleja tutkimusperustaisesti, oppilaslähtöisesti ja yhteisöllisesti varhennettuun kielenopetukseen.

Lisätiedot: yliopistonlehtori Kaisa Hahl, Helsingin yliopisto, [kaisa.hahl\(at\)helsinki.fi](mailto:kaisa.hahl(at)helsinki.fi)

Ämnesövergripande pedagogik i det nya gymnasiets verksamhetskultur - Oppiainerajat ylittävä pedagogiikka ja toimintakulttuuri uudessa lukiossa

I det nya gymnasiet får den ämnesövergripande undervisningen en större betydelse. Detta kräver en ämneslärarutbildning som aktivt utvecklar en ämnesövergripande pedagogik. Projektets målsättning är att utveckla en ämnesövergripande kurs inom ämneslärarutbildningen. Tillsammans med lärarstuderande bedrivs också samarbete med flera gymnasier. Projektet betonar vikten av att det inom lärarutbildningarnas och gymnasiernas verksamhetskulturer skapas goda förutsättningar för ämnesövergripande pedagogik. Detta förverkligas främst genom en satsning på demokratifostran.

Oppiainerajat ylittävä opetus saa uudessa lukiossa yhä suuremman merkityksen. Tämä edellyttää aineenopettajakoulutusta, jossa aktiivisesti kehitetään oppiainerajat ylittävää pedagogiikkaa. Hankkeen tavoitteena onkin kehittää ainerajat ylittäviä kursseja opettajaopiskelijoiden ja lukio-opettajien yhteistyönä. Hankkeessa painotetaan myös opettajankoulutuksen ja lukioiden toimintakulttuurien kehittämistä ainerajoja ylittävän pedagogiikan suunnassa. Tämä tapahtuu erityisesti panostamalla demokratiakasvatukseen.

Lisätiedot: Akademilektor Tom Gullberg, Åbo Akademi, [tom.gullberg\(at\)abo.fi](mailto:tom.gullberg(at)abo.fi)

Liite 10. Esimerkkejä vuonna 2017 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiohankkeista

Digiajan ajattelijat: Akaan kaupunki

Koulut ovat kehittäneet hankesuunnitelman mukaisesti toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä, pedagogiikkaa ja arviointia tukemaan oppilaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti laaja-alaisen osaamisen ensimmäisen tavoitteen eli ajattelutaitojen ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Hankkeen verkkosivut: www.digiajanajattelijat.blogspot.fi

Pänttäyksestä printtaukseen - 3D-tulostuksen ja robotiikan uutta pedagogiikkaa perusopetukseen: Espoon kristillisen koulun kannatusyhdistys ry

Hanke on tuonut robotiikan ja 3D-tulostuksen luontevaksi osaksi uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa. Uudet pedagogiset sovellukset ovat luoneet erilaisille oppijoille mahdollisuuden oppia pelillisyyden ja kokeilun kautta ilmiöitä ja oppiaineita yhdistäen. Pedagogiset sisällöt kehitetään eri puolilla Suomea olevien peruskoulujen, Metropolia ammattikorkeakoulun ja 3DBear-startupin kanssa, joka vastaa pelillisestä kehityksestä. Hankkeen pedagogisesta tutkimuksesta on vastannut Aalto-yliopisto.

Hankkeen verkkosivut: <https://panttayksestaprinttaukseen.com/>

Puutarhassa opettamisen taitoja opettajille: Helsingin Rudolf Steiner - koulun kannatusyhdistys ry.

YMPPI – Ympäristökasvatusta puutarhassa -materiaali tarjoaa lasten ja nuorten toimijoille laadukkaita ympäristökasvatusmalleja ja inspiroi kehittämään lisää toimintaa aiheen parissa. Materiaali esittelee kahdeksan näkökulmaa kestäväään ruoantuotantoon ja puutarhanhoitoon. Kukin malli sisältää tietopaketin aiheesta, ohjeita käytännön puutarhatoimintaan, sekä ideoita teoreettiseen ja taiteelliseen työskentelyyn ja ilmiöpohjaisen oppimisen suunnitteluun. Opettaja voi klikata itseään kiinnostavaa mallia ja laittaa sormet multa.

Hankkeen verkkosivut: <https://puutarhakasvatus.fi/>

Ihan pihalla! – Oppilaat ympäristön tutkijoina: Kaarina

Hankkeessa on tuotettu materiaaleja opettajille ympäristöoppimiseen liittyen.

Hankkeen verkkosivut: <http://www.ihan-pihalla.com>

Osaavat opettajat - onnelliset oppijat: Kuopio

Hankkeen tuella pilottikouluilla on kehitetty opetustapoja, lisätty tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ohjeistettu etäopiskelun käytänteitä. Yksilöllisten oppimispolkujen kautta on saatu lisättyä oppilaiden mahdollisuutta vaikuttaa omaan oppimisen rytmitykseen ja opiskelutapaan, mikä on lisännyt opiskelumotivaatiota merkittävästi. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opiskelun myötä luokkien oppimisilmapiiri ja vuorovaikutusilmasto ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan, mikä näkyy kouluviihtyvyydessä.

Hankkeen verkkosivusto: <https://peda.net/kuopio/yhteiset-hankkeet/oooo>

Teknoluokilta tulevaisuuden tekijöiksi: Kuopion kaupunki

Suomen kaikkien teknoluokkien yhteinen blogisivusto, linkitykset hankekoulujen lisäksi myös muihin tänä lukuvuonna teknoluokkatoiminnan aloittaneiden koulujen blogeihin. Tarkemmat kuvaukset koulujen tekemistä projekteista ja muusta toiminnasta löytyvät tämän blogisivuston kautta.

Hankkeen verkkosivut: <https://teknoluokka.wordpress.com/>

Mäntsälän malli -yrittäjyyskasvatuksen polku peruskouluun: Mäntsälä

Mäntsälässä tehdään yhteistyötä alueen yritysten kanssa mm. oppilaiden yrityksille tuottamassa mainoskilpailussa. Tämä on hyvä esimerkki yrittäjyyskasvatuksen käytännöstä, jossa yhdistyy ideaalilla tavalla yritysten ja koulujen yhteistyö. Mäntsälän mallissa pyritään eri luokkatasojen väliseen yhteistyöhön.

Hankkeen verkkosivut: <https://mantsalanmalli.blogspot.com/>

Oppimispolkuja Nokialla

Hankkeessa luodaan yksilöllisiä sähköisiä oppimispolkuja eri oppiaineisiin, oppimiskonaisuuksiin ja eri vuosiluokille. Lisäksi rakennetaan suunnistusta varten digitaalinen MOBO-rastiverkosto koulujen ja päiväkotien lähiympäristöön. Hankkeessa on tehty yhteistyösopimus paikallisen suunnistusseura Rasti-Nokian kanssa ja yhteistyön tuloksena Nokialle tulee 2-3 MOBO-suunnistusrataa koulujen ja päiväkotien läheisyyteen. ActionTrack-ratojen ja tehtäväpolkujen myötä oppiminen on siirtynyt osittain ulos luokkahuoneesta ja oppilaat ovat päässeet oppimisen ohella liikkumaan sekä koulun sisätiloissa että ulkona luonnossa.

Liite 11. Muutoskokeilut vuonna 2018 rahoitusta saaneista kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiohankkeista

Muutoskokeilu 1: Hyvinvointiarki, Raahе

Kokeilussa etsitään kiireen syitä ja pohditaan, miten sitä voisi vähentää. Tavoitteena on löytää arjen kiireettömyys ja mahdollistaa opettajien ja oppilaiden aito kohtaaminen koulupäivän aikana. Kiireettömän läsnäolon kautta pyritään lisäämään hyvinvointia kouluissa.

Muutoskokeilu 2: Esikoulusta koko koulun hyödyksi, Siikajoki

Kokeilussa kehitetään ajattelun taitoja, luovuutta ja mielikuvitusta välittävissä yhteisöissä, jossa jokaista arvostetaan omana itsenään. Tavoitteeseen edetään rakentamalla dialogista ilmapiiriä, jossa sekä aikuisten että lasten on mahdollista omaksua ja kehittää asioita omista lähtökohdistaan käsin.

Muutoskokeilu 3: Joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittäminen, Inkoo

Kokeilussa kehitetään joustavaa esi- ja alkuopetuksen mallia, jonka keskiössä on jokaisen oppilaan yksilöllinen oppimispolku. Pyritään tilanteeseen, jossa oppilaita ei pusketa eteenpäin ennen tarvittavien tietojen ja taitojen omaksumista muttei myöskään jarruteta edistyneempiä oppilaita etenemästä. Muutostavoitteena on, että jokainen saa oppia entistä paremmin omaan tahtiinsa.

Muutoskokeilu 4: Perusopetuksen työelämäpolku, Pori

Kokeilun muutostavoitteena on oppilaiden koulunkäynti- ja oppimismotivaation lisääminen, oppilaiden tukeminen omien vahvuuksien tunnistamisessa, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välisen kuilun kaventaminen sekä työelämään liittyvien laaja-alaisen taitojen edistäminen perusopetuksessa.

Muutoskokeilu 5: Perhekoulu oppivaa kouluyhteisöä kehittämässä, Sipoo ja Porvoo

Muutostavoite liittyy haastavasti käyttäytyvien oppilaiden koulunkäyntiin. Etsitään kodin ja koulun yhteistä ymmärrystä siitä, miten näiden lasten ja nuorten opetus, ohjaus ja kasvatusta saataisiin järjestettyä niin, että koulunkäynti sujuisi muiden oppilaiden joukossa.

Muutuskokeilu 6: Tunne! Älyä!, Ruovesi

Hyvä ja tasapainoinen olo on suotuisa oppimiselle ja opettamiselle! Kokeilussa etsitään matalan kynnyksen keinoja vastata ajassa ilmeneviin haasteisiin kuten stressi, henkinen ja fyysinen jaksaminen, perheiden pahoinvointi ja yhteisöllisyyden puute. Tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen, pysähtyminen ja rauhoittuminen kiireisessä kouluarjessa tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoittelemalla.

Muutuskokeilu 7: Kaikki kouluun!, Kurikka

Muutostavoitteena on alakouluikäisten oppilaiden koulupoissaolojen väheneminen ja yhtenäisen toimintamallin luominen Kurikan kaupunkiin. Erilaisia lähestymistapoja kokeillen pyritään selvittämään, mitä ja keitä tarvitaan, jotta kaikki saadaan kouluun hyvällä mielellä.

Muutuskokeilu 8: 100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa, Oulu

Tavoitteena on selvittää, miten luodaan näköaloja ja pysyvyyttä opintoihin, työelämään ja oman minän hyvinvointiin. Pyritään vahvistamaan nuorten elämönhallintataitoja ja oman elämän mielekkyyden kokemusta.

Muutuskokeilu 9: Ällienjakomo, Nokia

Ydintavoitteena on ottaa oppilaat mukaan uuden opetussuunnitelman rantauttamiseen valjastamalla oppilaista oppilasagentteja. Oppilasagentti voi jakaa omaa osaamistaan opettajille, toisille oppilaille, naapurikouluihin sekä yli kaupungin palvelurajojen päiväkotien, kirjaston ja vanhainkotien väelle. Tavoitteena on saada Ällienjakomosta pysyvä rakenne Nokian kaupunkiin ja sen myötä edistää eri koulujen opettajien välistä suunnittelu- ja yhteistyötä.

Muutuskokeilu 10: Grani Goes Smart, Kauniainen

Kokeilu lähtee liikkeelle siitä, että tekoälyä käytetään koulumaailmassa vain vähän. Opettajilla, henkilökunnalla ja oppilailla ei ole aina riittävästi tietoa tekoälyn mahdollisuuksista, eikä tekoäly ole myöskään mukana opetussuunnitelmassa. Kokeilussa hyödynnetään tekoälyä kolmella eri osa-alueella: yksilöllisissä oppimispoluissa, liikkumisen edistämisesä sekä opinto-ohjauksessa ja ammatinvalinnassa.

Muutuskokeilu 11: Teknologia tutuksi seikkailen, Laihia, Forssa, Sastamala ja Äänekoski

Muutostavoitteena on tasa-arvoinen teknologian opetus. Kokeilussa etsitään keinoja innostaa ja rohkaista opettajia ottamaan teknologia osaksi opetusta. Tätä kautta pyritään turvaamaan sen, että kaikilla oppilailla on tasa-arvoinen mahdollisuus saada opetusta, jossa teknologia on osana.

Muutuskokeilu 12: Hyvinvointia ja digiterveyttä, Tampere

Tavoitteena on saada koko kaupungin tasolla käyttöön innostavia digitaalisia terveystiedon opetuskäytäntöjä, jotka edistävät oppilaiden ymmärrystä omasta hyvinvoinnista, hyvinvointiin liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista sekä omien terveystottumusten arviointia. Digitaalisilla opetuskäytännöillä tuetaan terveystiedon opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista, ja ne antavat oppilaalle eväät oman hyvinvoinnin seuraamiseen.

Hankkeiden esittelyvideot ja blogitekstejä löytyy [Kokeilukeskuksen verkkosivuilta](#).

Liite 12. Kansainvälisiä konferensseja ja tapaamisia

Kv-konferensseja ja tilaisuuksia, joissa Uusi peruskoulu -ohjelma mukana

14.–15.9.2016 Norja, Oslo. Keynote Uusi peruskoulu -ohjelmasta seminaarissa ”Ti år på toppen av PISA - Hva er veien videre for Finland?” Finnish Embassy in Oslo

25.–28.9.2016 Israel, Jerusalem. OECD Global Education Industry Summit Jerusalem

3.–5.2.2017 Espanja, Barcelona. Role of Education in the Future - Lessons Learned in Finland and the Way Forward Government's Key Project in Knowledge and Education (Consell Escolar de Catalunya)

23.–24.2.2017 Belgia, Bryssel. 5th meeting of the Working Group on Schools, 'The Role of Teachers and School leaders', European Commission. Teacher Education Forum and New Comprehensive School Program.

28.4.–3.5.2017 Yhdysvallat, San Antonio. AERA2017 Conference. Atlantic Rim Collaboration Symposium. Government's Key projects presented in the ARC symposium: Paper presentation: "Designing Finnish Education Reforms through Co-Configurative Strategy Work."

10.–12.9.2017 Ireland, Dublin Enfield. Finnish Delegation in the II Summit of Atlantic Rim Collaboratory (ARC).

23.–25.1.2018 Iso-Britannia, Lontoo. BETT-konferenssi ja Nordic BETT.

20.–22.3.2018 Slovakia, Bratislava. Finnish Education Mission to Slovakia National Programme for Education Development, Slovakian opetusministeriö ja suurlähetystö, Lontoo. Yhteistyö OKM, OPH, Espoon kaupunki ja Omnia.

27.–29.6.2018 Alankomaat, Haag. Digital Frontrunners, Seminar and the workshop Closing the Digital Skills Gap across Northern Europe,, VNK ja OKM.

23.–24.8.2018 Viro, Tallinna. Peruskoulufoorumin työpaja ja vierailu Suomen suurlähetystöön, OPH ja OKM.

6.–8.9.2018 Italia, Bolzano. Opettajankoulutusfoorumi ECER2019-konferenssissa.

5.–11.10.2018 Israel, Jerusalem ja Ramallah. Finnish Education Week. Keynote and seminars, meetings with the minister of education and officials Ministry of Education and Culture, Ministry of Foreign Affairs.

14.–18.10.2018 Thaimaa, Bangkok. Keynote opettajien täydennyskoulutustapah-
tumassa Impact Forumissa & Teacher Education Forum, keynote, Kasetsart Univer-
sity.

**Vastaanotettuja delegaatioita ja kv-yhteistyötapaamisia, joissa Uusi
peruskoulu -ohjelmaa ja sen toimeenpanoa on esitelty**

24.8.2016 Government of Hong Kong Special Administrative Region Education Bu-
reau Attachment Programme

22.9.2016 Meeting with the Minister of Education, Mircea Dumitru and his delegation,
Romania

2.12.2016 Meeting with the Taiwan Education Expert Group

16.1.2017 Meeting with the Minister of Education, Saudi Arabia

27.3.2017 Lui-Universityn delegaatio, aiheena opettajankoulutuksen nykytilan arviointi

22.5.2017 Meeting with the Delegation of the South Africa

14.6.2017 Dylan Soh, opiskelijan näkökulma Singaporen koulutusjärjestelmään

21.8.2017 Government of Hong Kong Special Administrative Region Education Bu-
reau.

29.8.2017 Workshop on Teacher's Training: Improving the quality of Teachers, Minis-
ter of Education and his delegation,

30.8.2017 Tanskan opettajankoulutuksen kehittäminen, opettajat ja opettajajärjestöt,
yhteistapaaminen Helsingin yliopiston asiantuntijoiden kanssa

25.9.2017 Meeting with the Delegation of the Argentina

1.11.2017 The impact on use of the TET—SAT tools, International workshop and
presentation, seminaari Opetushallituksen kanssa

7.11.2017 Meeting with the World Bank specialists and Report Team, World Development Report on Education

16.2.2018 Meeting with the Minister of Education, Poland

26.2.2018 Meeting with the Delegation of the South-Africa

4.4.2018 Meeting with Mr. Tibor Kralik, Edu Mission follow-up meeting, Embassy of Slovakia,

16.4.2018 Meeting with the Hong Kong Education Bureau specialists

23.4.2018 Meeting and seminar with the Scottish educators and the Children in Scotland Foundation

3.5.2018 Meeting with Tunis Ministry of Education and his delegation, presentation of the government's key projects, delegation discussions and signing of the Memorandum of Understanding

20.6.2018 Meeting with Dr. Roza Obuntjeva, former President of Kirgisia

19.–20.9.2018 Digital Frontrunners in Helsinki, workshop and meeting with the European counterparts

28.9.2018 Meeting and seminar with the Norway Directorate for Education and Training and representatives from county administrations (Avdeling for barnehage og skoleutvikling, Utdanningsdirektoratet)

3.10. Etelä-Kaukasian maiden, Armenian, Azerbaidzhanin ja Georgian kunniakonsuleiden vierailu Suomessa

28.11.2018 Meeting with the India Delegation, Mrs. Anita Karwal, National Council for Teacher Education, Ambassador Ms. Vani Rao

18.1.2019 Meeting with the Minister of Education and his delegation, Etiopia

11.2.2019 Meeting with Mr. Moez Chakchouk, Assistant Director-General of UNESCO, meeting and presentation of the government's key projects

13.3.2019 ISTP2019 huippukokous, school visits, presentation of the Teacher Education Forum for the conference members

13.3.2019 Meeting with Minister for Education and Finance, Ms Indranee Rajah, Singapore and her delegation.

14.3.2019 Meeting with Mr. Pikalo and his delegation, Minister of Education, Slovenia

11.4.2019 Presentation of the Teacher Education Forum in the Bologna Advisory Group Meeting.

Liite 13. Uusi peruskoulu -hankkeen tapahtumat

Aika	Paikkakunta	Tilaisuuden nimi	Kohderyhmät/osallistujat	Osallistujamäärä
2016				
2.3.2016	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet	35
16.5.2016	Helsinki	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	70
25.5.2016	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet	54
23.8.2016	Hämeenlinna	Opettajankoulutusfoorumin seminaari	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet	56
9.9.2016	Helsinki	Uusi peruskoulu -ohjelman julkistus	Hankkeen johtoryhmä, sidosryhmät, media	25
13.10.2016	Helsinki	Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman julkistus	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, sidosryhmät	130
28.11.2016	Kuopio	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	77
29.11.2016	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet	44
30.11.2016	Oulu	Opettajankoulutusfoorumin alueellinen tilaisuus	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, paikalliset toimijat	25
30.11.2016	Seinäjoki	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	78

2017				
18.1.2017		Maailman suurin vanhempainilta	Kaikki Suomen koulut	
19.1.2017	Lappeenranta	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	67
23.1.2017	Joensuu	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	33
27.–28.1.2017	Helsinki	EDUCA 2017 -messut	Opetus- ja kasvatusalan toimijat	
3.–4.2.2017	Oulu	OPI-päivät	Pohjois-Suomen opettajat	
9.2.2017	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin Kansainvälistyvä opettajankoulutus -konferenssi	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, sidosryhmät	206
14.2.2017	Rovaniemi	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	45
20.2.2017	Tampere	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	56
27.2.2017	Oulu	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	51
6.3.2017	Jyväskylä	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	30

20.3.2017	Turku	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	35
21.3.2017	Jyväskylä	Opettajankoulutusfoorumin seminaari	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, paikalliset toimijat	73
24.3.2017	Vaasa	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	30
6.4.2017	Hämeenlinna	ITK-päivät	Opettajat, rehtorit, opetusteknologian asiantuntijat, tutkijat, päättäjät, opiskelijat	
19.4.2017	Helsinki	Yhteisvoimin oppimisympäristöjä kehittämään -keskustelutilaisuus	Normaalikoulujen rehtorit, oppimiskorjausyritysten edustajat	44
17.5.2017	Kajaani	Uusi peruskoulu -visiotyöpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	51
18.5.2017	Joensuu	Opettajankoulutusfooruminalueellinen tilaisuus	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, paikalliset toimijat	43
6.-7.9.2017	Tampere	OK!Akademia: Opettajankoulutusfoorumi ja elinkeinoelämä kumppaneina	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, elinkeinoelämän edustajat	74
27.9.2017	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari: Opettajankoulutusfoorumin ja jaostojen toiminnan suunnittelu	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, sidosryhmät	89
8.11.2017		Maailman suurin vanhempainilta	Kaikki Suomen koulut	
25.11.2017	Jyväskylä	KEOS 2017 -forum	Jyväskylän alueen opetusalan ammattilaiset varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle, opiskelijat, vanhemmat, kunnan päättäjät ja viranomaiset	
28.11.2017	Helsinki	Digiajan peruskoulu 2017 -väliraportin julkistus	Hankkeen tutkijat, sidosryhmät, media	30
18.12.2017	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari: Vaikuttavuus, vuorovaikutus ja sitoutuminen	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, sidosryhmät	86

2018				
26.–27.1.2018	Helsinki	EDUCA 2018 -messut	Opetus- ja kasvatusalan toimijat	
6.2.2018	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari: Meneillään olevat koulutuksen uudistukset	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, sidosryhmät	81
16.2.2018	Helsinki	Peruskoulufoorumin tavoitteet ja toimet peruskoulun uudistamiseen (Tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuus) -luovutustilaisuus	Peruskoulufoorumin jäsenet, sidosryhmät	41
27.2.2018	Turku	Opettajankoulutusfoorumin alueellinen tilaisuus	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, hankkeiden edustajat, paikalliset toimijat	124
5.4.2018	Jyväskylä	Opettajankoulutusfoorumin seminaari: Tutkimusperustainen ja kansainvälinen opettajankoulutus, seksuaalisen häirinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen ehkäiseminen opettajankoulutuksessa	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, paikalliset toimijat, sidosryhmät	77
12.-13.4.2018	Hämeenlinna	ITK-päivät	Opettajat, rehtorit, opetusteknologian asiantuntijat, tutkijat, päättäjät, opiskelijat	
15.–16.8.2018	Turku	Peda-forum	Opetuksen, ohjauksen, opintohallinnon ja -palveluiden asiantuntijat ja opiskelijat	
22.–23.8.2018	Turku	OK!Akademia: Opettajankoulutusfoorumi ja elinkeinoelämä kumppaneina	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, elinkeinoelämän edustajat	70
10.9.2018	Helsinki	Uusien opettajankoulutuksen kehittämishankkeiden kick off -seminaari	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet, hankkeiden edustajat	79
11.9.2018	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin seminaari: Digitalisaatio opettajankoulutuksessa	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, sidosryhmät	95
17.9.2018	Turku	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	55
24.10.2018	Vantaa	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	35

2.11.2018	Lahti	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	50
25.10.2018	Vaasa	Opettajankoulutusfoorumin alueellinen tilaisuus	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, paikalliset toimijat, sidosryhmät	52
10.11.2018	Tampere	Treduka	Tampereen kaupunkiseudun perusopetuksen ammattilaiset	
12.11.2018	Joensuu	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	40
12.11.2018		Maailman suurin vanhempainilta	Kaikki Suomen koulut	
15.–16.11.2018	Tampere	Kasvatustieteen päivät	Kasvatustieteen tutkijat, opettajat ja opiskelijat	
29.11.2018	Helsinki	Opettajankoulutusfoorumin juhlaseminaari: Opettajankoulutus uudistuu	Opettajankoulutusfoorumin ja jaosten jäsenet, hankkeiden edustajat, sidosryhmät	160
30.11.2018	Rovaniemi	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	25
3.12.2018	Jyväskylä	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	45

2019				
25.–26.1.2019	Helsinki	EDUCA 2019 -messut	Opetus- ja kasvatusalan toimijat	
30.1.2019	Vaasa	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	35
12.4.2019	Oulu	Peruskoulufoorumin #Paraskoulu-työpaja	Koulujen kehittämisen parissa toimivat sivistystoimen, rehtoreiden, opettajien ja oppilaiden edustajat sekä järjestöt, yritykset, yhteisöt ja muut koulujen kehittämisen yhteistyötahot	45
16.4.2019	Helsinki	Uuden Opettajankoulutusfoorumin 1. tapaaminen	Opettajankoulutusfoorumin jäsenet ja varajäsenet, hankkeiden toimijat, sidosryhmät	103
5.–6.6.2019	Helsinki	Peda-forum	Opetuksen, ohjauksen, opintohallinnon ja -palveluiden asiantuntijat ja opiskelijat	

Liite 14. Kirjallisuutta

- ACT21s. Assessment and Teaching 21st Century Skills. (2011). White paper defining 21st skills. Saatavilla <http://atc21s.org/>
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). Defining twenty-first century skills. Teoksessa P. Griffin, B. McGaw, & E. Care (toim.), *Assessment and teaching of 21st century skills*. Dordrecht: Springer, 17–66.
- Björn, P. M., Aro, M., & Koponen, T. (2015). Interventioavustusten tarjoamat mahdollisuudet kolmiportaisen tuen järjestämiseen: Esimerkkinä matematiikan oppimisen tuki. *NMI-Bulletin*, 25, 3, 10–21.
- Björn, P. M., Aro, M., Koponen, T., Fuchs, L. S., & Fuchs, D. (2015). The Many Faces of Special Education within RTI Frameworks in the United States and Finland. *Learning Disability Quarterly*. doi:10.1177/0731948715594787
- Campbell, E. (2003). *The ethical teacher*. Maidenhead: Open University Press.
- Chetty, R., Friedman, J. N., Hilger, N., Saez, E., Schanzenbach, D. W. & Yagan, D. (2011). How does your kindergarten classroom affect your earnings? Evidence from Project Star. *The Quarterly Journal of Economics* 126: 1593–1660. doi.org/10.1080/17405629.2016.1207517
- engagement in the Finnish context. *European Journal of Developmental Psychology*.
- European Commission. (2015). *Promoting Effective Digital-Age Learning. A European Framework for Digitally Competent Organizations*. JRC Science for Policy Report. Brussels: European Commission. [<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/promoting-effective-digital-age-learning-european-framework-digitally-competent-educational>]
- European Commission. (2016). *Country Report Finland 2016*. [Retrieved from http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2016/cr2016_finland_en.pdf]
- Fredriksson, P., Öckert, B., Oosterbeek, H. (2013). Long term effects of class size. *The Quarterly Journal of Economics* 128: 249–285.
- Fredriksson, P., Öckert, B. & Oosterbeek, H. (2016). Parental Responses to Public Investments in Children. Evidence from a maximum class size rule. *The Journal of Human Resources* 51: 832–868.
- Fuchs, L. S., Fuchs, D., Compton, D., Wehby, J., Schumacher, R. F., Gersten, R., & Jordan, N.C. (2015). Inclusion versus specialized intervention for very low-performing students: What does access mean in an era of academic challenge? *Exceptional Children*, 8, 132–157.
- Gersten, R., Beckmann, S., Clarke, B., Foegen, A., Marsh, L., Star, J. R., & Witzel, B. (2009). *Assisting students struggling with mathematics: Response to intervention (RtI) for elementary and middle schools (NCEE 2009-4060)*. Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. Saatavilla <http://ies.ed.gov/ncee/wwc/publications/practiceguides/>
- Government Programme of Finland. (2015). *Key Projects*. [Retrieved from <http://valtioneuvosto.fi/en/implementation-of-the-government-programme>]
- Hang, Q., & Rabren, K. (2008). An Examination of co-teaching: Perspectives and efficacy indicators. *Remedial and Special Education*, 30, 259–268.
- Hattie, J.A.C. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London: Routledge.
- Jackson, C. K., Johnson, R. & Persico, C. (2014). The effect of school finance reforms on the distribution of spending, academic achievement, and adult outcomes. NBER Working Paper 20118. <http://www.nber.org/papers/w20118>

- Jackson, C. K., Wigger, C. & Xiong, H. (2018). Do school spending cuts matter? Evidence from the Great Recession. NBER Working Paper No. 24203. Saatavilla <http://www.nber.org/papers/w24203>
- Jakku-Sihvonen, R., & Niemi, H. (Eds.). (2006). Research-based teacher education in Finland: Reflections by Finnish teacher educators (Research in Educational Sciences 25). Turku, Finland: Finnish Educational Research Association.
- Kakkori, L., & Huttunen, R. (2007). Aristotle and pedagogical ethics. *Paideusis*, 16(1), 17-28.
- Kansanen, P., Tirri, K., Meri, M., Krokfors, L., Husu, J., & Jyrhämä, R. (2000). Teachers' pedagogical thinking. Theoretical landscapes, practical challenges. New York: Peter Lang.
- Kools, M. and Stoll L. (2016). What Makes a School a Learning Organisation? OECD Education Working Papers, No. 137, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5jlwm62b3bvh-en>
- Korkeakoski, E. Opettajien täydennyskoulutuksen tuloksellisuus. http://www.oph.fi/download/49192_opettajien_taydennyskoulutuksen_tuloksellisuus.pdf
- Lemons, C. J., Fuchs, D., Gilbert, J. K., & Fuchs, L. S. (2014). Evidence-based practices in a changing world: Reconsidering the counterfactual in education research. *Educational Researcher*, 43, 242–252.
- Loughran, John, Hamilton, Mary Lynn (Eds.) *International Handbook of Teacher Education*, Vol. 2.
- Misukka, H. (2014). Koulutuksen suurvalta tienhaarassa. Kunnallisan alan kehittämässätiö. KAKS. Polemia.
- National Board of Education. (2014). The National Core Curriculum for Basic Education. Helsinki: National Board of Education. [Retrieved from http://www.oph.fi/english/curricula_and_qualifications/basic_education]
- National Board of Education. (2015). The National Core Curriculum for Upper Secondary Education. Helsinki: National Board of Education. [Retrieved from http://www.oph.fi/download/172121_lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2015.docx; http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/lukiokoulutus/lops2016]
- OAJ. 2016. Opettajien ammattijärjestö. OAJ:n askelmerkit digiloikkaan.
- Ope saa oppia (<http://www.osaavaverme.fi/selvitystyö-1/Raportti/ope-ei-saa-oppia-opettajankoulutuksen-jatkumon-kehittaminen>) Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2015:4.
- OPH (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Saatavilla https://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- OPH. 2014. Opettajat Suomessa. Seurantaportti. http://www.oph.fi/download/156282_opettajat-suomessa_2013.pdf
- OPH. 2016. Opetustoimen osaamisen kehittämistä edistävän jaoston (OHO) evästys Opettajankoulutusfoorumille. 12.5.2016.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2014). *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*. Paris: OECD. [Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>]
- OSAAVA. 2016. *Opettajankoulutuksen kehittäminen - näkökulmia Osaava-ohjelman kokemuksen pohjalta* (esityskalvot)
- Osaava-ohjelman raportti. 2013. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/aikuiskoulutus_ja_vapaa_sivistystyoe/liitteet/Osaava_2010_2013_loppuraportti.pdf

- Ouakrim-Soivio, N., Rinkinen, A. & Karjalainen, T. (toim.) (2015). Tulevaisuuden peruskoulu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 8:2015. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2015/liitteet/okm8.pdf?lang=fi>
- PAL – Pedagoginen asiantuntijuus liikkeessä* <https://ktl.jyu.fi/julkaisut/julkaisuluettelot/julkaisut/2014/D114.pdf>
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:96.
- Perusopetus 2020 – yleiset valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako. (2010). Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:1. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75575perusteet_2014.pdf
- Salmela-Aro, K. & Upadyaya, K. (in press). Co-development of educational aspirations and burnout from adolescence to adulthood in Finland. *Research in Human Development*.
- Salmela-Aro, K. (2018, toim). *Oppiminen ja motivaatio*. PS-Kustannus.
- Salmela-Aro, K., Muotka, J., Hakkarainen, K., Alho, K. & Lonka, K. (2016). School Burnout and Engagement Profiles among Digital Natives in Finland: A Person-oriented Approach. *European Journal of Developmental Psychology*, 13, 704—718.
- Salmela-Aro, K., Read, S., Rimpelä, A. (in press). Immigration status, gender and school burnout in Finnish lower secondary school students: A longitudinal study. *International Journal of Behavioral Development*.
- Taajamo, M., Puhakka, E. ja Välijärvi, J. 2015. Opetuksen ja oppimisen kansainvälinen tutkimus TALIS 2013. Tarkastelun kohteena alakoulun ja toisen asteen oppilaitosten opettajat ja rehtorit.
- Vahtivuori-Hänninen, S., Halinen, I., Niemi, H., Lavonen, J. & Lipponen, L. (2014). A New Finnish National Core Curriculum for Basic Education (2014) and Technology as an Integrated Tool for Learning. In H. Niemi, J. Multisilta, L. Lipponen and M. Vivitsou (Eds.), *Finnish Innovations and Technologies in Schools: A Guide towards New Ecosystems of Learning* (pp. 21—32). Rotterdam: Sense Publishers.
- Valtiontalouden tarkastusvirasto. Maahanmuuttajaoppilaat ja perusopetuksen tuloksellisuus. Tarkastuskertomus 12/2015. Helsinki: Valtiontalouden tarkastusvirasto.
- Välijärvi, J. (2017). Koulutus kunnan palvelujen ytimessä: tulevaisuuden opetus ja oppiminen. In I. Nyholm, A. Haveri, K. Majoinen, & M. Pekola-Sjöblom (Eds.), *Tulevaisuuden kunta* (pp. 351—363). Acta / Suomen kuntaliitto, ISSN 1237-8569, 264. Suomen kuntaliitto. Saatavilla shop.kunnat.net/download.php?filename=uploads/acta264_sisalto_ebook.pdf
- Välijärvi, J. (2017). Om bakgrunderna till Finlands Pisa-framgång. In O. Lee, & T. Kroksmark (Eds.), *Världens bästa undervisning: i Finland, Kina, Sydkorea, Singapore och Sverige* (pp. 215-243). Lund: Studentlitteratur.
- Välijärvi, J. (2017). PISA 2015: Oppilaiden hyvinvointi. Jyväskylä, Finland: Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos. Retrieved from <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7046-8> Open access
- Välijärvi, J. (2017). Suomalainen koulu yhteisö ja opettajan autonomia. In E. Paakkola, & T. Varmola (Eds.), *Opettajankoulutus: lähihistoriaa ja tulevaisuutta* PS-kustannus, 290—310).
- Välijärvi, J., & Sulkunen, S. (2016). Finnish School in International Comparison. In H. Niemi, A. Toom, & A. Kallioniemi (Eds.), *Miracle of Education: The Principles and Practices of Teaching and Learning in Finnish Schools* (pp. 3-21). Sense Publishers. doi:10.1007/978-94-6300-776-4_1